

చైతన్య మాసవి

chaitanyamaanavi

సంపుటి : 13

సంచిక : 7

అమరావతి,

జూలై, 2018

40 పేజీలు

10 రూ॥లు

మూఢాచారాలు
సాంప్రదాయాలు
త్రైంగిక వేధింపులు
అసమానత

పిల్లల పోషణ
ఇంటి నుండి నెట్టేయటం
ఆస్తి నిరాకరణ
అపమానాలు

24.10.1914

లక్ష్మీ సెహగల్

23.07.2012

మానికొండ సూర్యవతి

తొట్టెంపూడి ప్రభావతి వర్ధంతి సభ

బొబ్బిలిలో మానికొండ సూర్యవతి వర్ధంతి సభ

కృష్ణాజిల్లాలో జరిగిన క్లాసులో మాట్లాడుతున్న స్వరూపరాణి

ప్రెస్మీట్లో మాట్లాడుతున్న మహిళా నాయకులు

14వ రాష్ట్ర మహాసభల సందర్భంగా మాట్లాడుతున్న డి.రమదేవి

విశాఖలో యువతుల శిక్షణ శిబిరంలో ప్రసంగిస్తున్న ప్రొఫెసర్ సజని

పురుషులకు లేని వివక్ష స్త్రీలకెందుకు ? భర్త చనిపోతే పుట్టుక నుంచి ధరించే పూలు, బొట్టుకు దూరంగా ఎందుకుందాలి ? కనీ పెంచి, విద్యాబుద్ధులు నేర్పిన కొడుకు, కూతురు పెళ్లి చేసుకుంటే ఆ శుభ సందర్భంలో కూడా వితంతువైన తల్లి దూరంగా ఉండాల్సిందే ! చిన్న వయసులోనే వితంతువులైన స్త్రీలు జీవిత కాలం ఒంటరిగా, ఆ కుటుంబాలలో చాకిరీ చేసే బానిసలుగా జీవితం గడిపే దుస్థితి వీరేశలింగం గారి లాంటి వాళ్లను కదిలించింది. జ్యోతిబా, సావిత్రి భాయి పూలేలు అలాంటి వారిని అక్కున చేర్చుకున్నారు. వారికి జుట్టు గొరిగించి అందవిహీనంగా చేయడాన్ని అడ్డుకున్నారు. క్షురకులను ఒప్పించి భర్త కోల్పోయిన మహిళలకు జుట్టు కత్తిరించబోమని ఒప్పించి చెప్పించారు. తల్లులైన వితంతువులు ఆత్మహత్యలు చేసుకోవద్దని వారికి అండగా నిలిచారు. వీరేశలింగం పంతులు గారు సమాజ దూషణలను, దాడులను ఎదుర్కుని వితంతు పునర్వివాహాలకు అంకురార్పణ చేశారు. గురజాడ తన కన్యాశుల్కంలో బాలవితంతువుల దుస్థితిని, వారికి ఎరవేసే గిరీశాలను, పునర్వివాహాలను ఆవిష్కరించారు.

గతంలోలా లేదు ! మార్పు వచ్చింది అని కొందరంటున్నారు ! నిజమే రూపం మారింది. అయినా సాంప్రదాయాలు చెక్కుచెరడలేదు. పసుపులు రాయాలి. పూలు పెట్టాలి, గాజులు తొడగాలి. వాటిని పగలగొట్టాలి. ఈ వేడుకనంతా చివరిసారి అంటూ బంధుమిత్రులంతా చూడాలి. తెల్ల చీర కట్టాలి. తోబుట్టువులు, ఆ తరువాత ఇతరులంతా చూడాలి. ఇంటికి పరిమితమవ్వాలి. నిద్రలు చెయ్యాలి. ఎంత తతంగం ? ఎందుకిదంతా అంటే నలుగురూ నాలుగు రకాలుగా అంటారు. కీడు ! బిడ్డలకు, అన్న దమ్ములకు అంటారు. జీవితకాలం వివక్షత సాగుతూనే ఉంటుంది. అంతరిక్షానికి ఎగురుతున్నాం. కాని అర్థం లేని మూఢాచారాలను సిగ్గుమాలిన రీతిలో కొనసాగిస్తున్నాం.

29 శాతం మంది సమాజం చూపుతున్న వివక్ష, హేళన, నిందలు భరించలేక ఆత్మహత్యా యత్నాలు చేశారు. 80 శాతం మంది ఆచారం పేరిట బొట్టు, పూలు, గాజులు తీయడం ద్వారా బాధాకరమైన స్థితిని ఎదుర్కొంటున్నారు. 43 శాతం మంది భర్త చావుకు నీవే కారణమంటూ నిందలకు గురవుతున్నారు. 54 శాతం మంది అత్తవారి ఇంటి నుంచి తరిమివేయబడుతున్నారు. 59 శాతం మంది శుభకార్యాలలో వివక్షత, అవమానాలెదుర్కొంటున్నారు. 48 శాతం మంది నీ ముఖం చూడాల్సి వస్తుందన్న దూషణలెదుర్కొంటున్నారు. ఒక సర్వేలో వెల్లడైన నిష్కార సత్యాల్నివి. మన దేశంలో 3 కోట్ల 40 లక్షల మంది వితంతువులున్నారని అంచనా ! వితంతు వివక్షను అధిగమించాలని 2010లో ఐక్యరాజ్య సమితి జూన్ 23 వితంతు (వ్యతిరేక) దినోత్సవంగా ప్రకటించింది. ఈ సందర్భంగా వేల మంది మహిళలు తమ కష్టాలను కలబోసుకోవడమే కాదు ఆత్మవిశ్వాసంతో ముందడుగు వేసేందుకు సాంప్రదాయాలను ధిక్కరించేందుకు సిద్ధపడడం అభినందనీయం. వితంతు ఆచారమే కాదు దాని చుట్టూ ఉన్న ఆస్తి సంబంధాలు కూడా వివక్షాపూరితమైనవి. చట్టప్రకారం దక్కాల్సిన ఆస్తిని పంచివ్వడానికి అత్తింటివారు ఆటంకాలు పెడతారు. భర్త ఆస్తికి సహజ వారసురాలైన ఆమెకు దానమిచ్చినట్లుగా భావిస్తారు. మామలు, బావలు ఆస్తి పంచి ఇచ్చినా స్వాధీనం చేసుకుని వాటి నిర్వహణ తామే చూస్తామని తృణమోషణమో ఇచ్చి సరిపెట్టడానికి సిద్ధమవుతారు.

పిల్లలున్న తల్లి అష్టకష్టాలు పడుతోంది. వాళ్ల పెంపకం బాధ్యత తల్లిదే. వాళ్లు పెరిగి పెద్దయ్యాక ఆస్తుల సంగతి చూద్దామంటారు. మగవాళ్లతో సమానంగా చాకిరీ చేసినా తక్కువ వేతనమే ఆమెకు దక్కేది. ఇక చదివించటం సాధ్యం గాక తనతో పాటు బాల్యం నుంచే పనికి వెంటబెట్టుకుని వెళ్లాలి. లైంగిక హింసని ఎదుర్కొంటున్నారు. అండ లేని ఆడది అన్న చులకన భావం ఏమి చేసినా చెల్లుబాటువుతుందన్న అహంకారం, గత్యంతరం లేని స్థితి వీటిని ఆసరా చేసుకుని లైంగికంగా ఉపయోగించుకునే (వాడుకునే) ప్రయత్నాలు ఇంటాబయటా సాగుతూనే ఉంటాయి. భర్త కోసమే అందం, అలంకరణ అన్న భావజాలాన్ని పెంచిపోషించడమే కాకుండా ఆ విధంగా జీవిస్తేనే ముక్తి అన్న తప్పుడు ప్రచారాలను ఈనాటికీ విస్తృతంగా సాగిస్తూనే ఉన్నారు. భర్త లేని స్త్రీకి ఎలాంటి సహజ కోర్కెలు ఉండరాదన్న ధోరణుల కారణంగా ఆమెను అలంకరణల నుంచి దూరంగా ఉంచుతున్నారు. పాపము, కీడు అన్న ఆలోచనలను విద్యావంతులైన యువతీయువకులు తలకెత్తుకుంటున్నారు. మహిళా సంఘం మొదటిగా మహిళా దశాబ్దం (1975-85) ముగింపు సందర్భంగా వితంతు మహిళల పింఛను సమస్యను లేవనెత్తి సాధించింది. అయితే ఇప్పటికీ ఈ సమస్యపై ఒక సమగ్ర దృక్పథం కాని, విధానం కాని లేదు. ఈ వివక్షతను సమూలంగా నిర్మూలించేందుకు కుటుంబాలలోనూ, సమాజంలోనూ మార్పు రావాలి. తేవాలి. వితంతు కర్మకాండ చుట్టూ ఉన్న సాంప్రదాయ అణిచివేత భావజాలాన్ని ప్రతిఘటించాలి. అందుకు మూలమైన ఆస్తి సంబంధాలను మార్చాలి. ఆర్థికంగా ఆసరా లేని వితంతు మహిళల ఉపాధి, సమాన వేతనాలు, బిడ్డల రక్షణ, పోషణ, చదువు, ఉపాధి లాంటి అంశాలపై గ్యారెంటీ కల్పించాలి. తాము కూడా అందరి లాంటి వారమేనన్న ఆత్మవిశ్వాసం దిశగా ఉద్యమాలు చురుగ్గా సాగాలి. బలపడాలి. వివక్ష అంతమొందాలి.

ఎదుగుతున్న వారికి చేయి
అందించు అప్పుడే నీ
ఎదుగుదలకు ఇంకొకరు సహాయం
చేస్తారు.

చైతన్య మాసవి

ఈ సంచికలో

అడ్వయిజరీ బోర్డు
వేములపల్లి సత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాలోలిత

ఐదవ్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం
చిరునామా :

ఐదవ్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
3/4 బి. కె.బి.భవన్, వడ్డేశ్వరం
బైపాస్ రోడ్, తాడేపల్లి మండలం,
గుంటూరు జిల్లా.

ఫోన్, 9490098620

chaitanyamanavi@gmail.com

fb : aidwaap

Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు

డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె. స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

మేనేజర్: కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్

ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ: 130/-

విడి ప్రతి వెల రూ: 10/-

మోటూరు ఉదయం ట్రస్ట్ ఆఫీస్

మారుతీనగర్, ప్రకాశరావు వీధి,

చుట్టు గుంట సెంటర్, విజయవాడ.

సమకాలీనం

సందర్భం

పరిచయం

స్ఫూర్తి

ముఖాముఖి

సీరియల్

మనోగతం

కథ

నివాళి

ఆదర్శం

వ్యాసం

కథ

కళాంజలి

కేస్ స్టడీ

సినిమా సమీక్ష

ఉద్యమవార్తలు

ఈ మూఢాచారం మారాలి - అమూల్య కప్పగంతు.....	5
నాకు నచ్చిన మొదటి చివరి అబ్బాయి నాన్నే - జి. అరుణ.....	7
మహిళలు - సోషలిజం - అగస్ట్ బెబల్.....	8
దేశద్రోహినా కొడుకు కాదు - వి.ఎస్.....	10
ముక్కుసూటి మనస్తత్వమే సరైనది - ఎన్.పద్మాంజలి.....	11
ఎన్నో అగ్ని పరిక్షలు - వేములపల్లి సత్యవతి.....	13
నేనొక అట్టవేయని పాఠ్యపుస్తకాన్ని - కె.శారద.....	14
జవాబు - సింగమనేని నారాయణ.....	16
త్యాగశీలి మానికొండ సూర్యవతి - రాధిక	17
అంతరాల్లేని సాధికారతే లక్ష్యం - మానస ఎండ్లూరి.....	19
జీవించడం ఓ విజయం.. ఆత్మహత్య ఓ ఓటమి - బి. హైమావతి..	20
స్కావెంజర్ - పెద్దింటి అశోక్ కుమార్.....	22
మహానదీ... ఆ రెండు సినిమాలు...!? - వాడ్రేవు వీరలక్ష్మి.....	28
ఆ దూరం ఎన్నేళ్ళు - కె.శారద.....	31
కాలా - హరిత.....	33
ఉద్యమాలబాటలో	35

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.
- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI PRINTERS & PUBLISHERS PVT.LTD. D.NO.14-12-19, PRAKASH NAGAR, KRISHNA NAGAR(P), TADEPALLI (M), GUNTUR (DT), AP., PIN - 522 502., PH : 91-8645 - 272133. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE D.NO. 3/4 B. K.B.BHAVAN, VADDESWAREM BYPASS ROAD, TADEPALLI (M) GUNTUR (DT). EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APTEL/2006-20000

ఈ మూఢాచారం మారాలి

ఆచారమా.. సాంప్రదాయమా..? నేను చేసిన తప్పేంటి..? నా పై ఎందుకీ కక్ష..? ఎన్నాళ్లు ఈ వివక్షత? భర్త చనిపోయినంత మాత్రాన నేను మహిళను కాదా? మనిషిని కాదా? సమాజంలో అందరం భాగం మనది అనుకుంటేనే నిండైన సమాజం. కాని ఆ సమాజంలో వితంతువులు వేరుచేయబడి, చిన్నచూపు చూడబడుతున్నారు.

మరి పరిస్థితి ఇలా ఉంటే చదువుకున్న మనమే వాళ్లను తక్కువజేసి చూస్తుంటే నిండైన సమాజం అని మనం ఎలా అనగలం? పెళ్లై భర్త పోతే ఆ కార్యక్రమాలు, ఈ కార్యక్రమాలు అంటూ ఒక స్త్రీని రాచిరంపాన పెట్టే సమాజం ఇప్పుడు కనిపిస్తోంది. మరి అదే భార్య పోయిన భర్తకు మాత్రం అలాంటి నియమాలు, నిష్పలు ఉండవా..? అంటే ఉండవనే అంటోంది మన సమాజం.

వెంటనే ఏడాదిలోపున పెళ్లి చేసుకోవాలంటూ అతనికి సూచించడం కూడా మనం చూస్తూనే ఉన్నాం. మరి బిడ్డకు జన్మనిచ్చి, ఇంటిని నడుపుతూ భర్తకు చేదోడువా దోడుగా ఉంటూ, అమ్మా నాన్నలను, అత్తమామలను కాచుకునే ఒక మహిళకు ఇన్ని ఆంక్షలేంటి? ఉద్యోగమో వృత్తీ మాత్రమే చేసొచ్చే భర్తకు మాత్రం అంత ఆదరణ ఏంటి...? మార్పు ఎక్కడ రావాలి...?

సమాజం ఎటువైపు పయనించాలి? మన పిల్లల్ని మనం ఎలా పెంచాలి..? వారికి మనం ఏం నేర్పాలి..? ఈ విషయాలన్ని ప్రస్తుత కుటుంబవ్యవస్థ ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకోకపోతే రేపటి భవిష్యత్తు, రేపటి సమాజం కుంటుపడి పోతుంది..మనుషుల్ని ఎలా చూడాలి, వితంతువు అంటూ ఒక స్త్రీని ఎందుకు వేరుచేయాలి అనే విషయాల గురించి మనం

ఆలోచించాలి. వారికి చేయూతనివ్వాలి. అన్ని రంగాల్లోనూ వారిని ప్రోత్సహించాలి. భర్త పోయినంత మాత్రాన జీవితమే లేదనే దృక్పథం నుంచి మనం వారిని బయట పడేయాలి. ఆ మార్పు మననుంచే రావాలి. మనమే అందుకు నాంది పలకాలి.

ఆలోచనలో మార్పుతో.. మూఢ సమ్మకాలు, దురాచారాల అంతానికి అడుగులు మననుంచే మొదలవ్వాలి.. బాలవికాస్ వితంతు వివక్షత విముక్తి ఉద్యమ సమాఖ్య ఆధ్వర్యంలో అంతర్జాతీయ వితంతువుల దినోత్సవం జూలై 23న విజయవాడ ఇందిరాగాంధీ మున్సిపల్ స్టేడియంలో రాష్ట్రస్థాయి సమావేశంలో వేలమంది వితంతువుల మధ్య జరిగింది. ఈ సమావేశంలో కొందరు వితంతువులను కలిసి వారు ఎదుర్కొన్న సంఘటనలను ఇలా వారి మాటల్లోనే మీ ముందుంచుతున్నాను....

సోమలక్ష్మి. మా ఊరు పెదముప్పారం, దత్తాలపల్లి మండలం. జిల్లా మెహబూబాబాద్.

13 ఏళ్లకే మా పెద్దోళ్లు నాకు పెళ్లి చేసేశారు. వెంటనే ఒక బాబు పుట్టేసాడు. 15 ఏళ్లకే భర్త పోయాడు. భర్త అంటే అర్థం కూడా తెలియని రోజుల్లో అంటే నేను 6వ తరగతి చదువుతుండగానే పెళ్లి అంటే కూడా ఏంటో అవగాహన లేని వయసులో జరిగిన పెళ్లి నాది. వెంటనే తెల్ల చీర. తెల్ల గాజులు తొడిగేశారు. చేతులనిండా గాజులు వేసి వాటిని బండకేసి పగలగొడు తుంటే, తల్లో నిండుగా పూలు పెట్టి అవి రాల్చేస్తుంటే, నుదుటిన బొట్టు తుడిచేస్తుంటే ఎందుకు చేస్తున్నారో అర్థంకాని వయస్సు నాది. ఎన్ని కన్నీళ్లు కార్చానో తెలీదు. నాకే లోకం సరిగ్గా తెలియదు. అందులో అప్పుడు నాకో బిడ్డ. నేను పెడితేనే గాని అన్నం తినదు. అలాంటి

నా కన్న బిడ్డకు కూడా నా చేత అన్నం తినిపించలేదు. ఎందుకని అడిగాను. భర్తను పోగొట్టుకున్నావ్ కదా! అందుకే నీవి చేదు చేతులు. అందుకే అన్నం పెట్టకూడదని నన్ను నా బిడ్డకు అన్నం పెట్టనివ్వకుండా చేశారు. దీనికి పరిహారంగా ఆవుకు అన్నం పెడితే నా చేతులు శుభ్రపడ తాయట. అందుకే ముందుగా ఆవుకు అన్నం పెట్టించి తర్వాత నా బిడ్డకు అన్నం పెట్టించారు. ఇదెక్కడి న్యాయమో నాకర్థం కాలేదు. ఏమిటీ మూఢాచారం? నా భర్త పోయాక నాకు పది రోజుల పాటు అన్నం పెట్టలేదు. కేవలం నేను టీ నీళ్ల మీదే బతికానంటే ఎవరూ నమ్మరు. సంవత్సరం పాటు ఒక గదిలోనే ఒక మూలన గడిపాను.

పెళ్లికి పిలవడానికి వచ్చేవాళ్లు చుట్టాలు, సన్నిహితులంతా గుమ్మానికి బొట్టు పెట్టి వెళ్లేవారు. నేను ఎంతో సంతోషంతో వేడుకలో పాల్గొనేదాన్ని. కాని నన్ను అందరి లోనూ వేరుగా చూసేవారు. అందరినీ పిలిచి అక్షింతలు వేయించేవారు. నన్ను మాత్రం అడ్డుపెట్టే వారు. ఇలా చెప్పాలంటే ఎన్నో అవమానాలు, అవహేళనలు. ఎప్పుడైనా కొత్త చీర కట్టుకుంటే మొగుడు పోయిన దానివి నీకు ఇప్పుడు సోకులు అవసరమా అంటూ ఇంట్లోవాళ్ల మింగుడుపడని మాటలు. ఇలా చెప్పాలంటే నా జీవితంలో ఈ మూఢాచారాల వలన మానసికంగా, శారీరకంగా నేను ఎంతో నష్టపోయాను. ఎంత ధైర్యంగా ఉండామనుకున్నా ఎక్కడో ఒక చోట శూలా లాంటి చూపులు. ఆత్మహత్య చేసుకుందా మనుకున్నా. నా బిడ్డ నా కళ్ల ముందు కదలాడాడు. అప్పుడే ఒక నిర్ణయానికొచ్చా.

చావు సమస్యకు పరిష్కారం కాదు. నాలాంటివాళ్లు ఎందరో ఉన్నారీ లోకంలో. బతికే సాధించాలి. అప్పుడే ఈ బాలవికాస్ లో చేరాను. ఎంతో ధైర్యం తెచ్చుకున్నాను. ఇక్కడ నాలాంటి స్త్రీలెందరో నాకన్నా సమస్యలతో సతమతమవుతున్న వారిని చూసి నేను చలించిపోయాను. ఆగిపోయిన

చదువును ఇక్కడ కొనసాగించేందుకు ఇక్కడి సిబ్బంది నాకు తోడ్పడ్డారు. ఇప్పుడు నేను బి.ఎ. చదివాను. నా కొడుకు ఇప్పుడు ఇంటర్ కి వచ్చాడు. ఒంటిచేత్తో కుటుంబాన్ని నడుపుతున్నాను. చిన్నపాటి ఉద్యోగం చేస్తున్నాను. నా కొడుకును చదివించేందుకు నా జీతం సరిపోవట్లేదు. ప్రభుత్వం మాలాంటి వారి కోసం నిధులు కేటాయిస్తే మా కుటుంబాలు బాగుపడతాయి. మా పిల్లలు మంచిగా చదువుకుంటారు. నా పిల్లాడికి నచ్చిన అమ్మాయితోనే పెండ్లిజేస్తా. కాని ఆ సంబరాన్ని వితంతువుల నడుమనే జేస్తా. వాళ్ల చేతనే అక్షింతలు వేయిస్తాను అంటూ సోమలక్ష్మి తన జీవితాన్ని ఇలా మన కళ్లముందు ఆవిష్కరించింది.

పద్మజ. నాకు 14 ఏళ్లకే పెండ్లి జేసి అత్తారింటికి పంపే శారు. పదో తరగతి కూడా ఇంకా చదవ లేదు. నా భర్త పెద్ద జూదగాడన్న విషయాన్ని దాచి నాకు పెండ్లి చేశారు నా అత్తా మామలు. పెళ్లయ్యాక అది తెలిసి ఎంత కుమిలిపోయానో. అమ్మా నాన్నలకు ఈ విషయాన్ని చెప్పాను. వారేం కిమ్మనలేదు. సర్దుకుపోమ్మని మాత్రమే చెప్పారు. ఎందుకంటే అప్పట్లో పరువుకు విలువచ్చే మనుషులు, కుటుంబాలే ఎక్కువ. భర్త నుంచి విడిపోయి వస్తే నలుగురూ బుగ్గలు నొక్కు కుంటారు. ఇరుగింటమ్మ, పొరుగింటమ్మ నోళ్లల్లో నానడం ఇష్టంలేక భర్త ఎలాంటి వాడైనా, ఎన్ని హింసలు పెట్టినా, అత్త, ఆడపడుచులు ఎన్ని మాటలన్నా, మామగారు ఎన్ని హింసలు పెట్టినా గుట్టుగా ఒక మూల పడుండమనే సలహాలే తప్ప వీధికెక్కి సంసారాన్ని పాడుచేసుకోవద్దనే చెప్పేవారు. విడాకులు తీసుకునే పద్ధతులు అప్పట్లో అంతగా లేవు. ఉన్నా అదో పెద్ద నేరంగా చూసేవారు. ఈ గందరగోళంలోనే నాకో బాబు పుట్టేశాడు. బాబుకు ఏడేళ్ల వయస్సు వచ్చేనాటికి ఆయన చనిపోయారు.

ఎవరూ నన్ను చేరదీయలేదు. మా నాన్న కూడా అప్పటికే పోయారు. అమ్మ రమ్మని అడగలేదు. ఎందుకంటే మా అమ్మ ఇంటి ఆర్థిక పరిస్థితి కూడా అంతంతమాత్రమే. ఏం చేయాలో దిక్కుతోచలేదు. ఒక పక్కన బాబు. అప్పుడే నాకు ఒక స్నేహితురాలి ద్వారా విజయవాడలోని ఆర్థిక సమతా మండలి గురించి తెలుసుకుని అందులో చేరాను. ప్రింటింగ్ ప్రెస్ ట్రైనింగ్, జిరాక్స్ పని నేర్చుకున్నాను. బాబుకు పెళ్లి చేశాను. ఒక పాప పుట్టింది. కాని అనుకోకుండా ఒక రోడ్డు ప్రమాదంలో మరణించాడు. నా కోడలు పాపను వదిలేసి వెళ్లిపోయింది. జీవితంలో కష్టాలు ఎన్నో అనుభవించాను. ఎందరి నుంచో ఈటెల్లాంటి మాటల్ని ఎదుర్కొన్నాను. అయినా సరే ధైర్యాన్ని వీడలేదు. నా కొడుకు ఏర్పాటుచేసిన ఒక చిన్నపాటి వ్యాపారాన్ని నేను నడుపుతూ ఇప్పుడు మా అమ్మకు, మనవరాలికి నేను అండగా ఉండి ఏ లోటు వాళ్లకు కలగకుండా చూసుకుంటున్నాను. కష్టాలనేవి మనిషి జీవితంలో తప్పవు. ఆకలి, కష్టం రెండూ ఒకటే. రెండూ కూడా నిశ్శబ్దంగానే వస్తాయి. చాలాసేపు బాధిస్తాయి.

మొవ్వ సుజాత. మాది ఘంటసాల మండలం, కొత్తపల్లి, కృష్ణా జిల్లా. నాకు 12 ఏళ్లకే పెళ్ళయ్యింది. 20 ఏళ్లకల్లా ఐదుగురు పిల్లలు పుట్టేశారు. ఆయన పౌరోహిత్యం చేసేవారు. వచ్చేదానితో సర్దుకు పోయేవాళ్లం. మా పిల్లల్లో ఒక కూతురు అనురాధ. ఆమెకు నేను ఇంటర్ క్యాస్ట్ మ్యారేజీ చేశాను. మనమంతా మనుషులం. మనకు ఈ కులాలు, మతాలు ఎందుకండి..? మా ఆయన చనిపోయాక కార్యక్రమాలన్నీ మామూలుగానే చేసేశారు. కాని నేను గర్వపడే విషయం ఒకటుంది. మా కుటుంబంలో అందరూ పెద్ద చదువులు చదివారు. అందరూ ఆలోచించడం మొదలెట్టారు. మా సోదరులు మాత్రం వాళ్ల

ఇళ్లల్లో జరిగే ప్రతీ శుభకార్యానికి ముందుగా నా చేతనే ప్రారంభించేవారు. ఎందుకూరా అశుభం? అని అనేవాళ్ల నోళ్లు మూయించారు. ఏ పనికైనా ముందు కావల్సింది మంచి మనస్సు అనేవారు. అలా నేను వితంతువును, నేను శుభకార్యాలకు పనికిరాను అనే ఒక భయాన్ని వారంతా నా మనసు నుంచి తొలగించేశారు. ఏ పనికైనా, ఏ సలహాకైనా మా మొత్తం కుటుంబంలో నేను ముందుండాల్సిందే. ఒక చిన్న ఉదాహరణ చెబుతాను. భర్త చనిపోయిన తర్వాత పుట్టింటివారు తీసుకెళ్లి నిద్ర మార్చటం అనేది ఆనవాయితీ. కాని మా అమ్మ ఇంకా తీసుకెళ్లలేదు. అదే నమయంలో మా ఎదురింట్లో ఉన్న ఒకామెకు ఆరోగ్యం బాగోక అత్యవసర పరిస్థితుల్లో ఆస్పత్రిలో చేరాల్సి వచ్చింది. వారికి కూడా అందుబాటులో ఎవరూ లేకపోవడంతో సమయానికి నా సాయం అర్థించారు. అప్పుడు నేను చెప్పాను. నన్ను ఇంకా పుట్టింటివారు తీసుకెళ్లలేదు. మరి మీకు ఎలాంటి అభ్యంతరం లేకపోతే నేను వస్తాను అని నమాధానమిచ్చాను. మాకలాంటి పట్టింపులు లేవు. మీరు వస్తానన్నారు అదే పదివేలు అంటూ నన్ను వాళ్లలో కలుపుకుని అప్పటికప్పుడు తీసుకెళ్లారు. ఆవిడకి ఆరోగ్యం కుదుటపడి పత్యం కూరలు వండిపెట్టి ఆమెను ఒక మనిషిని చేసేవరకూ నేను వాళ్లకు సాయం చేశాను. చైర్ పర్సన్ నన్నుపనేని రాజకుమారి మాట్లాడుతూ ఆధునిక సమాజంలో కూడా వితంతువుల పట్ల అనుసరిస్తున్న వైఖరి సిగ్గుచేటన్నారు. విజయవాడ సెంట్రల్ ఎమ్మెల్యే బొండా ఉమా వితంతు వివాహాలను ప్రోత్సహించాలన్నారు. కృష్ణాజిల్లా పరిషత్ చైర్ పర్సన్ గద్దె అనురాధ, రాష్ట్ర మైనారిటీ కార్పొరేషన్ చైర్మన్ హిదయతుల్లా, బాలవికాస సంస్థ ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ శౌరీరెడ్డి హిందూ, ముస్లిం, క్రైస్తవ మత గురువులు, న్యాయవాది శైలజ ఐదవ కార్యదర్శి రమాదేవి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

(నాకు నచ్చిన మొదటి..చివరి..అబ్బాయి నాన్నే)

నా “నీడ”.. నాన్న

ఆ అడుగులలా ధీమాగా పడుతుంటే అల్లరి తేనెపిట్ట భుజంపై వాలి చేస్తున్న చిట్టి రొదలా నా ప్రశ్నల తుంపర్లు అలనాటి సాయంత్రపు నడకల్ని అందమైన స్నేహంగా మార్చిన జ్ఞాపకాలు కంటి పావల్లో అల్లాడుతున్నపుడు..

“ఇనుపకండలూ ఉక్కునరాలూ అన్నీవాళ్ళకే కాదు, నీక్కూడా కావాలి..పద.. పరిగెత్తు..చలీగిలీ అంటూ దుప్పట్లో ఆరయ్యాక కూడా ఉండకూడదు అరుణమ్మ” నిద్రలోనూ చర్చాకోల చప్పుడులా వినిపించే ఆ కంఠస్వరం నావెన్నునిలిపే ధీమా అని మరోసారి గుర్తొచ్చినపుడు.

గోదావరి ఇనుకతిన్నెల్లో చలమలు తీసి, మరో కొత్తనదిని కనిపెట్టిన ప్రాంతీయ కౌలంబస్సా మురుసుకుంటున్నపుడు, నా ఆనందం చూసి హాయిగా నవ్విన ఆ గుండెడు తండ్రి ప్రేమ యధాలాపంగా గుండెలో మెదిలినపుడు..

బెత్తంతో అదిలించారని చెప్తే..

టీచర్లైనా నిలదీసేందుకు ఆఫీసుమాని మరీ నాకు హిమాలయమంత భరోసా ఐన నాన్నలాంటి స్నేహితుడిని జీవన నేస్తంగా పొందలేకపోయిన నా దౌర్భాగ్యం మళ్ళీ నాన్ననే ఆసరాగా చూపించినపుడు..

“రోడ్డు మీద ఆడొడ్డు, ఆడపిల్లవి, అబ్బాయిలంతా అటే తిరుగుతున్నారు”ని అమ్మ అదిలించినపుడల్లా, “పదమ్మా నేనొస్తాను..నచ్చినంతసేపు ఆడుకో” అంటూ అమ్మను మారుమాట్లాడనీయకుండా గంటల తరబడి నేను ఆడుకోవడానికి స్వేచ్ఛనిస్తూ నిలబడ్డ నాన్న జ్ఞాపకం మదిలో

మెదిలినప్పుడు. ఇప్పడెప్పుడన్నా షటిల్ ఆడినప్పుడు అందరి మెచ్చుకోళ్ళూ కళ్ళలో చెమ్మగా తడిదేరినపుడు..

ఆ వెనక..నాన్నే కదా. ?

ఇంటికి దూరమై రకరకాల రూపాల్లోకి,

ఇంకొకరి వీలు వెంబడి తర్జుమా చేయబడి, భయంభయంగా నిలబడి పర్మిషన్లడిగే నన్ను చూసుకున్నపుడల్లా, సైకిలేసుకొని ఊరంతా తూనీగలా తిరిగిన నా వేగం, సాంప్రదాయపు బేడీలకు చిక్కి ఆగిపోయినపుడు, ఎవ్వరికీ చెప్పకుండా మౌనంగా భరించిన పిరికితనం “ఇది అరుణేనా ?” అని నా మనసు నన్ను విస్మయంగా చూసినపుడు..

ఆరుబయట బిల్లంగోడు, క్రికెట్, కోతికొమ్మచ్చిల సరదాల్లో, ఇప్పటికీ రూపాంతరం చెందని పుస్తకాల పురుగు రూపానికి వెనకుండి నడిపించిన నిలువెత్తు ధైర్యం, ఇంకే రూపంలోనూ నాకు పరిచయమైనా కానప్పుడు..నా ఒంటరితనం మీవైపే మళ్ళీ మళ్ళీ చూపినపుడు..

నా ఆటపాటల గెలుపుల్లో, నా ధీమానిండిన మాటల్లో, వయ్యారానికి బదులు వ్యక్తిత్వం తొణికిసలాడే నిటారైన నా

నడకలో “అచ్చం నాన్నే..” అనే మురిపెంతో కూడిన వినుగు, సెలవలకు ఇంటికొచ్చినపుడల్లా అమ్మ మాటల్లో ధ్వనించినపుడు..

“అపిల్లకు పొగరు.ఎవ్వరి మాటా వినదు..

అనే నిర్వచనాలు నా స్థైర్యాన్నొప్పుకో లేనివాళ్ళ గుసగుసలైనపుడు,

మీరు నా పెదవంచులో చిర్నవ్వగా ఒలికినపుడు, నేనెక్కడున్నా మీ ఆలోచనలే వెన్నంటి నడుస్తూ.. నాకు నిరంతర స్ఫూర్తిగా తోడొస్తున్నపుడు..

కనులకొనుకుల్లో మీ ఆపేక్ష నిండిన పెంపకం కన్నీరుగా ఉబికొచ్చి, మీపై వినుక్కున్న సందర్భాలు నన్ను నిలదీసి..

నేను మీ బిడ్డనైనందుకు ఆనందంతో, గర్వంతో చాటుగా ఏడ్చేసే సందర్భంలో..

ఔను..నేను నాన్న కూతుర్ని.

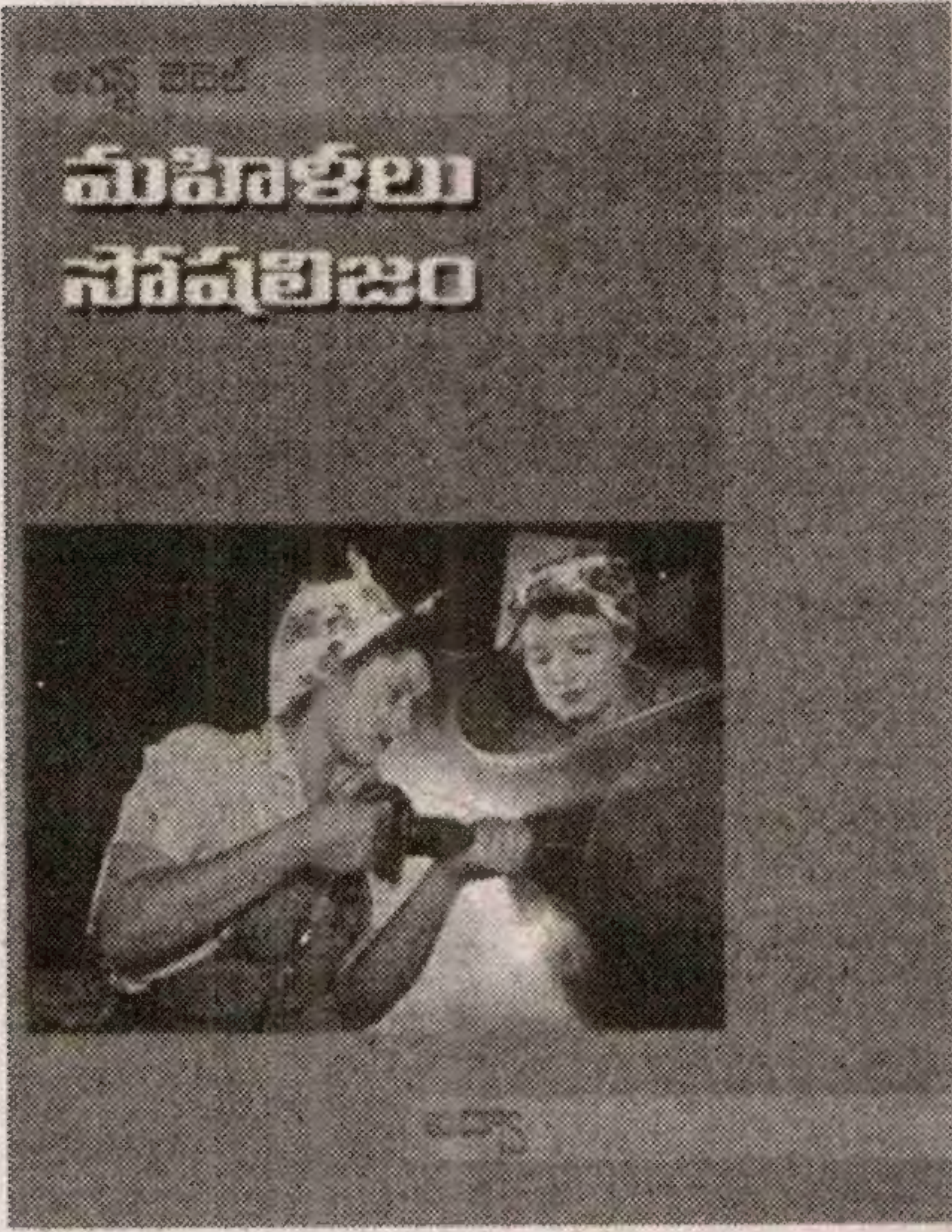
నన్ను (ఆడగా కాక)

“మనిషిగా” ప్రపంచానికి పరిచయం చేసిన నాన్ననే ఉలిచెక్కిన శిల్పాన్ని..

ఔను. నాన్న కూతుర్ని..

(లెఫ్ట్ హ్యాండర్స్ కి స్పెషల్ క్వాలిటీస్ తో పాటూ, మనసుకు నచ్చితే ఏదైనా వెనకా ముందూ చూడకుండా చేసే లక్షణం కూడా ఉంటుందేమో..నేను కూడా అలాంటి ఒక నిర్ణయం తీసుకుని..కనీసం ఒక పదేళ్ళు నా ఉనికినే మర్చిపోయాను. ప్రత్యక్ష సరకం చవి చూసాను. ఆపైన తెలివిలోకొచ్చి ఎలాగోలా ఆ నీచుల బారి నుండి బయటపడ్డాను..ఆ ధైర్యానికి కారణం మాత్రం..నాన్న పెంపకమే.నాజీవితంమొత్తం..నాన్న..నాన్నే.. ఇంకో అబ్బాయి ఉనికి లేదు.)

మహిళలు - సోషలిజం

“స్త్రీలు-సోషలిజం” అన్న గ్రంథాన్ని రచించిన అగస్ట్ బెబెల్ జర్మన్ సోషల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ సంస్థాపకుల్లో ఒకరు. అత్యంత జనాదరణ కలిగిన నాయకుల్లోనూ, నలభైయేళ్ల జర్మన్ సోషలిస్ట్ ఉద్యమ ప్రతినిధుల్లోనూ ఒకరిగా ఉన్న బెబెల్ అత్యుత్తమ సోషలిస్టు నాయకుడు. అంతర్జాతీయవాది, మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతకర్త, పార్లమెంటేరియన్, వక్త, రచయిత, నిర్మాణదక్షుడు, కార్మిక సంఘనాయకుడు. మొదటగా ఈ వుస్తకం 1879లో ప్రచురితమైంది. పెట్టుబడిదారీ సమాజంలో స్త్రీల స్థితిగతులపై బెబెల్ చేసిన అధ్యయనము, విశ్లేషణ ఆయనకున్న ప్రగాఢమైన లోచూపును తెలియజేస్తాయి. శ్రామికునిగా ఆయనకున్న స్వయానుభవంతో పాటు, రకరకాల దోపిడీలను, అణిచివేతలను శ్రామికవర్గ స్త్రీలు ఎదుర్కొనవలసి రావడం ఈ లోచూపునకు కారణమై ఉండవచ్చు. మానవ జాతి చరిత్ర ప్రారంభం నుంచీ స్త్రీల స్థానాన్ని నవివరంగా అధ్యయనం చేసేందుకూ, సోషలిస్టు సమాజంలో స్త్రీల

భవిష్యత్వాన్ని గురించి తన ఊహలను ఆవిష్కరించేందుకూ చారిత్రక భౌతికవాద దృక్పథాన్ని ఆయన స్వీకరించాడు. ఆయన జీవిత కాలంలోనే ఈ వుస్తకం జర్మన్ భాషలో 53 ముద్రణలు పొందింది. 20 భాషల్లోకి అనువాదమైంది. 15 లక్షల కాపీలు అమ్ముడైనట్లుగా సమాచారం.

విశ్లేషణాత్మక ప్రాతిపదిక చేసిన ఎంగెల్స్ బెబెల్ పలుమార్లు ఉదహరించారు. ఎంగెల్స్ మహోత్సవ గ్రంథం, కుటుంబము స్వంత ఆస్తి రాజ్యముల పుట్టుక” అన్నది ఈ వుస్తకానికి ఆయువుపట్టుగా ఉన్నదని చెప్పవచ్చు. వాస్తవానికి, ఎంగెల్స్ నిర్దేశించిన ప్రాతిపదికపైనే మహిళల అణిచివేతకు దారితీసిన సామాజిక పరిస్థితుల గురించీ, కారణాల గురించీ బెబెల్ మరింతగా అన్వేషించాడు. “మోర్గాన్ పరిశోధనలపై ఆధారపడి రాసిన తన అద్భుతమైన వుస్తకంలో ఫ్రెడరిక్ ఎంగెల్స్, అప్పటివరకూ అహేతుకమైనవిగా, అసమగ్రమైనవిగా కనిపించిన అనేక విషయాలపైనా, మానవాభివృద్ధిలోని వివిధ దశలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే ప్రజల చరిత్రపైనా వెలుగును ప్రసరింపజేశాడు. సాంఘిక నిర్మాణం క్రమక్రమంగా ఎలా ఏర్పడిందనే విషయంలో ప్రగాఢ దృష్టిని వాళ్లు మనకు కలిగించారు. తత్ఫలితంగా వివాహం, కుటుంబం, రాజ్యం వంటి వాటి గురించి ఇంతకుపూర్వం మనకున్న భావనలన్నీ తప్పుడు ఆధారాలపై నిలబడినవని తెలుసుకోగలిగాం. వివాహం, కుటుంబం, రాజ్యం - ఈ విషయాల గురించి ఏదైతే నిరూపితమైందో అది స్త్రీల విషయంలోనూ

సత్యమే. ఎన్నటికీ మారని ‘శాశ్వత’ స్థానం స్త్రీలదనే అభిప్రాయంతో మౌలికంగా విభేదించి వివిధ సాంఘిక దశలలో స్త్రీల స్థానం కూడా మారుతూ వచ్చిందని నిరూపించగలిగాం”.

మార్క్సిస్టు దృక్పథాన్ని అనుసరించి, మహిళల అణిచివేతకున్న చారిత్రక మూలాలు సొంత ఆస్తిపై ఆధారపడిన వర్గ సమాజాభివృద్ధిలోనూ, స్త్రీలకు అనుకూలంకాని లైంగిక శ్రమ విభజనలోనూ కనిపిస్తాయి. స్త్రీలపై సాగిన కిరాతక అణిచివేతను అది తెలియజేస్తుంది. కుటుంబ చరిత్రనూ, కుటుంబ సంబంధాలనూ, అలానే ఉత్పత్తి పద్ధతుల్లోనూ, ఉత్పత్తి సంబంధాల్లోనూ చోటుచేసుకున్న మార్పులతో దానికి గల సంబంధాలనూ అది తెలియజేస్తుంది. బెబెల్ ప్రకారం, “గత మానవాభివృద్ధిలోని పురోగతిలో ఈ సంబంధాలు మారిన ఉత్పత్తి, పంపిణీ పద్ధతులను బట్టి మారాయని నిరూపించ గలిగితే, ఇకముందు ఉత్పత్తి, పంపిణీలలో వచ్చే మార్పుల వల్ల స్త్రీ, పురుష సంబంధాలలో మళ్లీ మార్పులువస్తాయన్న విషయాన్ని నిరూపించవచ్చు. ప్రకృతిలోనూ, మానవ జీవితంలోనూ ఏదీ శాశ్వతం కాదు. మార్పు ఒక్కటే శాశ్వతమైనది”. ఆ కాలంలో ఇలాంటి అభిప్రాయాలు ఆగ్రహావేశాలకు కారణమయ్యాయి. బూర్జువా వివాహాల్లోని కపటంపై బెబెల్ చేసిన తీక్షణ విమర్శలూ, లైంగికంగా స్త్రీలను దోచుకుంటున్న తీరుపై ఆయన చేసిన దాడులు, విధి లేక వ్యభిచార కూపంలో దిగబడ్డ స్త్రీలపట్ల ఆయనకున్న సానుభూతి, చూపిన సంఘభావం ప్రత్యేకించి ఆయన వ్యతిరేకులను రెచ్చగొట్టాయి. వివాహము, కుటుంబం గురించి బెబెల్ వ్యక్తపరిచిన అభిప్రాయాలు మరీ ముఖ్యంగా

మతాధిపతుల్లో అగ్రహావేశాలను రేకెత్తించాయి. స్త్రీ, పురుషునికి ఉపాంగంగా మాత్రమే ఉండే విశ్వం యొక్క 'సహజ క్రమాన్ని' అంటే ఏదైతే భగవంతుని ఆదేశ ఫలితమో దానిని వ్యతిరేకించి దైవదూషణకు పాల్పడిన బెబెల్ వంటి మార్క్సిస్టు మేధావులనూ, నాయకులనూ, మతాధిపతులు ఆక్షేపించారు.

ఆదిమ కాలం నుంచి పెట్టుబడిదారీ విధానం అభివృద్ధి చెందేవరకూ చోటుచేసుకున్న మార్పుల్ని ఈ పుస్తకం నమోదు చేసింది. విభిన్న సంస్కృతులపైనా, ప్రాంతాలపైనా శ్రమభరితమైన పరిశోధనలు చేయడం ద్వారా, వీటిల్లో ప్రతి ఒక్కటీ, స్త్రీలకు సమానత్వాన్ని మించిన స్థాయిని కలిగించిన

సమాజాల నుంచి (వీటినే ఆయన మాతృస్వామ్యం అని పిలిచాడు) స్త్రీలను ద్వితీయ పౌరులుగా పరిగణించే ప్రపంచంగా ఎలా పరిణమించిందీ బెబెల్ వివరిస్తాడు. చివరికాయన మనుస్మృతిని సైతం ఉదహరిస్తూ, కుటుంబ అభివృద్ధిలోని వివిధ దశలనూ, అదేవిధంగా భారతదేశంలోని వివక్షాపూరిత వ్యవస్థనూ చిత్రించడానికై హిందూ పురాణాల నుంచి ఉటంకింపులు ఇస్తాడు. తల్లులుగా, సంరక్షకులుగా స్త్రీల స్థానం ఇంట్లోనేనంటూ ఛాందసవాదులు, సామాజిక సనాతనవాదులు, సంప్రదాయ పరిరక్షకులు నిరంతరం వాదిస్తుంటారు. తొలినాటి వర్గాధారిత సమాజాలలో, ఈ భావన ఇంటిని ప్రధానమైన ఉత్పత్తి

కేంద్రంగా, ఆడవాళ్ల శ్రమ దానిచుట్టూ అల్లుకున్నదిగా ఉన్న ప్రాథమిక వ్యవసాయ సమాజాల పరిస్థితులను ప్రాతిపదికగా కలిగి ఉన్నది. పెట్టుబడిదారీ విధానం అభివృద్ధి చెందడంతో ఉత్పత్తి కేంద్రంగా ఇల్లు తన ఉనికిని పోగొట్టుకున్నది. తక్కువ వేతనాలకు పనిచేయడంతో పాటు, వేతనాలను తగ్గించి ఉంచేందుకు వీలుగా శ్రామిక రిజర్వులను నిలబెట్టడానికి అనువుగా పాలకవర్గాలకు పెద్ద ఎత్తున శ్రమజీవులు అవసరం కావడంతో, ఫ్యాక్టరీలలోనూ, వస్తు తయారీ కేంద్రంలోనూ పనిచేసేందుకై ఇళ్లలో నుంచి బయటకు వచ్చేలా మహిళలను ప్రోత్సహించారు.

(సశేషం)

కవిత

రోజువారీ హ్యూండ్ బాగ్

- జయశ్రీనాయుడు

సాదాసీదా జీవితాన్ని
రోజువారీ హ్యూండ్ బాగ్ లా...
భుజాన సరి చేసుకుంటూ
గడిచిపోయిన కాలాల్ని...
చీర కుచ్చెళ్ళ మడతల్లో లెక్కిస్తూ
ఉదయమే పప్పు అన్నం
కలిపి పెట్టిన లంచ్ బాక్స్...
మధ్యాహ్నానికి చప్పగా
నాలికపై నవ్వినపుడు...
చటుక్కున గుర్తొచ్చే అమ్మ చేతి వంట
అప్పటికన్న ఇప్పుడే
మెరుగు అనుకున్నపుడు...
గతం వైపు స్వగతాలెందుకు
పరుగులు తీస్తున్నాయీ..
వంట చెయ్యలేదు క్యాంటీన్ కెళదాం
మరి ఇంట్లోవాళ్ళ సంగతేంటీ...
ప్రగ్గ్ చేసిన భుజాల నుండి
బాధ్యతను తొలగించేసినా...
నిరంతర వృత్తాల సమాహారాల స్త్రీవాదం

డిగ్రీలు, డాక్టరేట్లైనా బాధ్యతల తరగతులు మారవు..
పాపాయికి జ్వరం... మందు వేసుకుందో లేదో
బాబిగాడ్ని క్రష్ లో సరిగ్గా చూస్తున్నారో లేదో...
ఆలోచనల్లో అమృతనపు భారం ఒకవైపైతే
చిత్తడి చెక్కిళ్ళలో తడిసిన లేత చేతుల
ఒంటరి బాల్యం మరో వైపు
గజిబిజి పరుగుల కుటుంబ అవస్థా వ్యవస్థ
ఉదాసీనంగా రాలిపడుతున్న క్షణాలు...
చిన్న కాగితపు ముక్కల్లో ఇమిడిన ఫోన్ నంబర్లలా
మొఖమాటపు నవ్వుల పెదవులు...
ఆకాశాన్ని అరచేతిలోకి తెచ్చుకోవచ్చు
కొత్త విశ్వాస చిరునామాలు పట్టవచ్చు...
సైన్సుకు సరికొత్త ప్రతిపాదనలతో
విలువల్ని సిద్ధాంతీకరించవచ్చు... కానీ...
నేలమీది ఈ జీవితపు బహుళ అంతస్తుల్లో
ఆర్థిక సూత్రాల ఎస్కలేటర్ పై ప్రయాణిస్తూ
మార్కెటింగ్ మెటీరియలిస్టుల లిస్టులా మారిపోతున్న విలువలకి
ఆర్థిక బానిసత్వపు స్వేచ్ఛల్ని గుదిగుచ్చిన నోట్ పాడ్ లా
సరికొత్త "గుచ్చి" బ్యాగ్ లో నింపుకోవాలి... పద పద!!!!

దేశద్రోహి నా కొడుకు కాదు

మత విద్వేషాలతో పేట్రేగిపోతున్న ఉగ్రవాదుల, మిలిటెంట్ల దాడులు అమెరికా, ఫ్రాన్స్, ఇంగ్లాండు, ఇస్లాం దేశాలయిన టర్కీ, సౌదీ అరేబియా, ఇరాక్, బంగ్లా, పాకిస్తాన్లోను, ప్రజాస్వామిక దేశం భారత్లోను జరిగినవి. నేడు సిరియా అతి భయంకరము, ప్రమాదకరము అయిన ఐసిస్ ఉగ్రవాద దాడులతో దద్దరిల్లి పోతున్నది. ఆ దేశ ప్రజలు చుట్టుప్రక్కల వున్నటువంటి దేశాలకు వలసపోతున్నారు. కొన్ని దేశాలు శరణార్థులకు రక్షణ కల్పిస్తున్నవి. మరికొన్ని దేశాలు నిరాకరిస్తున్నవి. మనదేశము పాకిస్తాన్కు ఉన్న సరిహద్దు ప్రాంతాలలో నిత్యమూ పాక్ నుండి మన దేశంలోనికి చొరబడటానికి ఉగ్రవాదులు దాడులు జరుపుతూనే ఉన్నారు. ఆఫ్ఘన్ తాలిబన్ల చెరనుండి విముక్తి పొందినప్పటికీ రోజూ ఉగ్రవాద దాడులకు గురవుతూనే ఉన్నది. ఇస్లాం మతవాసనలున్న ఉగ్రవాదుల దాడులేకాదు భారత్లో హిందూత్వ వాసన దాడులు కూడా జరిగినవి. 2017 మార్చి నెలలో మద్యప్రదేశ్లో భోపాల్ నుండి ఉజ్జయినికి వెళుతున్న రైలులో బాంబులు పేలినవి. పేలుడు సూత్రదారి అతిష్ ముజఫర్ అలియాస్ (మారుపేరు) అల్ఖాసిమ్ అతిష్ ముజఫర్ కు 'భోరాసన్ మాడ్యుల్' అనే మత సంస్థతో సంబంధం వుంది. ఈ సంస్థ స్థావరం పాకిస్తాన్-ఆఫ్ఘన్ దేశాల సరిహద్దులో ఉన్నది. ఇది ఐసిస్కు అనుబంధ సంస్థ. అతిష్ ముజఫర్ ఇంజనీరింగ్ పట్టభద్రుడు. సంపన్న

కుటుంబంలో జన్మించాడు. లక్నోలో తనకుతానే 'భోరాసన్ మాడ్యుల్'కు అధినేతగా ప్రకటించుకున్నాడు ఎవరి ప్రోద్బలం, ప్రోత్సాహం లేకుండానే తనకు తానుగా ఉగ్రవాదిగా మారాడు. ఇంటర్నెట్ ను అన్వేషించాడు. టెలిగ్రాం యాప్ ద్వారా ఉగ్రవాదులతో సంబంధాలు పెంచుకున్నాడు. వారితో సంప్రదింపులు జరిపాడు. 'ఖరోసన్' తో సంబంధం ఏర్పడింది. భోపాల్ నుండి ఉజ్జయిని వెళ్ళే రైలు పైపుల్లోనికి టైమర్ బాంబులను ముజఫర్ స్వయంగా స్వహస్తాలతో అమర్చాడు. ఒకవైపు టైమర్ బాంబులను రైల్వే పైపుల్లోనికి అమరుస్తూనే మరోవైపు ఫోన్లో ఫోటోతీసి పంపించాడు. అతనితో ఇంకో ఇరువురు కూడా ఉన్నారు. కాని బాంబులమర్చింది మాత్రం అతిష్ ముజఫర్. ఈ దృశ్యాలను సిసి కెమెరాలు చిత్రీకరించాయి. ఆ పని ముగిసిన తర్వాత ముగ్గురు మిత్రులు స్టేషన్ బయటకొచ్చారు. రైలు కదలడం, బాంబు పేలటం వెంటనే జరిగింది. పోలీసులు అప్రమత్తమై అన్ని చోట్లా గాలింపు మొదలుపెట్టారు. సిసి కెమెరాల చిత్రాల ద్వారా బస్సులో ప్రయాణిస్తున్న ముగ్గురిని అరెస్టు చేశారు. ఆ ముగ్గురిలో మహమ్మద్ సైపుల్లా ఒకడు. 7-3-17న లఖనవ్ శివారులో రాత్రివేళ జరిగిన ఎన్కౌంటర్లో సైపుల్లా మరణించాడు. మరణించిన సైపుల్లా శవాన్ని పోలీసులు అతని తండ్రికి అప్పగించటానికి ఇంటికి తీసుకెళ్లారు. సైపుల్లా కన్నతండ్రి సత్రాజ్ కొడుకు శవాన్ని తీసుకోవటానికి

నిరాకరించాడు. "దేశద్రోహి నా కొడుకు కాదు. ఎప్పటికీ కాబోడు. వేం భారతీయులం. మా తాత ముత్తాతలు కూడా ఈ గడ్డమీదనే పుట్టి పెరిగారు" అన్నాడు. పనిపాట లేకుండా తిరుగుతూ ఉంటే రెండున్నర మాసాల క్రితం కొట్టానని చెప్పాడు. అప్పుడు ఇంటి నుంచి వెళ్ళిపోయాడు. ఇప్పటివరకు ఎన్నడూ ఇంటికి రాలేదు. 6-3-17 సోమవారం ఉదయం వేళ ఫోన్ చేసి సౌదీకి వెళ్ళటానికి వీసా దొరికిందని, దానికొరకు అన్ని ఏర్పాట్లు చేసుకుంటున్నానని తెల్పాడు. 'సరే' అన్నానని చెప్తూ సత్రాజ్ పోలీసులకు తెలియవరిచి కొడుకు శవాన్ని తీసుకోవటానికి నిరాకరించాడు. సత్రాజ్ ను స్ఫూర్తిగా తీసుకోవాలి. ఈలాంటి వార్తలకు మీడియా అధిక ప్రాధాన్యమివ్వాలి. మతరహిత, కులరహిత ప్రజాస్వామ్యం కావాలనుకునేవారు సత్రాజ్ లాంటి వారిని సన్మానించాలి, అభినందించాలి. అందువలన మతసామరస్యం ఏర్పడటానికి అవకాశం కల్గుతుంది. మతాలు వేరైనా అందరము ఈ దేశ వాసులమే. ఇక్కడ వీచేగాలినే మెజార్టీ, మైనార్టీకి చెందినవారు కూడా పీలుస్తున్నాము. ఇక్కడి నీరే తాగుతున్నాము. ఈ గడ్డమీద పండిన పంటనే తింటున్నాం. మైనార్టీలు వేరనే భావన వీడాలి. నమాజంలో, దేశంలో శాంతి నెలకొనటానికున్న ఏకైక మార్గమిదే.

ముక్కుసూటి మనస్తత్వమే సరైనది...

“దోనవల్లి వనజాక్షి” ఈ పేరు వినని రాజకీయ నాయకులు, ప్రభుత్వోద్యోగులు, మేధావులు లేరు. ఈమెను “ఆంధ్ర హీరోయిన్” అనొచ్చేమో! వనజాక్షి గారి మీద దాడిని అన్ని రాజకీయ పక్షాలు బహిరంగంగా నిలదీశాయి. ఈమెది ముక్కుసూటి తత్వం, మంచికి మారుపేరు, ధైర్యానికి ఒక ఉదాహరణ. ఇది కరెక్టు అనుకుంటే వెళుతున్న మార్గంలో ఆగి కూడా సంబంధిత కాగితాలపై సంతకాలు చేస్తారు. అదే తేడా అనుకుంటే ఎలాంటి ఒత్తిళ్లకు తలొగ్గరు. ఆమె దగ్గర పనిచేసే సిబ్బంది, కక్షిదారులు, రైతులు మొదలైనవారంతా ఆమె ఎప్పటికీ వాళ్ల ఎమ్మార్వోగానే ఉండాలని, వాళ్ల దగ్గరే వుండాలని కోరుకుంటారు. ఆమె ఎవరో కాదు ముసునూరు మండలంలో మండలాధికారిగా చేసే తరుణంలో అక్రమ ఇసుక రవాణాని ధైర్యంగా ఎదుర్కొన్నది. ఫలితంగా అధికార పార్టీ ఎమ్మెల్యే హస్తలాఘవానికి గురయ్యింది. అందుకు నిరసనగా రాష్ట్రంలోని ఎమ్మార్వోలంతా నిరసన తెలిపారు. మహిళా సంఘాలన్నీ ఆమెకు వెన్నంటి తోడుగా నిలిచాయి. ఆమె నిజాయితీ ఆమెను కాపాడింది.

బొల్లం, విద్యాభ్యాసం: “మా స్వగ్రామం కృష్ణాజిల్లా, బాపులపాడు మండలం, వేలేరు గ్రామం. విద్యాభ్యాసం 1-10వ తరగతి వరకూ నా స్వగ్రామంలోనే జరిగింది. 10వ తరగతిలో ఆడపిల్లల్లో ఫస్ట్ వచ్చాను. ఆ తర్వాత సామాజిక, ఆర్థిక పరిస్థితుల వల్ల నాకు నా తల్లిదండ్రులు వివాహం చేశారు.

మీరు ఎమ్మార్వో కావడానికి ఎంతగా కృషి చేశారు ?

పెజ్జెన తరువాత నా చురుకుదనం చూసి నా భర్త నాతో అంబేద్కర్ యూనివర్సిటీకి ఓపెన్ డిగ్రీ కట్టించారు. తరువాత అలాగే డిస్టెన్స్ లో ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ నుంచి ఎంపి పొలిటికల్ సైన్స్ లో పట్టా పొందాను. విజయనగరంలో “మహారాజా లా కాలేజ్”లో లా డిగ్రీ రెగ్యులర్ గా చదివి ఫస్ట్ క్లాస్ లో పాసయ్యాను. నా భర్త అగ్రికల్చర్ డిగ్రీ చేసి వ్యవసాయాధికారిగా పనిచేస్తున్నారు. నా మామగారు వ్యవసాయాధికారిగా పనిచేసి రిటైరయ్యారు. వారిది చదువుకున్న కుటుంబం కావడంతో నన్ను అన్ని విధాల ప్రోత్సహించారు. గ్రూప్-2లో ర్యాంకు సాధించి, మొదటిసారిగా డెప్యూటీ తహశీల్దార్ గా జాయినయ్యాను. చిన్నప్పుడు నేను

ప్రజలకు ఏదైనా చేయాలని ఉండే కలను ఈ విధంగా నిజం చేసుకున్నాననిపించింది.

మీ మీద ఎమ్మెల్యే దాడితో మీరు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా “హీరోయిన్” అయిపోయారు. అసలు ఆ రోజు అక్కడ ఏం జరిగింది ?

“ఆ రోజు జులై-9, 2015. మా వారి పుట్టినరోజు. ఇద్దరం గుడికి వెళ్లి ఆయన ఆఫీసుకు, నేను విజయవాడలో జరుగుతున్న ఫారెస్టు మరియు రెవెన్యూ సర్వే అధికారుల సమావేశానికి మా మండల సర్వేయర్ తో కలిసి విజయవాడ వెళ్లుచున్నప్పుడు ఒక ప్రయివేటు నెంబరు నుంచి నాకు ఫోన్ వచ్చింది. ఆ ఫోన్ సారాంశం ఏంటంటే ముసునూరు మండలం, బలివే శివారు రంగంపేట గ్రామము వద్ద పశ్చిమ గోదావరి వాస్తవ్యులు కొందరు జేసీబీలతో ఇసుక తోడి

ట్రాక్టర్ తో బయటకు తరలిస్తున్నారు. దానితో నేను మా సర్వేయరును వివరాలు అడగగా, అది ముసునూరు మండలానికి చెందుతుందని తెలియజేశారు. వెంటనే నేను అక్కడ ఇసుక తోలడాలు ఆపాలని ఆదేశించాను. అరగంట తరువాత బలివే ఆరై నాకు ఫోన్ చేసి అది ఆపడం ఆయన వల్ల కావడం లేదన్నారు. వెంటనే నేను రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టర్, వీఆర్వోలు, వీఏవోలతో ఇంకా ఇతర సిబ్బందితో సంఘటనా స్థలానికి చేరుకుని ఇసుక తోలడాలు ఆపాలని ఆదేశించాను. ముసునూరు సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ కు కూడా విషయం తెలిపాను. ఆయన కూడా హాజరయ్యారు. అక్కడ వాళ్లను నియమించి నేను ఉన్నతాధికారుల సమావేశానికి హాజరై తిరిగి వస్తుండగా, మా రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టర్ గారు ఫోన్ చేసి దెందులూరు ఎమ్మెల్యే తనపై దాడి చేస్తున్నారని తెలిపారు. నేను వెంటనే పై అధికారి ఐన ఆర్డీవో రంగయ్య గారికి, కలెక్టర్, జాయింట్ కలెక్టర్ గార్లకు ఫోన్ ద్వారా సమాచారం అందించాను. వారు అర్జంటుగా నన్ను వెళ్లి అక్కడి ఇసుక తవ్వకాలు ఆపమని ఆదేశించారు. నేను ఆ ఎమ్మెల్యేతో ఫోన్ లో ఇది తగని పని అని చెప్పగా, “నీ యిష్టం వచ్చినట్లు చేసుకో, నేను ఇసుక తరలించడం ఆపను ” అని కోపంగా ఫోన్ పెట్టేశారు. నేను సుమారుగా 2.30 పీఎం నుంచి 3.30 మధ్య సంబంధిత ప్రదేశానికి వెళ్లాను. అక్కడ ఒక జేసీబీ 20 ట్రాక్టర్లు ఉన్నాయి. జేసీబీ ఇసుక ట్రాక్టర్లలోకి లోడు చేస్తున్నారు. వారి వద్దకు వెళ్లి ఇది మా జిల్లా కలెక్టర్ గారు ఈ ప్రాంతమును ఇసుక తోడకుండా నిషేధించారు. వెళ్లిపొండి అని ఆదేశించాను. వాళ్లు నా మాట కూడా లెక్కచేయలేదు. ఇక లాభంలేదని నేను, నా

నా సిబ్బంది ఆ వాహనాలు కదలకుండా దారికి అడ్డంగా కూర్చున్నాము. అప్పుడు ఎమ్మెల్యే గారు, ఆయన అనుచరులు 50 మంది మరియు ఎనిమిదిమంది డ్రాక్రా

మహిళలు అక్కడికి వచ్చారు. ఎమ్మెల్యే గారు వచ్చి మమ్ములను దారి నుంచి తప్పుకోమన్నారు. నేను, నా సిబ్బంది ఆయనను రెండు రోజులు ఆగమని, జాయింటు సర్వే చేసి హద్దులు నిర్ణయించిన తరువాత మీ జిల్లా పరిధిలోకి వస్తే మీ యిష్టం అన్నాము. అందుకు ఆయన “నీనెవరివి నాకు చెప్పడానికి? నేను ఇసుక తరలిస్తాను, నీకు తోచింది చేసుకో” అని నన్ను హెచ్చరించి ద్వైతా మహిళలతో ఈ ఎమ్మార్వోను లాగి అవతల పారెయ్యండి. ఎవరు వస్తారో చూస్తాను అన్నారు. వెంటనే ఎనిమిదిమంది ద్వైతా మహిళలు నా పై దాడిచేసి, గాయపరిచి అక్కడి నుంచి ఇసుకలోకి ఈడ్చి ట్రాక్టర్లకు అడ్డు లేకుండా ఒక గోతిలో పడేశారు. నన్ను రక్షించడానికి వచ్చిన నా సిబ్బందిని ఎమ్మెల్యే గారు ఆయన అనుచరులు దాడిచేసి గాయపరిచారు.

అప్పుడు ప్రభుత్వం ఒక కమిటీ వేసి రిపోర్టు ఇమ్మంది. ఆ కమిటీ ఎవరెవరితో వేశారు ? ఆ రిపోర్టులో ఏమని వచ్చింది ?

కమిటీలో రెవెన్యూ సెక్రటరీ జేసీ శర్మగారు, సీఈవో సాల్మాన్ ఆరోగ్య రాజు గారు ముఖ్య సభ్యులుగా వేశారు. వాళ్లు విధి నిర్వహణలో అసలు ఆ సంఘటన జరిగిన విధానం మరియు దానిలో ఎవరెవరి లోపాలు ఏమిటి అని విచారణ చేసి ప్రభుత్వానికి నివేదిక సమర్పించడం. కాని ఆ కమిటీ రిపోర్టు ఏమని ఇచ్చిందో ఇంతవరకూ తెలియదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దానిపై ఎలాంటి చర్య తీసుకోలేదు.

ఈ మధ్య హిమాచల్ ప్రదేశ్, కసోలిలో ఓ కార్పొరేషన్ మహిళా అధికారిణి ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులపై అక్రమ కట్టడాలను కూల్చేస్తుండగా, ఆ అక్రమణదారుడు ఆమెను నడిబజారులో కాల్చి చంపేశాడు. దీని ప్రకారం మహిళా అధికారిణులకు కూడా రక్షణ లేదని తెలుస్తోంది. దీనిపై మీ అభిప్రాయం ఏమిటి ?

ఇది ఖచ్చితంగా ప్రభుత్వాల వైఫల్యమే. విధి నిర్వహణలో నిజాయితీగా, నిక్కచ్చిగా

పనిచేసే అధికారిణులకు తప్పకుండా రక్షణ కల్పించాలి. అలాగే సంఘ వ్యతిరేక శక్తులను నిర్మోహమాటంగా అణిచివేయాలి. అలా చేస్తే భావితరాలకు మనం సరైన సందేశాన్ని అందించగలము.

మీరే మధ్య ఒక అనాథ పాపను దత్తత తీసుకున్నారు. అదెలా జరిగింది ? ఆమె బాధ్యత అంటే చదువు, పెళ్లి, ఆమె భవిష్యత్తు ఎలా తీర్చిదిద్దాలనుకుంటున్నారు ?

నేను, నా సోషల్ మీడియా ఫ్రెండ్స్ ఒక న్యూస్ పేపర్లో ఆ పాప “మేఘన” గురించి చదివాము. ఇంత చిన్న వయస్సులో ఆ పాపకు వచ్చిన కష్టం తలుచుకుని ఆమెకు అండగా నిలవాలనుకున్నాము. దానిని దత్తత అనేకన్నా మోరల్ మరియు ఆర్థిక తోడ్పాటు అనవచ్చు. ఆమె పూర్తి బాధ్యత నాదే. నేను ఆమెను డాక్టర్ చదివిస్తాను. అది తనకు ఇష్టం అని పాప అన్నది. తను డాక్టర్ చదువు పూర్తిచేసిన తరువాత తన పెళ్లి బాధ్యత నిర్వహిస్తాను.

మీకు ఇప్పటికే ఒక బిడ్డ ఉన్నాడు. ఐనా పాపను ఎందుకు దత్తత తీసుకోవాలని పించింది ?

మా బాబు చదువు పూర్తి చేసి (ఐఐటీ ఖరగ్ పూర్) మంచి ఉద్యోగంలో సెటిల్ అయ్యాడు. ఆపదలో ఉన్నవాళ్లను ఆదుకోవడానికి ముందుంటాడు. నేను చేసే ప్రతీ సేవాకార్యక్రమంలో తను నాకు సహకారం అందిస్తాడు. నాకు ఆడపిల్లలంటే ఇష్టం. మేఘనకు తల్లిలేని లోటు తీర్చి, సంరక్షించి, మంచి ఉన్నత విద్యావంతురాలిగా చేసి తన కాళ్లమీద తాను నిలబడేలా చేయాలని అనుకున్నాను.

నేటి మహిళలకు, యువతులకు, బాలికలకు మీరిచ్చే సలహా ఏమిటి ?

నేటి మన సమాజంలో వెలకట్టలేని పని అంటే ఇంటి ఇల్లాలి శ్రమ. ఎందరో తెలివిగలవారు తమ తెలివితేటలను ఇంటికే పరిమితం చేస్తున్నారు. వారి తెలివితేటలను కూడా సమాజానికి ఉపయోగపడేలా చేస్తే సమాజం అభివృద్ధి చెందుతుంది. యువతులు

చక్కగా చదువుకుని తమ ఉనికిని చాటాలి. బాలికలు బాల్య వివాహాలను వ్యతిరేకించాలి. అలాగే వృద్ధాప్యంలో తల్లిదండ్రులను, అత్తమామలను కంటికి రెప్పలా కాపాడాలి. స్త్రీలకు స్త్రీలే శత్రువులనే నానుడిని తిప్పి కొట్టాలి. ఆడవాళ్లు అందరికీ మంచి చేసేవారే గాని, ఎవరికీ శత్రువులుకారని తెలపాలి.

శ్రామిక మహిళలుగా నేడు ఉద్యోగం చేసే మహిళలు తరచుగా పురుష అధికారుల నుంచి, కొలీగ్స్ నుంచి ఎలాంటి సమస్యలు ఫేస్ చేస్తున్నారో చెప్పగలరా ? వారికి మీరేం సూచిస్తారు ?

మన సమాజం పురుషాధిక్య సమాజం. ఇప్పుడిప్పుడే మహిళలను ఉద్యోగినులుగా ఆదరిస్తున్నారు. ఇంకా కొన్ని చోట్ల మహిళా అధికారిణిలపై చిన్న చూపు ఉంది. ప్రకృతి పరంగా కొన్ని ఇబ్బందులు ఉన్నప్పటికీ, శ్రామికులుగా, ఉద్యోగినులుగా, అధికారిణిలుగా మహిళలు అన్ని రంగాల్లోనూ మంచి పనితీరును కనబరుస్తున్నారు. ఒకటి, రెండు చోట్ల వేధింపులు ఉన్నప్పటికీ, చట్టాలపై అవగాహన పెరుగుతున్నందున చాలా వరకూ వేధింపులు అరికట్టబడ్డాయి. విశాఖ కేసు గైడ్ లైన్స్ ప్రకారం కార్యాలయాల్లో ఇంటర్నల్ కంప్లయింట్స్ కమిటీలను ఏర్పాటు చేసి, అవి సజావుగా పనిచేసేట్లు చూస్తే పూర్తిగా మహిళా ఉద్యోగినులు, శ్రామికులపై వేధింపులు అంతరించిపోతాయి. నేను మహిళలందరికీ ఇచ్చే సలహా ఏమిటంటే మన తప్పు లేనప్పుడు ఎవరికీ భయపడాల్సిన అవసరం లేదు. భయపడినకొద్దీ ఇంకా భయపెట్టేవాళ్లు ఉంటారు. కాబట్టి ఏదైనా మొదట్లోనే అరికట్టాలి. అంతేకాని దానిని మనసులో ఉంచుకుని కుమిలిపోయినందు వలన మనకు హాని. కాబట్టి, ఎలాంటి ఇబ్బందులు వచ్చినా ధైర్యంగా పోరాడాలి. అలాగే ఇబ్బందుల్లో ఉన్న సాటి మహిళలకు తగిన సలహాలు ఇస్తూ అండగా నిలబడాలి. నేను ఎప్పుడూ ఈ విషయంలో ముందే ఉంటాను.

ఎన్నో అగ్ని పరీక్షలు

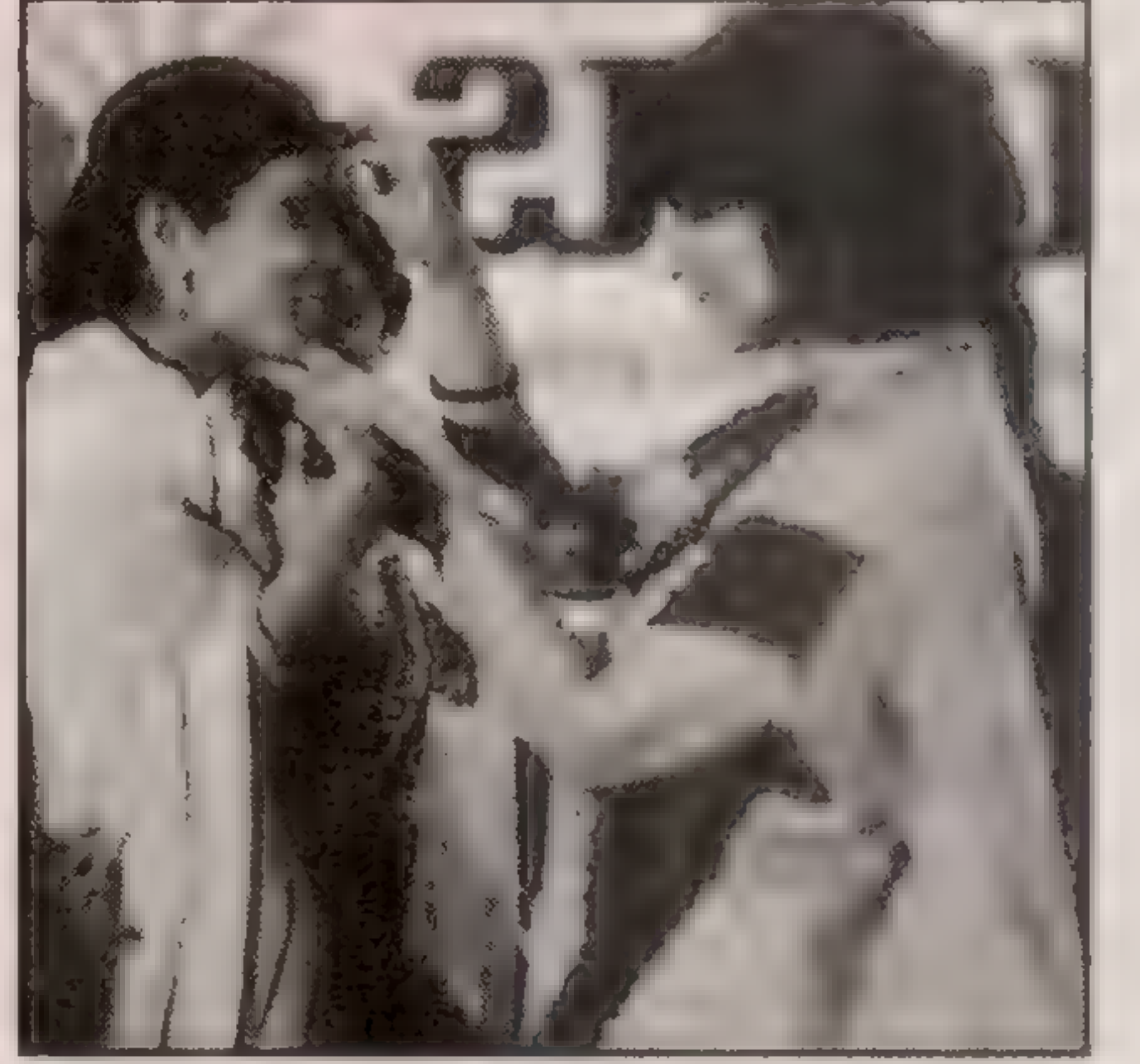
రెండవ వితంతు వివాహమయ్యాక ఇబ్బందులు ఎక్కువయ్యాయి. ఈ వివాహంతో సంబంధం కొంచెమున్నా సరే అద్దె ఇంటి యజమానులు వారిని వెళ్లగొట్టేస్తున్నారు. అద్దెకు ఇళ్లివ్వడం లేదు. బావుల్లో నీళ్లు తోడుకోనివ్వడం లేదు. నీళ్లు తెచ్చే బ్రాహ్మణులను నీళ్లు తీసుకురాకుండా చేశారు. అశుభ కార్యాలకు పురోహితులు వెళ్లకుండా కట్టడి చేశారు. బంధువులు రావటం మానేశారు. వాటిని ధైర్యంగా ఎదుర్కొని నిలిచినవారిని పంతులుగారు తన ఇంట్లో ఉంచుకున్నారు. శంకరాచార్య స్వాములవారు 30 మందికి కుల బహిష్కరణ పత్రాలు పంపించారు.

ఒక వైపు ఈ విధమైన బాధలుంటే, మరో వైపు అభినందలతో ప్రోత్సహిస్తూ ఉత్తరాలు రాసాగాయి. చెన్నపట్టణం నుంచి పంతులు గారి మిత్రులు అక్కడకు ఉపన్యాసాలు ఇచ్చేందుకు ఆహ్వానించారు. ఈ వేడి చల్లారకముందే ఉపన్యాసాలిస్తే తప్పక మరికొన్ని వివాహాలు జరిగే అవకాశ ముందని రాశారు. నల్లగొండ కోదండ రామయ్యగారు తనను పంతులు గారు వెంట తీసుకెళ్తే వంటచేసిపెడతానని అడిగారు. పంతులుగారు అతన్ని వెంటతీసు కెళ్లారు. ఆ రోజుల్లో చెన్నపట్టణం వెళ్లేందుకు రైళ్లు లేవు. పడవలో కాలువ ద్వారా కాకినాడ వెళ్లాలి. అక్కడినుంచి వారానికోకరోజు మాత్రమే చెన్నపట్టణం వెళ్లే పొగోడలో మూడు రోజులు ప్రయాణం చేసి చెన్న పట్టణం చేరారు. పొగ ఓడ డిసెంబర్ 30న బయల్దేరింది. అదే రోజు గాలివాన మొదలైంది. పైడి రామకృష్ణయ్యగారు తదితరులు గాలివానలో సముద్రంలో ప్రయాణం చేయకూడదని పంతులుగారికి చెప్పారు. కాని పంతులు గారు, కోదండ రామయ్యను తీసుకుని ప్రయాణమయ్యారు.

సముద్రంలో 5 గంటలు ప్రయాణం చేశాక ఓడ తీరానికి చేరడం చాలా ప్రమాదకరమని పొగఓడ అధికారి తెలిపారు. గత్యంతరం లేక ఇద్దరూ తడిసి ముద్దై రాత్రి 9 గం.కు తీరం చేరారు.

స్వాముల వారి బహిష్కార పత్రికలు చూసి పెద్ద వులులను చూసి బెదిరినట్లు, ముందడుగు వేసినవారు కూడా పలాయనం చిత్తగించారు. పంతులుగారు ఎన్ని ధైర్య వచనాలు చెప్పినా లాభం లేకపోయింది. ప్రథమ వితంతువును పెళ్లాడిన గోగులపాటి శ్రీరాములు గారిని దూషించినవారిపై దర్భా వెంటకశాస్త్రిగారు పరువునష్టం దావా వేశారు. కాని కేసు గెలవలేదు. దీనితో వైరిపక్షం వాదనలకు బలం చేకూరింది. కేసు ఓడిపోయిన తర్వాత ఆత్మూరి లక్ష్మీనరసింహంగారు వైష్ణవ మతాన్ని స్వీకరించి ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకున్నారు. దానిని ప్రతిపక్షంవారు వితంతు వివాహంతో సంబంధమున్నందున ఇప్పుడు ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకున్నారని ప్రచారం చేశారు. వైష్ణవ మతాన్ని అవలంబించినందుకు ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకున్నట్టుగా లక్ష్మీ నరసింహంగారు 'వివేకవర్ధిని'లో ఒక లేఖ రాశారు. తర్వాత జరిగిన వితంతు వివాహాలకు రాలేదు. కాని వివాహానికి సంబంధించిన విషయాల్లో శ్రద్ధ చూపిస్తున్నారు. వితంతు వివాహాలకు మూలవిరాట్ అని చెప్పదగిన పైడి రామ కృష్ణయ్య గారు కూడా ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకున్నారు.

ఒక్కొక్కరు జారుకుంటున్న కష్టకాలంలో న్యాపతి సుబ్బారావుగారు ఆది నుంచి సహాయ సహకారములందించారు. న్యాపతి సుబ్బారావుగారు పైడా రామ కృష్ణయ్యను ప్రాయశ్చిత్తం నుంచి మాన్పించేం దుకు స్వయంగా కాకినాడ వెళ్లారు. ప్రాయశ్చిత్తానికి ముందు పంతులుగారిని కలువమని

చెప్పించారు. ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకునేందుకు రామకృష్ణయ్యగారు రాజమహేంద్రవరం వచ్చి ముందుగా పంతులు గారిని కలుసుకున్నారు. ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకోనని పంతులుగారికి చెప్పి బొబ్బర్లంక వెళ్లి ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకుని కాకినాడ వెళ్లిపోయారు. అంతకుముందు చేస్తున్న ధనసాయం కూడా మానేశారు. పంతులు గారు ఆ విషయం బయట పెట్ట కుండా పనివారికిచ్చే జీతాలను ఇచ్చేవారు.

పంతులుగారికి ఒకటి తర్వాత మరొకటి అగ్నిపరీక్షలు ఎదురవసాగాయి. మొదటి వితంతువును పెళ్లాడిన గోగులపాటి శ్రీరాములు గారు తీవ్ర అన్వేషణకు గురయ్యారు. అతని ప్రాణాలు సంకట దశలో ఉన్నాయని మిత్రులు పంతులుగారికి టెలిగ్రాం పంపారు. అతనికి ప్రాణాపాయం కలిగితే వితంతువును చేసుకున్నందున ఇలా అయ్యిందని ప్రతిపక్షం వారు ప్రచారం చేస్తారు. ప్రజలు కూడా నమ్మేస్తారు. అతన్ని జాగ్రత్తగా చూసుకోమని మిత్రులకు చెప్పి తనకు వంట చేస్తున్న కోదండరామయ్యను పంపారు. శ్రీరాములు గారు నెమ్మదిగా కోలుకున్నారు. లక్ష్మీనరసింహంగారు కేసు ఓడిపోయిన మర్నాడు శంకరాచార్యులవారిని పంతులుగారి ఇంటి ముందు నుంచి మహావైభవంగా ఊరేగించారు. స్వాముల వారు ప్రతి దినం వాద్యాలతో పట్టణంలోని వీధుల్లో ఊరేగుతూ, కొన్ని మాసాలు రాజమహేంద్రవరంలోనే ఉండిపోయారు.

నేనొక అట్టవేయని పాత్యపుస్తకాన్ని

సినిమాలో కనిపించే కష్టాలకే సున్నిత హృదయమున్నవారు ఏదేస్తారు. కాని అలాంటి కష్టాలు ఒక మనిషిని కుదిపేస్తే! ఒకరి తర్వాత ఒకరు ఈ లోకం నుంచి నిష్క్రమించి మనల్ని ఒంటరిని చేసి వెళ్లిపోతుంటే.. చెయ్యిచ్చి ఆదుకునేవారు లేక బతికే దారి తెలియక పిరికితనంతో ఆత్మహత్య చేసుకునేవాళ్లనెందరినో మనం చూశాం. ఇప్పటికీ చూస్తున్నాం. ఆకలికి పిల్లల కడుపులు మాద్చలేక ఉద్యోగం ఇస్తామంటూ చూసిన వంకర చూపులను భరించలేక ఆఖరికి రోజుకు రూ.60ల కోసం అట్టవేయని పుస్తకంగా, చిత్రకళా విద్యార్థులకు పాత్యపుస్తకంగా మారిన ఒక న్యూడ్ మోడల్ ధనలక్ష్మి కథ ఇప్పుడు తెలుసుకుందాం.

మధ్యం సేవించి నాన్న పెట్టే బాధలు భరించలేక అతనిచేత రోజూ తన్నులు తినలేక ఆత్మహత్య చేసుకున్న తల్లి. కొన్నాళ్లకు తనువు చాలించిన తండ్రి. మద్యానికి బానిసై ఒకరు, రైలు ప్రమాదంలో మరొకరు మరణించిన సోదరులు. తన పిల్లలను కూడా నాకే వదిలేసి ఎటో వెళ్లిపోయిన సోదరి. వెరసి ధనలక్ష్మిని కుదిపేసిన నిజ జీవిత సంఘటనలు. అవును, కొన్ని జీవితాలు అంతేనేమో అనిపిస్తాయి. సముద్రం మధ్యలో దారి తెలియక ముందుకు కదలని నావలా నిలబడేవి కొన్ని. ఆకలి నుంచి అన్వేషణ పెరిగి చక్కని దారిలో ప్రయాణించే నలుగురికి స్ఫూర్తినిచ్చే జీవితాలు కొన్ని.

ప్రపంచాన్ని కుదిపేసే సమస్య ఏదైనా ఉంటే అది ఆకలి. అది ఎంత బాధాకరమైనదో నాకు తెలుసు. నాకు ఐదేళ్ల వయస్సప్పుడు చెన్నై నుంచి ముంబై వచ్చాను. మేం మొత్తం ఆరుగురు పిల్లలం.

మేం ముంబయిలోని మహాలక్ష్మి ప్రాంతంలో ఉండేవాళ్లం. మా అమ్మానాన్నలు చెత్త ఏరడం వంటి చిన్నచిన్న పనులు చేసేవారు. నేను ప్రధాన కూడళ్లలో బిచ్చమెత్తుకునేదాన్ని. వచ్చినదేదో అందరం పంచుకు తినేవాళ్లం. కడుపు నిండేది కాదు. అర్థాకలితో అలమటించేవాళ్లం. అక్కడి నుంచి ధారావి వచ్చిపడ్డాం. ధారావి అంటే అందరికీ తెలిసిన పేరే. అదొక భయంకరమైన మురికివాడ. ముక్కులు పగిలిపోయేంత వాసనల మధ్య దుర్భర దారిద్ర్యంతో కొట్టుమిట్టాడే కొన్ని వేల కుటుంబాల్లో మేమూ చేరాం. పేదరికం కారణంగా నేను చదువు ఆపేశాను. ఏది ఆగినా ఆకలి బాధ ఆగేది కాదు. అందుకే కొన్ని ఇళ్లలో పని చేయడానికి వెళ్లేదాన్ని. 14 ఏళ్ల వయస్సున్న నాకు నాకంటే పన్నెండేళ్ల ఎక్కువ వయస్సున్న పెద్ద వ్యక్తితో జరిగింది. వివాహం నా వైవాహిక జీవితం వయస్సు పదేళ్లు. కొంతకాలానికి మద్యానికి బానిసై నా భర్త మరణించాడు. పెద్ద కుటుంబం. ఇంతమంది పొట్టలు నింపాలంటే ఎలా...? ఏం చేయాలి? అప్పుడే పరిచయమయ్యింది రాజమ్మ. జేజే స్కూల్ ఆఫ్ ఆర్ట్స్ లో పనిచేసేది. కాని ఏం పనో తను చెప్పలేదు. నేనూ అడగలేదు. ఒకరోజు నేనామెను కలవడానికి ఆ స్కూలుకు వెళ్లాను. ఒక్కసారిగా ఆశ్చర్యపోయాను. ఎందుకంటే ఎవరినైతే కలవడానికి వెళ్లానో ఆమె అక్కడ ఒక బిల్ల మీద పూర్తి నగ్నదేహంతో కూర్చుని ఉంది. విద్యార్థులు ఆమె చిత్రాన్ని చిత్రిస్తున్నారు. నన్ను చూసిన రాజమ్మ ఒక్కసారిగా నా మీద విరుచుకు పడినా వెంటనే తమాయించుకుని నాతో చెప్పింది. “ఇదే నా పని. ఇలాగే నేను నా పిల్లల్ని పోషించుకుంటున్నాను. నేను నీకు

చూపించాలనుకున్న మార్గం కూడా ఇదే” అందామె. ఇలా కూర్చున్నందుకు రోజుకు రూ.60లు ఇస్తారు. సగం నగ్నంగా ఉంటే రూ.50లే. నీ ఇష్టం అని చెప్పింది. నేను ఆలోచించి నేను బతికి నావాళ్లను బతికించాలనుకున్నా.” అంది. నాలో ఆలోచన మొదలయ్యింది. నేను ఆకర్షణీయంగానే ఉండేదాన్ని. ఇద్దరు పిల్లలు పుట్టినా శరీరం రూపు మారలేదు. నేను, నా పిల్లలు, మరణించిన నా సోదరి పిల్లలు కలిపి ఐదుగురం. ఐదు పొట్టలు నిండాలి. కొన్నేళ్లు పాచిపని చేశా. నా భర్త పోయాక చాలామంది నాకు పనిస్తామన్నారు. కాని వాళ్ల చూపులు నాకు నచ్చలా. రాజమ్మ చెప్పిన పని నా మెదడును తొలిచేయసాగింది. నగ్నంగా కూర్చోడం సాధ్యమేనా..? ప్రశ్నలు నా మెదడులో గింగిరాలు తిరుగుతున్నాయి. నా కళ్ల ముందు ఆకలికి మాడుతున్న పసివాళ్ల పొట్టలు కనిపించాయి. వెంటనే పనికి ఒప్పుకున్నా. మర్నాడు అక్కడికే వెళ్లాను. ఒక విద్యార్థి గది మధ్యలో ఒక బిల్ల వేశాడు. మొదలుపెడదామా అన్నాడు. పార్టీషన్ లేదా అన్నాను. అక్కడ కుర్చీ ఉందని చెప్పాడు. ముందు ఏడ్చాను. ఆ విద్యార్థులే నన్ను

సముదాయించారు. నీకేం భయం లేదు ధైర్యంగా ఉండు అన్నారు. అప్పుడు నాకు రెండేళ్ల వయస్సు బిడ్డ ఉన్నాడు. నా రొమ్ముల నుంచి కొంచెం సేపటికి పాలు కారేవి. సిగ్గుపడేదాన్ని. ఎలాగో పని కానిచ్చేదాన్ని. మోడలింగ్ పూర్తయ్యాక విద్యార్థులందరూ నా కాళ్లకు నమస్కారం పెట్టేవారు. నాకప్పుడు అర్థమయ్యింది. ఈ వృత్తిలో గర్వపడే విషయం చాలా ఉందని. “ఒక విద్యార్థికి పాఠ్యపుస్తకం ఎంత అవసరమో చిత్రకారుడయ్యే విద్యార్థికి నా శరీరం ఒక పాఠ్యపుస్తకమే అని నాకనిపించింది. పాఠ్యపుస్తకానికి కూడా అట్ట వేసేవరకూ అది నగ్నంగానే కదా ఉంటుంది!” నేను ఈ పని 25 ఏళ్లుగా చేస్తున్నా. న్యూడ్ పెయింటింగ్ కి రూ. 1,000 వేతనం ఇస్తారు. నా తరువాత కొత్త మోడల్స్ చాలామంది వచ్చారు. వాళ్లకు నేనే శిక్షణ ఇస్తున్నా. దర్శకుడు రవి జాదవ్ తీసిన “న్యూడ్” సినిమా కథ నాదే. అందులో నటి కల్యాణి మూలే ఎంతో అద్భుతంగా నటించారు. ఇది నాకు చాలా సంతోష

“ఒక విద్యార్థికి పాఠ్యపుస్తకం ఎంత అవసరమో చిత్రకారుడయ్యే విద్యార్థికి నా శరీరం ఒక పాఠ్యపుస్తకమే అని నాకనిపించింది. పాఠ్యపుస్తకానికి కూడా అట్ట వేసేవరకూ అది నగ్నంగానే కదా ఉంటుంది!”

కరమైన విషయం. ఈ సినిమాతో నాకు చాలా డబ్బేం రాలేదు. కేవలం ఒక చీర, రూ. 20 వేలు మాత్రమే వచ్చాయి. పిల్లలకి నా వృత్తి గురించి చెప్పడానికి చాలా సంకోచించాను. కాని తరువాత నేను ధైర్యం చేసి చెప్పాను. వాళ్లు చాలా కోపం తెచ్చుకున్నారు. జేజే స్కూల్లో నాకు జరిగిన సన్మానం టీవీలో వచ్చినప్పుడు వాళ్లు వాళ్ల తప్పు తెలుసుకుని ఆనందించారు. మాకు పింఛను రాదు. మాలాంటివాళ్లకోసం కూడా ప్రభుత్వ వధికాలు ఏమైనా ఉంటే బాగుంటుంది కదా..?

బట్టలూడదీసి అంతమంది విద్యార్థుల మధ్య కూర్చోడం ఏంటి..? అని నన్ను చాటుగా ఎన్నో మాటలు, చూపులు

పలకరించాయి, పొడిచాయి. కాని ఈ వృత్తి ఎంత గౌరవప్రదమైనదో అందులోకి అడుగుపెట్టాకే తెలిసింది. ఆకలి తీర్చే పని అది సక్రమమైనది అయినప్పుడు ఎవరికీ భయపడాల్సిన పని లేదని తెలుసుకున్నాను. గుండె దిటవు చేసుకుని నా వృత్తికి నేను న్యాయం చేస్తున్నాను. బ్యాటీ కాంటెస్ట్ లో పాల్గొంటే లేని తప్పు, పొట్టకూటి కోసం వ్యభిచారం చేస్తే లేని తప్పు న్యూడ్ మోడలింగ్ లో ఏముంది..? పాఠశాలలో విద్యార్థులు ఎలా చదువుకుంటారో ఈ వృత్తి కారణంగా చిత్రకళా విద్యార్థులు కూడా నన్నొక విజ్ఞానదాయకమైన పుస్తకంగా చూస్తారు. విద్యార్థులు ఎదిగేందుకు నేను, నా వృత్తి ఇలా ఉపయోగపడుతుంటే ఇంతకంటే గర్వకారణమైన విషయం నాకు ఇంకేముంటుంది? ఇందులో తప్పేంటి..? సిగ్గేందుకు..? నగ్నత్వం శాపమా..?.

(బీబీసీ మరాఠీ ప్రతినిధి ప్రశాంత్ నానావరే ఇంటర్వ్యూ ఆధారంగా ఆమె మనోగతం ఆమె మాటల్లో ఇలా..)

ప్రస్తుత సమస్య

రూట్స్ (అలెక్స్ హేలీ) ఏడుతరాలు

- ఉమా నూతక్కి

మనకి వచ్చిందే పెద్ద కష్టం అనుకుంటాం గానీ.. మన చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచంలో ఎన్ని కన్నీటి సాగరాలున్నాయో కదా! ఒకానొక భయంకర నిశ్శబ్దం మనసుని క్రూరంగా వెంటాడుతోంది. ఆవేశం, ఆక్రోశంతో మనసు నిండిపోయింది.

ఏడుతరాలు !!

“ఏడుతరాలు” ఒక బానిసల కథ.

జాలీ, దయా తెలియని అమెరికన్ల దుష్ట స్వభావానికి పరాకాష్ట !! తమ పల్లెల్లో హాయిగా స్వేచ్ఛగా ఆడుతూ పాడుతూ జీవించే ఆఫ్రికన్లను జంతువులను వేటాడినట్లు వేటాడి, చీకటి ఓడలలో అమెరికాకు బందీలుగా తీసుకువచ్చి.. బానిసలుగా చేసుకున్న అమెరికన్ల కథ ఇది. అలా వచ్చిన మొదటి బానిస కుంటా. ఆ వంశంలో ఏడవతరానికి చెందిన అలెక్స్, తన ముత్తవ్వ చెప్పిన కథల్లో వాస్తవాలు తెలుసుకోవడానికి గాంబియా వెళతాడు. అక్కడ ఒక తెగకు చెందిన మనుష్యులు ఇంకా అంతే స్వచ్ఛంగా నాగరికతలో కలుషితం కాకుండా ఉండడం చూసి ఆశ్చర్యపోతాడు. తమ తెగలోవారిని వరుసక్రమంలో పాడుకుంటూ “కుంటా” ప్రస్తావన వచ్చేసరికి అతనిని ఎవరో ఎత్తుకుపోయారని చెబుతూ ఉంటే... సాక్షాలతో సహా కనిపించిన ఆనాటి దురదృష్ట సంఘటనలు తలచుకుని అలెక్స్ కన్నీరు మున్నీరు అవుతాడు. రూట్స్ పుస్తకంలో ఒక మానవతావాదం... ప్రతీ హృదయాన్ని సూటిగా స్పృశించే ఒక కరుణరసం ఉంది. మతాలకి, రంగులకి, దేశాలకి, భాషలకి అతీతమైన ఒక హృదయ స్పందన ఉంది. జంతువుకంటే హీనంగా హింసించబడిన. గాయపడిన ఒక గుండెచప్పుడు ఉంది. పీడన, నిర్బంధం, దోపిడి, వెట్టిచాకిరీ... ఇవి సమూలంగా నిర్మూలించబడాలి అనుకునే ప్రతీ ఒక్కరికీ “రూట్స్” ఒక ఉత్తేజంలాంటిది. ఎన్నిసార్లు చదివినా... చదివిన ప్రతీసారి.. కెరటాలు కెరటాలుగా దుఃఖం... జ్ఞానాలు జ్ఞానాలుగా ఆవేశం ... ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే... ఆఫ్రికా దుఃఖబీడుల నేల దైన్యాన్ని చూపే పుస్తకం ఇది...

ఆఫీసు నుంచి సాయంత్రం 6 గంటలకే ఇంటికి వచ్చిన గంగాధరంకు గడప దగ్గరే నాలుగేళ్ల ఏకైక సుపుత్రుడు అందునా ఇద్దరాడపిల్లల తర్వాత పుట్టినవాడు ఎదురై భోరున ఏడుస్తూ కాళ్లను వాటిసుకున్నాడు. ఆ ఏడుపుకు గుండె కరగడమంటూ ఉంటే గంగాధరం గుండె కరిగినమాట నిజం ! అతనికి రోజుకు రెండు, మూడు సార్లైనా తన ఒక్కగానొక్క కొడుకు కారణంగా గుండె కరుగుతూనే ఉంటుంది.

“నా తండ్రే ! నా బుజ్జే” అంటూ వాణ్ని వెంటనే ఎత్తుకుని “ఏందిరా ఏడుస్తా ఉండావు” అని అడిగాడు. “అమ్మ కొట్టింది” అన్నది వాడి సిద్ధాంతం... వాడి సిద్ధాంతాన్ని మరింత సాగదీస్తే నాన్న ఎప్పుడూ కొట్టడు అన్నది కూడా అందులో భాగమే.

గంగాధరానికి బాగా కోపం వచ్చింది. కాఫీ చికాకు సంగతలా ఉంచి తన వంశోద్ధారకుని వంటిమీద దెబ్బ ! ఆ కొట్టింది కూడా వాణ్ని కేవలం కన్న యంత్రమాయే !

నేరుగా వంటింటి గడప దగ్గరకు వెళ్లి లోపల భార్య వుందా లేదా అని కూడా గమనించకుండా (వుండక ఎక్కడ ఛస్తుంది) “బాబును కొట్టావంటనే మల్లా ఏం రోగ మొచ్చింది” అనడిగాడు చాలా తీవ్రంగానే.

లోపల ఉన్న భార్య అతని ముఖంలోకి చూసి “బాబును కొట్టక నిన్ను కొట్టమంటావా ?” అని అందామనుకుని ఆపుకుని తన పనిలో మునిగిపోయింది.

తనేదన్నా అంటే సమాధానం రాకపోతే (ఒక్క భార్య విషయంలోనే) గంగవెరులెత్తు తుంది గంగాధరానికి. “నీకే చెప్పేది” అన్నాడు గద్దిస్తూ.

అప్పటికీ ఆమె మాట్లాడలేదు. సమాధాన మివ్వదగిన ప్రశ్నలా ఆమెకది అనిపించలేదు. ఒక పూట ప్రశ్న ఒకనాటి. ప్రశ్న అయితే గదా! రోజూ ఉండేదే! తను వాణ్ని కొట్టడమూ వాడేడ్చటమూ, ఈ పెద్దమనిషి

జవాబు

గద్దించటమూ...

గంగాధరం గట్టిగా జుట్టు పీక్కోవాలను కున్నాడు. తన జుట్టు కాకపోతే భార్య జుట్టైనా. కానీ ఈ మధ్య భార్య జుట్టు మరీ పొట్టిదై పోయింది. ఆమె జుట్టు పొట్టి గావటానికి కారణాలు కనుక్కోమని ఒక కమిటీని వేస్తే నిస్సందేహంగా దోషి స్థానంలో గంగాధరమే నిలబడతాడు.

“మనిషైనాక బుద్ధుండాలి ! చీటికీ మాటికీ పసిపిల్లాణ్ని కొట్టడానికి నీవి చేతులైతే గదా...” అన్నాడు గంగాధరం.

“నీది నోరైతే గదా...” గొణుక్కుంది పొయ్యిలో కట్టెలు ఎగదోస్తూ ఆవిడ.

లోపలకు నాలుగడుగులు వేశాడు గంగాధరం. ఆమె అతని రాకను గుర్తించనట్టే పొయ్యి వూదటంలో మునిగిపోయింది. పొయ్యిలోని ఎర్రని మంటలు ఆమె ముఖంమీద నీడల్లా పారాడుతున్నాయి. ముక్కుమీదున్న పాత ఎర్రటి పుడక మరింత ఎర్రగా క్షణకాలం మెరిసింది.

ఆమె మౌనం, నిర్లిప్తత, గంగాధరం భరించలేకపోతున్నాడు. కనీసం భయపడ్డట్టు కూడా ఆమె ముఖం పెట్టలేదాయే ! ఇది మరీ అవమానంగా ఉంది. ఆమె నోటి నుంచి ఏదో కక్కిస్తే తప్ప అతని ప్రాణం కుదుటపడేట్టులేదు.

“నీ యవ్వారం చూస్తుంటే వాణ్ని బతకనిచ్చేటట్టు లేవు” చాలా గట్టిగానే గదమాయించాడు.

“నువ్వు మాత్రం నన్ను బతకనిచ్చేటట్టుండాలి” నోటిదాకా వచ్చిన మాటల్ని పెదవుల మధ్యనే ఆపుకుందామె. చేత్తో గరిటె తీసుకుని పొయ్యిమీద పాత్రలో ఒకటి రెండుసార్లు తిప్పింది.

గంగాధరం పిల్లవాణ్ని కిందకు దింపాడు. వాడు భయం నటిస్తూ తండ్రి మోకాళ్ల దగ్గరే నిలబడ్డాడు. వాడికి మహా ఉబలాటంగా ఉంది. ఏదో జరుగుతుందని.

గంగాధరం మరో మూడడుగులు ముందుకు వేశాడు - ఆమె తలెత్తి అతని ముఖంలోకి అరక్షణం చూసి మళ్లీ తల దించుకుని పుల్లల్ని పొయ్యిలోకి ఎగదోసే పనిలో ఉండిపోయింది.

“కనేదాంట్లో ఉండే శ్రద్ధ పిల్లల్ని పెంచేదాంట్లోనూ ఉండాలి” అంటూ ఆమెకు చాలా దగ్గరగా వచ్చాడు గంగాధరం.

“నీ లాంటి మొగుడుంటే పెంచినట్టే” పెదవులు కదిలేలా చాలా నన్నగా గొణిగిందామె.

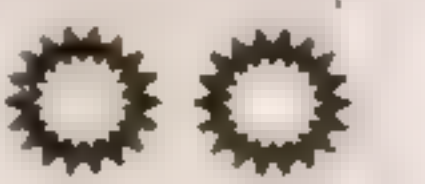
“ఏందే గొణుక్కుంటున్నావు... అసలు పిల్లవాని జోలికి ఎందుకుపోయినావంటే చెప్పకుండా, మూతి బిగించుకుంటావా ” అంటూ సర్రున ఆమె మీదికి వంగి గట్టిగా జుట్టు పట్టుకుని ఇవతలికి ఈడ్చాడు.

వెనక పిల్లవాడు గొల్లుమన్నాడు. ఆ ఊపునకు ఆమె నేలమీద దభీమని పడింది. అయినా నోట మాత్రం మాట రాలేదు.

గంగాధరానికి శివమెత్తింది. వీపుమీద దబదబా గుద్దులు గుద్ది ఆమె కళ్లలోకి రాక్షసంగా చూశాడు. ఆమె జుట్టంతా చెదరి పోయింది. రెండు గాజులు చిట్టిపోయాయి. నుదుటిమీద కుంకుమ చెదిరింది. అలాగే భర్త కళ్లలోకి అసహ్యంగా, ఆక్రోశంగా, దీనంగా చూసింది.

చెంపమీద మళ్లీ రెండు దెబ్బలు.. “చెప్పు ముండా-చెప్పు” గంగాధరం పళ్లు పటపట మన్నాయి. అతడెత్తిన చేతులెత్తినట్టే ఉన్నాయి. ఆమె చేతులు పైకడ్డం పెట్టింది. ఆమె పెదవులు కదిలాయి. ఒక్కొక్కమాటే మెల్లగా ఆమె నోటినుంచి వచ్చాయి వణుకుతూ.

“నీకోసం తీసిపెట్టిన కాఫీ వాడు తాగితేనూ...”

త్యాగశీలి మానికొండ సూర్యవతి

మహిళా లోకం గర్వించదగ్గ మణిపూస మానికొండ సూర్యవతి. ఆశయ సాధన కోసం మొక్కవోని విశ్వాసంతో నిలిచిన ఆదర్శనారి. అట్టడుగు వర్గాలకు కొండంత అండగా నిలబడ్డ త్యాగశీలి. రాష్ట్ర మహిళా ఉద్యమ నిర్మాతల్లో ఒకరు.

సూర్యవతి గారి జన్మస్థానం గన్నవరం తాలూకా ఇందుపల్లి. 1937లో చిన్న వయస్సులోనే నందమూరు గ్రామస్తులు మానికొండ బల్లెమ్మగారి కొడుకు సుబ్బారావుగారితో వివాహం జరిగింది.

పెళ్లైన కొత్తలోనే రాజకీయ విజ్ఞానం బోధించారు. ప్రజాసేవకు అంకితం కావాలనే చైతన్యం కలిగించారు. ఆ రోజుల్లో మహిళా సంఘం గ్రామాల్లో మీటింగ్లు జరపడం చాలా కష్టంతో కూడుకున్న పని. ఆడవాళ్లకు సంఘాలేంటి ? మొగుళ్లకు అన్నం వండిపెట్టరా ? వెధవ ముండలకు పెళ్లిళ్లు చేస్తారా ? అని ప్రశ్నించేవాళ్లు.

అయినా వాటన్నింటినీ తట్టుకుని గ్రామాల్లో విస్తృతంగా తిరిగి సభ్యత్వం చేర్పించి 1941 జనవరిలో విజయవాడ తాలూకా గరికపర్రు గ్రామంలో కృష్ణాజిల్లా ప్రథమ మహాసభ జరిపారు. మహిళల్ని ప్రోత్సహించేందుకు ఆనాటి ప్రజాశక్తిలో ఆమె వ్యాసాలు కూడా రాశారు. పెత్తందార్ల హెచ్చరికలు లెక్కచేయకుండా అనేక ఇబ్బందులు ఎదుర్కొన్నారు. ఉద్యమ నిర్మాణం కోసం ఆమె చేసిన కృషి ఫలితంగానే 1947లో జరిగిన మొట్టమొదటి రాష్ట్ర మహాసభ కార్యదర్శిగా ఎన్నికయ్యారు.

తెలంగాణా పోరాటం సందర్భంగా 1948-50 మధ్య కృష్ణా, గుంటూరు, గోదావరి జిల్లాల్లో భీకర నిర్బంధ కాండ సాగింది. ముఖ్యంగా కృష్ణాజిల్లా గన్నవరం

ప్రాంతం కాంగ్రెస్ సైన్యాల పైశాచిక చర్యలతో దద్దరిల్లిపోయింది. సూర్యవతి ఆ నిర్బంధానికి జంకకుండా నిలబడ్డారు. ఆ సమయంలోనే ఆమెను అరెస్టు చేసి కడలూరు జైలుకు పంపారు. ఆ జైలులోనే తమిళనాడు మహిళా ఉద్యమ నిర్మాత జానకీ అమ్మళ్, రాష్ట్ర మహిళా సంఘం నాయకురాలు అన్నే అనసూయ కూడా నిర్బంధించబడ్డారు. 1948 ప్రాంతంలో కమ్యూనిస్టు పార్టీని, పార్టీ సాహిత్యాన్ని, ప్రజాశక్తి వారపత్రికను ప్రభుత్వం నిషేధించింది. ఆంధ్ర వనిత మాసపత్రికలను కూడా నిషేధించింది. పత్రిక నిషేధాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ మహిళలు ఆందోళనకు పూనుకున్నప్పుడు భాష వాయువు ప్రయోగించి లారి చార్జీ చేసి సూర్యవతిగారితోపాటు 70 మంది మహిళలను నందిగామ జైలులో నిర్బంధించారు.

1964లో మళ్ళీ చైనా యుద్ధం సందర్భంగా చంటిపిల్లల తల్లిగా ఉన్న సూర్యవతిని భర్తతో పాటు 16 నెలలు జైలులో పెట్టారు. ప్రజల కోసం ఆమె చేసిన కృషి ఫలితంగానే నందమూరు గ్రామ ప్రజలు పంచాయతీ ఎన్నికల్లో ఆమెను 3 సార్లు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకున్నారు. 1958లో ఎమ్మెల్సీగా 6 ఏళ్ల పాటు శాసనమండలిలో ప్రజల సమస్యలను ప్రస్తావించి వాటి పరిష్కారం కోసం పనిచేశారు. 1987 ఉంగుటూరు మండలాధ్యక్షురాలిగా ఎన్నికై ఆదర్శవంతమైన కృషి చేశారు. 1937లో ప్రజాసేవ ప్రారంభించి తుదిశ్వాస విడిచేవరకూ కొనసాగించారు. 1947లో జరిగిన మొదటి రాష్ట్ర మహిళా మహాసభలో కార్యదర్శిగా ఎన్నికయ్యారు. రాష్ట్ర రాజకీయాల్లో వచ్చిన ఆటుపోట్లు కారణంగా

మహిళా ఉద్యమం కూడా తాత్కాలికంగా కుంటుపడింది. తిరిగి పునర్నిర్మాణం కోసం 1967లో ఉదయంగారు, స్వరాజ్యంగారితో కలిసి కాజల్ రాష్ట్రస్థాయి శిక్షణా శిబిరం నిర్వహించారు. ఆ తరువాత 1974లో ఖమ్మంలో జరిగిన రాష్ట్ర మహాసభలో సూర్యవతిగారు అధ్యక్షురాలిగా, మోటూరు ఉదయంగారు కార్యదర్శిగా ఎన్నికయ్యారు. 1981లో అఖిలభారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం మొదటి మహాసభ మద్రాసులో జరిగినప్పుడు ఆమె కేంద్ర కార్యవర్గానికి ఎన్నికయ్యారు. చనిపోయేనాటికి ఆమె రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలిగా ఉన్నారు. 1937లో కొద్దిమంది సభ్యులతో ప్రారంభమైన సంఘం 1993లో స్వర్ణోత్సవాలు జరుపుకునేనాటికి 1,65,000 సభ్యత్వంతో 17 జిల్లాలకు విస్తరించింది.

మానికొండ సూర్యవతి జీవితంలో కొన్ని ముఖ్య ఘటనలు ఆమె మాటల్లో :

ఆ రోజుల్లో మా అందరి చేత చదివించే పుస్తకాలలో గోర్కీ నవల “అమ్మ” తప్పనిసరిగా ఉండేది. 1942 ఏప్రిల్లో ఒకసారి జిల్లా మహిళా సభ జరుగుతుంటే వితంతు పునర్వివాహం చేసుకుంటామని ఒక జంట వచ్చారు. ఒక ఆశ్రమం ఉంటే అందులో పెళ్లి జరిపించాం. ఆశ్రమం వైలవడిందని చెప్పి ననాతనులు, ఛాందసులు, రౌడీలను తీసుకొచ్చి దాడి

చేయించారు. ఆ వివాహం చూడడానికి ఆడ, మగ, పిల్లా, జెల్లా, 1200 మంది వరకూ వచ్చారు. రౌడీల దాడిలో అందరూ చెల్లాచెదురయ్యారు. తరువాత మన పార్టీ యువకులు వచ్చి, రౌడీలను ప్రతిఘటించి పారదోలి ఎలాగైతేనేమి వివాహం జరిపించి, ఆ మరుసటి రోజు సభ పూర్తి చేశాం.

1944 అఖిల భారత రైతు మహాసభ విజయవాడలో జరిగినప్పుడు వేలాది మంది స్త్రీలను సభకు తీసుకురావడం రాష్ట్ర మహిళా ఉద్యమ చరిత్రలోనే ఒక గొప్ప విషయం. నేను స్త్రీ వాలంటీరు. దళ కమాండర్ గా పనిచేశాను. గ్రామగ్రామాల నుంచి బళ్లు కట్టుకుని, మహాసభకు బియ్యం

బస్తాలు, బానలకొద్దీ పచ్చళ్లు పెట్టి పట్టుకుని కుటుంబాలకు కుటుంబాలు మహాసభకు తరలివచ్చారు.

అరెస్టులు, డిటెన్షన్లు :

రాష్ట్ర మహిళా సంఘం తరపున ప్రచురిస్తున్న 'ఆంధ్ర వనిత' పత్రిక ప్రజాశక్తి ప్రెస్ లో అచ్చవుతోంది. ఆ పత్రికను ఆపేశారు. పత్రికను ఆపడానికి వీల్లేదంటూ వూరేగింపుగా బయల్దేరాం. 144వ సెక్షన్ ను ధిక్కరించి 1000 మంది స్త్రీలతో ఊరేగింపు చేశాం. మమ్మల్ని అరెస్టు చేసి నందిగామ, ఏలూరు సబ్ జైల్లో పెట్టారు. చివరికి నన్ను అచ్చమాంబగారిని డిటెన్షన్ చేసి రాయవెల్లూరు జైలులో నిర్బంధించారు. మా

అత్తగారు బుల్లెమ్మగారికి జబ్బు చేయడంతో 1949లో పెరోల్ పై విడుదల చేసి, మద్రాసులో నన్ను ఇంటర్న్ చేశారు. బెజవాడలో ప్రజాశక్తి కార్యాలయం, రాష్ట్ర కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యాలయంలో పనిచేసే కామ్రేడ్స్ కు రాష్ట్ర కేంద్రానికి వచ్చిపోయేవారికి కమ్యూన్ ఉండేది. ఆ కమ్యూన్ బాధ్యత అంతా బుల్లెమ్మగారు నిర్వహించేవారు. ఆ రోజుల్లో అది ఆదర్శవంతంగా నడుపబడుతుండేదని పేరు పొందింది. అందర్నీ ఆమె సొంత బిడ్డల్లా చూసుకునేవారు. గోర్కి నవలలో "అమ్మ" అని ఆమెను పిలిచేవారు.

చేగువేరా..

- ఉమా నూతక్కి

జూన్ 14

90 సంవత్సరాల క్రితం పుట్టి... ఇప్పటికీ తరచుగా కలల్లోకి వచ్చి, ఎన్నో కబుర్లు చెప్పి... చర్చించి, వాదించి... దారి చూపించాలని

ప్రయత్నించే. ఒకానొక అభిమాన నాయకుడి పుట్టినరోజు.

చేగువేరా !!

“నిజమైన విప్లవకారుడు ఎప్పుడూ ఒక అద్భుతమైన ప్రేమికుడై ఉంటాడని చెప్తే మీకు ఆశ్చర్యంగా ఉండొచ్చు. కానీ ప్రేమించే

గుణాన్ని కోల్పోయినవాడు ఎప్పటికీ గొప్ప విప్లవకారుడు కాలేడు”

చేగువేరా తాను పాటించి..మనకు నేర్పింది ఇదే. అతను పరిచయం అక్కర్లేని విప్లవకారుడు. ఉద్యమాల వెలుపలా, లోపలా కూడా

రాజ్యవ్యతిరేక పోరాటాన్ని నడిపిన సినలైన గెరిల్లా యోధుడు.

జీవితానికి, మరణానికి కూడా సార్థకత ఉండాలని తపించిన అచ్చమైన మనిషి.

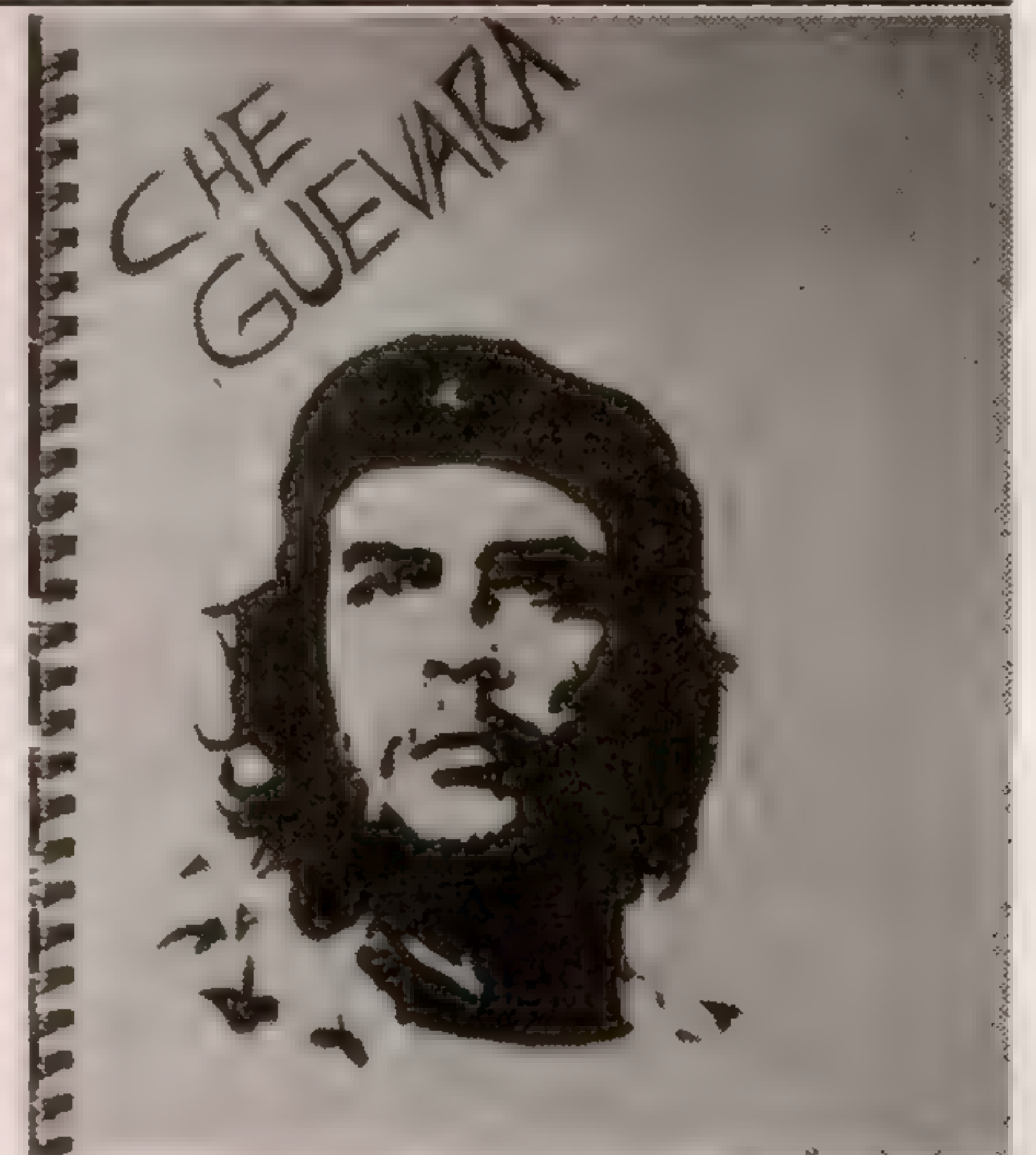
విప్లవ స్వప్నాలను ప్రపంచీకరించిన భావుకుడు !!

విప్లవం జీవితమంత విశాలమైనదని చాటిచెప్పిన విప్లవకారుడు.... చే వ్యక్తిత్వాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి అతని డైరీలు తిరుగులేని సాక్ష్యాలు..

తన స్వప్నాలనూ, నిరాశలనూ, భయాలనూ ఎప్పటికప్పుడు తన డైరీలో రికార్డు చేసాడు చే!

చే మరణించి దాదాపు అర్థ శతాబ్దం అవుతోంది. అప్పటికీ ఇప్పటికీ పరిస్థితుల్లో పెద్దగా మార్పు రాలేదన్నది తిరుగులేని సత్యం. ఏ అసమానతలు రూపుమాపడం కోసం చే పోరాడాడో ఆ సమస్యలు ఇప్పటికీ మన సమాజంలో ఇంకా మిగిలే ఉన్నాయి.

అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదం మూడో ప్రపంచ దేశాల ప్రజలకు ప్రధాన శత్రువుగా

నిలబడిన ఈ సందర్భంలో చే రచనలనూ, అతని ఉద్యమ బాటనూ మళ్ళీ కొత్తగా అధ్యయనం చేసి చర్చించాలి.

వ్యక్తిగత- రాజకీయ జీవితాల మధ్య వైరుధ్యం ఉండరాదనీ...

చావంటే భయం లేకపోవడమూ, జీవితంమీద ప్రేమ లేకపోవడమూ ఒకటి కాదనీ...

విప్లవం ఒక నిరంతర ప్రవాహమే తప్ప ఒక సాయుధ చర్య.. ఒక విజయోత్సవమూ కాదనీ చెప్పినందుకు చేగువేరాని మనం

అందరం ప్రేమించాలి !!!

చే ! వి మిస్ యూ!!

అంతరాల్లెని సాధికారతే లక్ష్యం

స్త్రీ, సమానత్వం రెండూ దాదాపు పర్యాయ పదాలుగా మారిపోయాయి ఈ మధ్య కాలంలో. మంచి విషయమే. ఈ హెచ్చుతగ్గుల పోటీకంటే చైతన్యం వైపు ఎక్కువగా తొందరగా అడుగులేసినప్పుడు సమానత్వాన్నో, అసమానత్వాన్నో జయిస్తుంది స్త్రీ. చైతన్యం తన ప్రతి అడుగులో చేతలో, మాటలో, ఆలోచనలో చూపించాల్సిందే. సమాజంలో తన సమాన హక్కుల్ని కాపాడు కోవాల్సిందే. కార్మిక వృత్తుల నుంచి అంత రిక్షాన్ని చేరుకునే వరకు స్త్రీ ఎదిగింది. అయితే 'ఏ స్త్రీ ఎదిగింది?' 'ఏ స్త్రీ ధైర్యాధికా రాలతో నెగ్గుకొస్తోంది?' 'ఏ స్త్రీ భద్రంగా ఉంది?' అన్న ప్రశ్నలు వేసుకున్నప్పుడు మనకు నాణానికి మరో వైపు సృష్టమవుతుంది. స్త్రీ సాధికారత గురించి మాట్లాడుకున్నప్పుడు ఆమెను వివిధ కులాల నుంచి మతాలనుంచి ప్రాంతాల నుంచి నేపథ్యాల నుంచి బయటకు తీసుకొచ్చి ఒకే స్త్రీగా చూపించినప్పుడే మనం తప్పు చేసినవాళ్ళమౌతాం.

ప్రతి మనిషికి తన చుట్టూ ఉండే పరిస్థితుల వల్ల ఎలా అయితే భిన్నమైన సమస్యలు ఆవేదనలు ఉంటాయో స్త్రీకి అంతే. ముస్లిం మహిళలను, ఆదివాసీ మహిళలను, క్రైస్తవ, దళిత, అగ్రకుల, ఉద్యోగినులు, గృహిణులు, కార్మికులుగా మహిళలను వారి కోణాల నుంచే చూసినప్పుడు మరింతగా వారి స్థితిగతుల్ని అర్థం చేసుకో గలుగుతాం. మొత్తంగా వారందరి సమస్యలను చూస్తే ఒకే రకంగా కనబడొచ్చు కానీ అంతర్గతంగా ఎంతో వ్యత్యాసం ఉంటుంది. నిచ్చిన మెట్ల కుల వ్యవస్థలో దళితుల్లో అతి దళితుల్లా మహిళలు ఎన్నో విభాగాలుగా చీలి ఉన్నారు. ముందు వారిలో వారికి అసమానతలు తొలగించుకునే ప్రయత్నం అంటూ జరిగితే నమానత్వానికి మూర్తి అర్థం సార్థక మవుతుంది. ఇటీవల సాయి పద్మ, మహిళా హక్కుల కార్యకర్త, రచయిత, ఈ విషయాలు ఓ పత్రికలో చర్చించారు. ఎన్నో కారణాల వల్ల స్త్రీలు తోటి స్త్రీలను పని చేసే చోట, ఇళ్ళలో, కార్యాలయాల్లో ఎంతో సహాయ నిరాకరణకు గురి చేస్తుంటారని గుర్తుచేసారు.

ఇక అగ్రకుల స్త్రీలు దళిత స్త్రీల పట్ల ఎంత అమానుషంగా ఎంత దారుణంగా వ్యవహరిస్తారో మన దేశం మన తెలుగు రాష్ట్రాలే ప్రత్యక్ష సాక్ష్యాలు. ఖైర్లాంజి నుంచి గరగవర్రు వరకు గుండెల్లో మనాల్లో

అవమానంతో కుళ్లబొడిచిన వారే. అయితే అగ్రకులాల్లో చదువుకున్న వారు తమని తాము దళితులమని, భారతదేశంలో వివక్షనెదుర్కునే ప్రతి మహిళా దళితురాలేనని చెప్పడం ఎప్పుడూ తొలుస్తుంటుంది. అందరూ దళితులే అయితే ఇన్ని అవమానాలూ, దాడులు, హింస ఎందుకు? దళిత మహిళల మీద దాడులు, అత్యాచారాలు జరిగినప్పుడు వీరి దగ్గర నుంచి పెద్ద ఎత్తున స్పందన రాదు. పెద్దంటే ఆడ పిల్లల కుటుంబ కలహాలకు ఇంటి ముందే హాజరవుతారు. రోజుల తరబడి పోరాడుతారు. ఏ రకంగా ఇది సమానత్వమో మనల్ని మనం ప్రశ్నించుకోవాలి. సమాధా నాలు చేతల్లో చూపించాలి.

స్త్రీ వివక్ష ఈనాటిది కాదు, రేపు ఉండకా మానదు. శాస్త్రం ఏదైనా, మతం ఏదైనా ప్రతి స్త్రీని అస్తికీ, అధికారానికి అస్తిత్వానికి దూరం చేసినవే.

తెలుగు సాహిత్యంలో స్త్రీ సాహిత్యానికి ప్రత్యేక స్థానం ఉంది. చలం రాసిన కథలు చదివిన తెలుగు నేల ప్రస్తుత స్త్రీ సాహిత్యం చూసి భోరున విలపించకుండా ఉంటుందో లేదో. కేవలం కుటుంబ కష్టాలు, అత్తింటి అవమానాలు, భర్త సాధింపులే కొన్ని సంవత్సరాలుగా కథలుగా, నవలలుగా మలచబడు తున్నాయి. వాటినే కీర్తించబడుతున్నాయి. ఇదీ ఒక విధమైన వివక్ష. స్త్రీలలో నిమ్న జాతి స్త్రీలు వేరు, వారి సాహిత్యం వేరు అని ఎంతో సుస్పష్టంగా వ్యవహరిస్తారు. వారి కథలు, నవలలు, పాటలు, కవితలు మరో దళిత రచయిత, దళిత పాఠకుడు దగ్గరికి తీసుకున్నట్టుగా దళితేతరులు తీసుకోరు. మూస సాహిత్యాన్ని ముఖ్యమైన సాహిత్యం చేసిన రోజే గడ్డు కాలం మొదలైంది. దళిత బహుజన స్త్రీ అస్తిత్వం సాహితీ రూపాల్లో ఆవిష్కరించడం గగనమైంది. తమ హక్కుల కోసం స్త్రీల పోరాటం ప్రపంచం చూస్తుందంటే మహిళలు

ఇప్పటికే గెలిచినట్లు. కానీ అదే స్త్రీలలో కాస్త భిన్నంగా ఉన్న వారి దుఖాన్ని ఎవరూ వింటున్నారు? సామాజిక హక్కులు అందరివీ స్వలింగ సంపర్కులు, బృహన్నల ఊసును ఏ మహిళా సంఘం తన భుజాల మీద వేసుకున్న పరిస్థితులు లేవు. 'నువ్వు మూడో జాతివి' అన్నప్పుడు 'మరి ఒకటో జాతి ఎవరు?' అని అడిగారు అక్బై పద్మశాలి, రైట్స్ అఫ్ సెక్సువల్ మైనారిటీస్ లో డాక్టరేట్ సాధించిన మొట్టమొదటి ట్రాన్స్ జెండర్. అక్కడా నిచ్చిన మెట్ల సంస్కృతే తారసపడడం బాధాకరం. వారిని వారు స్త్రీల గానే పరిగణించుకున్నప్పుడు స్త్రీ జాతి నుంచి ఆదరణ, ఆసరా రావాల్సిన అవసరం ఎంతో ఉంది. ఇక స్వలింగ సంపర్కులైన మహిళల స్థితి మరింత విషాదం. అసలు వారి ఇష్టానిష్టాలని బయట పెట్టే ప్రయత్నం చేయడమే పెద్ద సాహసం. సాధారణంగానే ప్రతి స్త్రీ పై ఎన్నో ఆంక్షలు ఉన్నాయి. ఆమె ఏం ధరించాలి, ఏం మాట్లాడాలి, ఎంత నవ్వాలి, ఎప్పుడు ఏడవాలి అన్నీ పితృస్వామ్య సమాజమే నిర్ణయిస్తుంది నేటికీ. అలాంటి పరిస్థితుల్లో లెస్బియన్స్ తాము ఎవరిని ప్రేమించాలో ఎవరిని పెళ్లి చేసుకోవాలో వారి చేతుల్లో లేని దీన దుస్థితిని చూస్తున్నాం. కానీ పోరాడేవారే? పితృస్వామ్య భావజాలం, మనువాద భావజాలం పురుషులలో కన్నా స్త్రీలలో ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు దాని పరిణామాలు తీవ్రస్థాయిలో ఉంటాయి. ముఖ్యంగా ఇళ్లలోనే దీని ప్రభావం ఎక్కువగా చూపుతుంది. భారత రాజ్యాంగ నిర్మాత బాబా సాహెబ్ అంబేద్కర్ ఆశించిన స్త్రీ చైతన్యాన్ని మనం ఎప్పటికప్పుడు నిజం చేస్తూనే ఉండాలి. ఒక జాతి ఘనత స్త్రీలు సాధించిన ఘనతను బట్టే ఉంటుందని అంటారాయన. వైస్రాయ్ కౌన్సిల్ సభ్యునిగా(1942-46) బాబాసాహెబ్ ఎన్నో చట్టాలను ప్రవేశపెట్టారు. బ్రిటిష్ కాలంలోనే భారత స్త్రీకి అస్తిలో సమాన హక్కులు, పురుషులతో సమానంగా వేతనాలు, కార్మికుల పిల్లలకు ఉచిత విద్య కోసం ఆర్థికల్ 39 చట్టాన్ని రూపొందించారు. ఆర్థికల్ 42 ప్రకారం స్త్రీలకు వేతనంతో కూడిన ప్రసూతి సెలవులు ఇవ్వాలని నిర్ణయించారు. మహిళా దినోత్సవ సందర్భంగా ఆ మహిళోద్ధారకుడ్ని గుర్తుచేసుకోడం కృతజ్ఞతలు చెప్పుకోడం సంతోషకరం. మహిళలకు స్వేచ్ఛనివ్వడమంటే ఆమెను ఆమె ఆలోచనలను బతకనివ్వడమే. అందుకోసం ప్రతి మనిషిలో ఎంతోకొంత మార్పు తీసుకురాబడాలి. సమాజమంతా సంస్కరించబడాలి.

జీవించడం.. ఓ విజయం.. ఆత్మహత్య.. ఓ. ఓటమి

జీవితం ప్రకృతి మనిషికి ప్రసాదించిన ఒకవరం. ప్రాణికోటిలో ఏ జీవికిలేని గొప్పమేధస్సు మనిషికి దక్కింది. మానవుడే మహనీయుడు. శక్తియుతుడు యుక్తిపరుడు (మానవుడే మాననీయుడు) అన్నాడో మహాకవి. మనతోపాటు కోట్ల సంఖ్యలో జీవరాసులు ఈ భూమిపై జీవిస్తున్నవి. మనకున్నంత విజ్ఞానం లేకపోయినా వాటికున్న చిన్న బుర్రతో గొప్ప ధర్మాలు నెరవేరుస్తున్నవి. వ్రతి జీవితనకంటూ ఒక చిన్న గూడు, నివాసం ఏర్పాటు చేసుకుంటుంది.. బిడ్డల్ని కంటుంది. అవి పెరిగేవరకు వాటికి కావల్సిన ఆహారాన్ని ఇతర సహాయాన్ని అందిస్తుంది. పక్షుల్ని చూసి మురిసిపోతాం కదా! గడ్డిపోచలు ముక్కుతో ఏరుకొచ్చి గూడు ఏర్పాటు చేస్తుంది. మనలాగా కాళ్లు, చేతులు

లేవు. మోసుకురావడానికి బస్సు, రైలు లేదు. అయినా ఎప్పుడూ అలసిపోదు. ఎవ్వరిపై విసుక్కోదు. ఏ అఘాయిత్యానికి పాల్పడదు. సరేనండి విషయంలోకి వద్దామా! ఈ మధ్య ఏ పేపరు చూసినా టి.వి ఆన్ చేసినా తరచూ ఆత్మహత్యల వార్తలు మనం వింటున్నాము. చదువున్నవాళ్ళు, చదువు లేనివాళ్ళు యువతీ యువకులు, ఉద్యోగులు ఆఖరుకు 11,12 సంవత్సరాల పసివాళ్ళు ఆత్మహత్యకు పాల్పడుతున్నారు. ఎందుకనేది చూస్తే ఏదో నిస్పృహ నిరాశకు లోనవుతున్నారు. మరికొంతమంది ఎదుటివారి వేధింపులు తట్టుకోలేక బలవన్మరణాన్ని కోరుకుంటున్నారు. సమస్య ఏదైనానరే మరణం పరిష్కారం కాదు. సమస్యకు పరిష్కారం వెతకాలి. మనజీవితం మన సొంతం కాదు. అమ్మనాన్న 20 సంవత్సరాలు కష్టపడి

మనలని పెంచారు. అందుకే మీ జీవితం మీ అమ్మనాన్నలది. రెండోది లక్ష్యాలు. మనం కోరుకున్నది దొరకనప్పుడు ఇక జీవితమే వద్దనుకునేవారు వారి కోరికల్ని అదుపులో ఉంచుకోవాలి. లక్ష్యంకోసం ప్రయత్నం చేస్తూనే అందినదానితో సంతృప్తిగా బ్రతకవచ్చు. మూడవది దాంపత్య జీవితంలో భిన్నాభిప్రాయాలు వరకట్న వేధింపులు, ఇతర కుటుంబ వేధింపులు ఎదుర్కోవడానికి

కోరుకుంటే వీరు మిగిలేవారు కాదు.

జీవితం అంటే ఏమిటో ఒకసోదరి మాటల్లో చూద్దామా!

జీవితం ఓ అద్భుతం

మనం ఎలా భావిస్తే ఏదైనా అలాగే ఉంటుంది.

జీవితం అంటే ఓటమికాదు గెలుపు.

జీవితం నీకు శత్రువుకాదు, నీ ప్రియసఖి.

దాన్ని ఆలించాలి... పాలించాలి..

జీవితాన్ని ప్రేమించడం అందరికీ రాదు. జీవితంలో విసిగిపోవడం, జీవితాన్ని విసిగించడం... ఇదీ తంతు.. జీవితం అంటే మరేమో కాదు. మన ఉనికి. మన వ్రతీ కదలిక. మన ప్రేమలు, ద్వేషాలు, విషాదాలు మనతో సంబంధం కలిగిన

ఇవాళున్న పురుషాధిక్య వ్యవస్థ ఆటంకంగా వుంది. మగవాడెంతటి ముసలివాడైనను మళ్ళీ పెళ్ళికి అర్హుడు కాని బాలవితంతువుకు ఎందుకు లేదా హక్కుంటూ ప్రశ్నించాడో కవి.

భార్యభర్తల మధ్య సమస్యలోచ్చినప్పుడు “నేను ఎలాగైనా హాయిగా బ్రతగ్గలనని” మగవాళ్ళు ఆలోచిస్తున్నారు. “నా జీవితం ఇంతటితో ముగిసిపోతుందని” స్త్రీలు ఆలోచిస్తున్నారు. జీవితమంటే భర్త, ప్రియుడు మాత్రమేనా? తల్లితండ్రులు, తోబుట్టువులు, స్నేహితులు, ఇతర సమాజం ఏమీలేవా? కొద్ది సంవత్సరాలు కల్గి జీవించిన భర్త, ప్రియుడికోసం మనం జీవితం ముగించాలా? ఎన్నో సంవత్సరాలు కలిసి జీవించిన ఇతర బంధాల ఎడల బాధ్యతలేదా? ఇవాళ 30% స్త్రీలు ఒంటరిగా బ్రతకడం నేర్చుకున్నారు. ఆత్మహత్య

మనుషులు, మమతలు, పరిస్థితులు, ప్రదేశాలు.. అన్నీ అద్భుతమైన విషయం ఏంటంటే దాన్ని మనమే సృష్టించుకోవాలి. నిర్మించుకోవాలి. నిర్వహించుకోవాలి. గౌరవించుకోవాలి. చివరకు జీవితాన్ని గెలిపించాలి. మరెందుకు మనం దాంతో విసిగిపోతున్నాం? ఆత్మహత్యల వరకూ వెళ్ళిపోతున్నాం? మన జీవితమే మన శత్రువా? కాబట్టే మనం దాన్నుంచి పారిపోతున్నామా? ఇది చాలా హాస్యాస్పదం. ఎందుకంటే మన చేతుల్లో రూపుదిద్దుకోవాల్సి ఉన్న జీవితం మనకు శత్రువేమిటి? దాన్ని చూసి మనం భయపడడమేంటి? విధి లిఖితం అంటుంటారు కానీ చాలా విషయాలు నీ చేతుల్లోనే ఉన్న విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి.

ప్రాథమిక దశలోని జీవితం మన చేతిలోని మైనపు ముద్ద. అప్పుడే ఎదుగుతున్న

లేలేత తీగ. మైనపు ముద్దను కావాల్సిన ఆకారంలోకి తీర్చిదిద్దుకోవచ్చు. తీగను సరైన వంధాలో సాగనిచ్చి వందిరికి అందించవచ్చు.

ఎంత అందమైన పని ఇది! ఎంత ఆహ్లాదమైన పని ఇది! దాన్ని ఎవరూ ఆపలేరు. ఎవరూ సరిచేసేందుకు రారు. మన సొంతం, మన ఆలోచన, మన అభిరుచి, అదీ జీవితాంతం జీవితపు చివరి క్షణం వరకు పసిపిల్లల్లా అల్లరి చేస్తూ, ఆనందిస్తూ, ఆహ్లాదిస్తూ.. ఎంత గొప్ప అద్భుతమైన మనదే అయిన అనుభవాలను రూపుదిద్దవచ్చు! అదే మన జీవితం.

అందమైన వనరుగా ఒక అద్భుతంగా ప్రకృతి ఇచ్చిన ఈ జీవితాన్ని విసిగిస్తున్నాం. విసిరేస్తున్నాం. ఇది కాదు జీవితం. ఇలా కాదు వినిమయం. అదే అందమైన దీర్ఘకాల అనుభవం. చివరి ఊపిరివరకూ ఆగిపోని,

కరిగిపోని తీయని మధుర స్వప్నం. ఆస్వాదిద్దాం ఆఘ్రాణిద్దాం. అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా ఎవరి ఒత్తిడి, ఎవరి పెత్తనమూ లేని మనసొంత క్రీడ. వందేమూ, ప్రత్యర్థులు, గెలుపు, ఓటముల ప్రమేయం లేని ఒక అందమైన ఆట. అవన్నీ ఉన్నాయన్నా, లేవన్నా అదంతా మన సొంత బాధ్యత. స్వయంకృతం. దాన్ని మనం ఎంతో అపురూపంగా నడుపుకోవాలి.

కొంచెం విచక్షణ.. జీవితంపై కొంచెం అవగాహన.. ఎంత అద్భుతంగానైనా మలుచుకునే అవకాశం ఉందన్న ఆలోచన ఇవి చాలు. జీవితం ఎలా జీవించినా, ఎలా వాడుకున్నా అది ముగిసిపోతుంది. కాలం వెంట రుతువులు మారతాయి. కానీ మనం సంకల్పిస్తే, సద్వినియోగం చేస్తే జీవితం మనకు ఎప్పుడూ వసంతకాలమే. అందుకే మనం పూలు పూచిపోదాం... పళ్లు కాచి

పోదాం... మలయ మారుతాలు వీచిపోదాం. ఎంత అద్భుతమైన విషయమిది!

మనకు నచ్చిన దున్నులు మనం వేసుకున్నట్లు.. మనకు నచ్చిన రంగులు మనం అద్దుకున్నట్లు మనిషికి మాత్రమే ఉన్న ఈ వరాన్ని మహా ప్రసాదంగా స్వీకరిద్దాం. ఆస్వాదిద్దాం. గుడ్డెడ్డు చేలో పడ్డట్టు జీవితపు పచ్చని పంటచేనును తొక్కుకుంటూ పోవద్దు. ఆత్మహత్యల గుంటలో పడిపోవద్దు.

మయూరాలమై పురివిప్పి నాట్యం చేద్దాం. గండుకోయిలలమై గానాలు ఆలపిద్దాం. జీవితంలోని ఈ సప్త స్వరాల, నవరాగాల జుగల్బందీని స్వర్గపు అంచులదాకా వినిపించేలా సరదా చేద్దాం. ఈ జీవితాన్నిచ్చిన ప్రకృతే ఆశ్చర్యపడి, ఉల్లాసపడేలా అందాల గోల చేసేద్దాం.. ఆనంద డోలలూగేద్దాం!

కవిత

టీచింగ్

- మెరీ మార్గరెట్

టీచింగ్ నాకొక షీల్డ్

నన్ను ఓ మాయా చాపమీద కూర్చోబెట్టి

అలా ప్రపంచం తిప్పుకొచ్చే

అల్లావుద్దీన్ జీనీ.

నా లోపలి నుంచి బయటికి

మళ్లీ లోపలికి గెంతుతూ ఆదే

పసిపాపల అద్భుతమైన ఆట

గదిలో పిల్లలు కాదు

సమాజం కూర్చున్నారన్న

అలర్మెస్ నిచ్చేన

పుస్తకాల్లోంచి నన్ను

నాలోంచి పుస్తకంపై పరచుకునే

ఆవిరి మేఘం

నా చుట్టు వందల కళ్లు

ప్రేమగా

ఆప్యాయతగా

ఆత్మతగా

కాసే భాద్యతాయుత కాపలా

నా చుట్టు

అడవులు

నదులు

ఆకాశం

సముద్రం

మనుషులు

మనుషులే నా టీచింగ్

అవును మనుషులు

నాకిష్టమైన మనుషులు

నాకు నేర్పే మనుషులు

అద్భుతమైన మనుషులు

ఈ ప్రపంచం వాళ్లదే

వాళ్లే

నాకు నేర్పుతూ

టీచింగ్

నేనిప్పుడు రోజూ వేసుకునే

నా థైరాయిడ్ ట్యాబ్లెట్

స్కావెంజర్

“వెంకన్నా... బాగున్నవా... కోడలు... పిల్లలు ఎట్లున్నారు” వణుకుతున్న చేతులతో సెల్ ఫోన్ ను గట్టిగా పట్టుకుంటూ అడిగాడు దత్తయ్య. మాట్లాడుతుంటే గొంతు కూడా వణుకుతుంది.

వెంకటాద్రి గొంతులో ఆవేదన. “ఏం బాగులే నాన్నా... ఏదో ఇట్లు గడుస్తుంది. రాజకీయాలు ఊల్లోనే కాదు గుళ్ళో కూడా వుంటాయి. ఆరు నెలల్లో రెండు గుళ్లు మారిన. ఈ వెదవకయినా ఏదన్నా ఆధారం దొరుకుతుందనుకుంటే అదీ లేదు. రేషన్ బియ్యంతో బతుకుతున్నాం నాన్నా... అయినా మనము అగ్రకులమే కదా...” బాధతో చెప్పుకుపోతున్నాడు వెంకటాద్రి.

దత్తయ్య మనుసు బాధతో మూల్గింది. వారం రోజులుగా జ్వరం. భార్య ఎన్నటినుంచో కడువునొప్పితో బాధపడుతుంది. ఇంట్లో సరుకులు కూడా నిండుకున్నాయి. కొడుకును ఓ వెయ్యి రూపాయలు అడిగి హాస్పిటల్ కు వెళ్లాలనుకున్నాడు. ఈ మాటలు విన్నాక అడగాలనిపించలేదు. మవునంగా వింటున్నాడు.

“సరే నాన్నా... రాసుకుంటే రామాయణమంత... చెప్పుకుంటే భారతమంత...నా బాధలకేంగానీ మీరెలా వున్నారు... అమ్మ బావుందా...” చివరగా అడిగాడు వెంకటాద్రి.

నవ్వడానికి ప్రయత్నిస్తూ గంభీరంగా “మాకేంరా... బాగానే వున్నాం. ఇంతకి ప్రదీప్ ఎక్కడున్నాడు? ఏం చేస్తున్నాడు” అడిగాడు దత్తయ్య.

వెంకటాద్రి విరక్తిగా నవ్వుతూ “హూ...ఇంకెక్కడుంటాడు? ఇంట్లోనే... టిటిపి కోర్సు చేస్తున్నాడు. తినుడు తిరుగుడు

షండుడు. పాతికేళ్లు నిండినా పాకెట్ మనీ సంపాదించుకోకపోతే ఎట్లా అని పొద్దున్నే పెద్ద గొడవయింది. ఈరోజు నీదగ్గరికే పంపించాను. వచ్చాడా లేదా అని ఫోన్ చేస్తున్నాను” అన్నాడు.

దత్తయ్యకు భయమయింది. కంగారుగా “ఎక్కడికెళ్లాడురా మరి? ఇంకా రాలేదుగదా... అయినా ఎందుకు కోప్పడ్డావురా... అసలే రోజులు బాగలేవ్వు...” కొడకును మందలిస్తుండగానే ప్రదీప్ ఇంట్లోకి అడుగుపెట్టాడు.

దత్తయ్య మనసు కొంత నిమ్మలమయింది. అది ఆషాఢ మాసం. అంతకుముందు మూడు నెలలుగా మూఢాలే. శుభకార్యాలేమీ లేవ్వు. నెల ఎలా గడుస్తుందా అని బరువుగా చూస్తుంటే మనవడు రావడం కొంత ఇబ్బందిగానే అనిపించింది. తన లేనితనానికి కొంత సిగ్గుపడుతూ అడగాలా వద్దా అని ఆలోచిస్తూ “ఆ.. ఇదిగో ఇప్పుడే వచ్చాడురా... ఇంతకీ ఎందుకు పంపావురా వాడిని...” గొంతు తగ్గించి అన్నాడు.

ప్రదీప్ తాత దగ్గరికి వచ్చాడు. చనువుగా ఫోన్ తీసుకుని “అదేదో నేను చెప్పుత. దండకం చదవకముందే ఫోన్ పెట్టు” అంటూ కట్ చేసాడు. తర్వాత బతిమాలుతున్నట్టు “తాతయ్యా... నన్ను ఎలాగయినా మీరే గట్టెక్కించాలి...” అన్నాడు.

దత్తయ్యకు భయమయింది. మనవడిని దగ్గరికి తీసుకుని “ఏంరా... ఏమయింది? అంతా బాగే కదా...” అన్నాడు.

ప్రదీప్ నవ్వుతూ “కంగారు అవసరంలేదు తాతా... గుడ్ న్యూస్...” అన్నాడు. దత్తయ్య కొంత తేలికపడి నవ్వుతూ “పెల్లికానీ కుదిరిందా...” అన్నాడు.

ప్రదీప్ పెదవి విరుస్తూ “నా బతుక్కు

అదొక్కటే తక్కువ... కూటికి గతిలేనోడికి పిల్లనెవడిస్తాడు తాతీ... అయినా అది తర్వాత. ముందు నా బతుకు చూడు. మన పూరి కాలేజీలో తెలుగు లెక్చరర్ పోస్టు ఖాళీ వుందట. ఎలాగయినా నాకు ఇప్పించు తాతీ... నేను పీజీలో గోల్డ్ మెడలిస్టును...” అన్నాడు బతిమాలుతున్నట్టు.

మనవడిని చూస్తే జాలేసింది. “సరేలేరా... ప్రయత్నిద్దాం... అంతా ఆ స్వామి దయ... ప్రిన్సిపాల్ నాకు బాగా పరిచయమే...” అన్నాడు.

ప్రదీప్ కు కొండంత ధైర్యం వచ్చింది. “ఓ అయితే పద... అప్లయ్ కి ఈ రోజే లాస్ట్ డేట్...” అంటూ బ్యాగ్ లోంచి సర్టిఫికేట్ ఫైల్ తీసుకున్నాడు.

కాదనలేకపోయాడు దత్తయ్య. భార్యకు చెప్పి ఇద్దరూ బయలుదేరారు. దారెంట కనపడ్డవాళ్లను పలకరిస్తూ కాలేజీకి వెళ్లేసరికి అరగంట దాటింది. ప్రిన్సిపాల్ గదిలోనే వున్నాడు. దత్తయ్యను చూడగానే ఎదురొచ్చి నమస్కరించి “అయ్యగారు... మీరొచ్చారా.. రండి రండి...” అంటూ ఆహ్వానించాడు. కాసేపు మాట్లాడాక వచ్చిన విషయం చెబుతూ సర్టిఫికేట్లు ఇచ్చి “మీరే ఏదయినా సహాయం చెయ్యాలండి...” అన్నాడు దత్తయ్య.

సర్టిఫికేట్లను ఒకసారి పరిశీలించి ప్రదీప్ వైపు చూసి నవ్వుతూ “అబ్బాయి గోల్డ్ మెడలిస్ట్... ఇతనికి కాక ఇంకెవరికిస్తం... రేపు పగటి పూట ఇంటర్వ్యూకు అటెండ్ అయితే చాలు...” అన్నాడు ప్రిన్సిపాల్.

ప్రదీప్ మొహం దీపంలా వెలిగిపోయింది. తాత వైపు గర్వంగా చూసాడు. దత్తయ్య కళ్లలో కూడా మెరుపు. ప్రిన్సిపాల్ వైపు కృతజ్ఞతగా చూసాడు. సర్టిఫికేట్లు ప్రదీప్ కు అందిస్తూ ఏదో గుర్తుకువచ్చినట్టు “కాని చిన్న

నమస్య.” అన్నాడు ప్రిన్సిపాల్.

ఏమిటన్నట్టు ఇద్దరూ భయంగా చూసారు. “ఇది కాంట్రాక్ట్ ఉద్యోగమే కాని నవాలక్ష కండీషన్లు. దీనికి రోస్టర్ సిస్టమేనట. ఇది ఎస్సీలకు ఇవ్వాలి. వాళ్లు లేకుంటే జనరల్ మెరిట్. జనరల్ మెరిట్లోకి వస్తే మాత్రం ప్రదీప్కు తప్పకుండా వస్తుంది” చెప్పాడు ప్రిన్సిపాల్.

అందరూని వస్తువేదో అందినట్టే అంది జారిపోయినట్టు ఇద్దరూ నిరుత్సాహంగా ఒకరినొకరు చూసుకున్నారు.

వారి బాధను గమనించిన ప్రిన్సిపాల్ ధైర్యం చెబుతున్నట్టుగా “ ఇంతవరకయితే ఎస్సీలు ఎవరూ రాలేదు. పగటి పూట దాటింది. ఎవరూ రారనుకుంటా..” అన్నాడు.

ఇద్దరిలో కొంత ఆశ చిగురించింది. తెలిసిన దేవుల్లందరికి మొక్కుకున్నాడు దత్తయ్య. లెక్చరర్గా రేపటినుండి తన జీవితాన్ని ఊహించుంటున్నాడు ప్రదీప్. ఇద్దరూ బయటకు వచ్చారు. ప్రదీప్కు కొంత నమ్మకం కుదిరింది. బయటికి నడుస్తూ ‘జీతం ఎంతనుకున్నావు తాతీ... ముప్పయి వేలు... ఇక్కడే వుండి ట్యూషన్లు చెప్పుకుంట... అవో పది పన్నెండు వేలు. మొత్తం నలభైవేలదాక వస్తయి. అప్పుడు నీ కొడుకు రెక్కలు కట్టుకుని వచ్చి లెక్క పెట్టుకోవాలి డబ్బును...” నవ్వుతూ అన్నాడు.

మనవడి మాటలు వింటుంటే దత్తయ్యకు కూడా ఆశపుట్టింది. నవ్వుతూ “మరి నా వాటా కూడా వుంటుందిరా.. ఇంటి ఖర్చులు నువ్వే చూసుకోవాలి. ఈ దెబ్బతో నీకు పెళ్లి ఖాయం” అన్నాడు. ఇద్దరూ మనసునిండా నవ్వుకున్నారు.

అప్పుడే హారన్ కొడుతూ బులెట్ బండి పక్కనుంచి దూసుకుపోయింది. నడుస్తున్న ప్రదీప్ తక్కువ ఆగిపోయాడు. అతడి గొంతు వణికింది. తాత దిక్కు దిగులుగా చూస్తూ నా బొంద... దరిద్రపు లక్ష్మి నెత్తిమీద కొలువై ఉంటే నాకు అంత అదృష్టం

కూడానా...అటు చూడు” అన్నాడు.

దత్తయ్య అయోమయంగా గేటు వైపు చూసాడు. బులెట్ బండి వచ్చి ఆఫీసు గది ముందు ఆగింది. బూదయ్య అతని మనవడు రవిచంద్ర బండి దిగి ఆఫీసు గదిలోకి వెళ్తూ కనిపించారు. ఇద్దరు భయంగా మొహాలు చూసుకున్నారు. దత్తయ్యకైతే రక్తమంతా ఆవిరైపోయినట్టు నీరసం కమ్ముకుంది. పాతికేళ్ల కింద యూనివర్సిటీ కాలేజ్లో జరిగిన ఒక సంఘటన గుర్తుకు వచ్చింది.

ఆ రోజు జూనియర్ లెక్చరర్ పోస్టుల లిస్టును ప్రకటించారు. కొడుకు వెంకటాద్రికి ఎక్కువ మార్కులే వచ్చాయి. అందరూ వెంకటాద్రికే జాబు వస్తుందనుకున్నారు. కాని తీరా చూస్తే తక్కువ మార్కులు వచ్చిన బూదయ్య కొడుకు నర్సింగరావుకు వచ్చింది. ఇదేమిటని అడిగితే రిజర్వేషన్ అన్నారు. అప్పడినుంచి ఎప్పుడు జాబులు పడినా కొడుకుకు రిజర్వేషనే అడ్డం వచ్చింది.

అది ఇప్పుడు గుర్తుకువచ్చి నిలువెల్ల చెమటపట్టింది దత్తయ్యకు. పెదవులను తడుపుకుంటూ “వీడికేదో జాబు వచ్చిందన్నారు కదా... మళ్లీ ఇక్కడికెందుకు వచ్చినట్టు...” అడిగాడు.

ప్రదీప్కూ అలాగే వుంది. ఒక్కసారిగా ఆశలు ఆవిరయిపోయాయి. నిలబడి ఆఫీసు దిక్కే చూస్తూ “వచ్చింది తాతీ... ఏదాది కిందనే వచ్చింది. మోడల్ స్కూల్లో టీజీటీ గా వచ్చింది. అప్పుడు నేనూ అప్లయ్ చేసాను కాని రాలేదు” అన్నాడు.

“అదేంటిరా.. నువ్వు గోల్డ్ మెడలిస్టువు కదా...” అర్థంకాక అడిగాడు దత్తయ్య. “గోల్డ్ మెడల్లు గోడకు కొట్టుకోవడానికే తాతా. ఉద్యోగం కావాలంటే క్యాస్ట్ ... క్యాస్ట్ కావాలి”

“వీడికో ఉద్యోగం వుంది గదా... ఇప్పుడు ఎందుకొచ్చినట్టు మరి...”

“నా నోట్లో మన్ను పొయ్యడానికి. ఇక్కడ జీతమెక్కువ కదా! ప్రతిభను గుర్తించని ప్రభుత్వాలు ఏం ప్రభుత్వాలు తాతా? చిన్నప్పుడు ఇద్దరం నవోదయ పరీక్ష రాసినం.

నాకే ఎక్కువ మార్కులు వచ్చినయి. కాని సీటు వాడికి వచ్చింది. ఇంటర్లో ఇద్దరం రెసిడెన్షియల్ పరీక్ష రాసినం. నాకే మంచి ర్యాంకు వచ్చింది. కాని సీటు వాడికి వచ్చింది. బిఎడ్లో పీజీల్లో కూడా ఇదే జరిగింది” బాధగా అంటూ చెట్టు కింద ఉన్న గద్దెమీద నీరసంగా కూర్చున్నాడు ప్రదీప్.

దత్తయ్య కూడా బాధగా పక్కనే కూర్చుంటూ “ఇప్పుడు కూడా అదే జరుగుతుందంటవా...” అన్నాడు.

ప్రదీప్ ఆవేశంగా వున్నాడు. “అంతే తాతా... మనం పూటకు గతిలేనోళ్లం. అయినా ధనవంతులం. మానస బట్టలేసుకున్న ఓసీలం. వాళ్లకు కోట్లు ఉండి సూటూ బూటూ వేసుకున్నా పేదోళ్లే. అవకాశాలన్ని వాళ్లకే...” కసిగా అన్నాడు.

మనవడికి ఏం చెప్పాలో ఎలా ఓదార్చాలో అర్థం కాలేదు దత్తయ్యకు. ‘రిజర్వేషన్ అనేది పేదరికంతో కాకుండా కులంతో వుండడం బాధగా వుంది. మనిషి కావాలని ఒక కులంలో పుట్టడు. మెరిట్తో చూసినా పేదరికంతో చూసినా. తన మనవడే ముందుంటాడు. కులం లేని సమాజం కావాలని కోరుతూ కులాలవారిగా విభజించడమేమిటి? అప్పుడు కొడుకు ఇప్పుడు మనవడు... రేపు ఇంకొకరు... ఇలా తరతరాలు ఓడిపోవలసినదేనా... ఈ బాధకంటే పిల్లలను పురుట్లోనే పిసికి చంపింది నయం కదా..’ అనుకున్నాడు.

అప్పుడే బూదయ్య అతని మనవడు ఆఫీసులోంచి బయటకు వస్తూ కనిపించారు. ఎదురెళ్లి అడుగుదామనుకున్నాడు దత్తయ్య. ఈ మధ్యనే ఊరిలో జరిగిన ఒకటి రెండు అట్రాసిటీ కేసులు గుర్తుకు వచ్చి భయమయింది.

వారిని ప్రదీప్ కూడా చూసాడు. లేచి “తాతీ... నేను కొద్దిసేపు వాడితో మాట్లాడి వస్తా. నువ్వు ఇక్కడే కూర్చో...” అన్నాడు.

దత్తయ్య మనవడి వైపు భయంగా

చూసాడు. “ఒద్దూరా.... వెల్దాం పద. ఎలా జరిగేదంటే ఆలా జరుగుద్ది. సాయంత్రం ప్రిన్సిపాల్‌ను ఇంటికి రమ్మందాం. నువ్వు అసలే ఆవేశం మీదున్నవు. రోజులు బాగాలేవ్వు. మాట మాట్లాడితే కేనులంటున్నరు. ఈ ఊర్లో అదో వ్యాపారమయింది. భూములు కొనాలన్నా అప్పులు ఇయ్యాలన్నా చివరికి ఇల్లు కిరాయికి ఇయ్యాలన్నా భయపడుతున్నరు...” అన్నాడు.

అప్పటికే రవిచంద్ర బండి ఎక్కడంతో “వాడూ నేనూ దోస్తులమే తాతీ. చాలా మంచోడు. బ్లాక్‌మెయిల్ బుద్ధులు లేవ్వు. వాడు ఎందుకొచ్చాడో తెలియాలి కదా...” అంటూ సమాధానం కోసం చూడకుండా బండి దగ్గరికి నడిచాడు.

దత్తయ్య భయం భయంగానే గద్దె మీద కూర్చున్నాడు. బండి స్టార్ట్ చేయబోతున్న రవిచంద్ర ప్రదీప్‌ను చూసాడు. “అరే ప్రదీప్... బాగున్నావురా... ఎప్పుడొచ్చినవు..” అన్నాడు బండిదిగి. ఇద్దరూ కరచాలనం చేసుకున్నారు.

“బాగున్నానురా.. ఈ రోజే వచ్చిన. నువ్వెలా ఉన్నావు? పెళ్లయిందట కదరా.. చెప్పనే లేదు...” అడిగాడు ప్రదీప్. రవిచంద్ర కొంత గర్వంగా చూస్తూ “చెప్పాలనుకున్నానురా.. కాని ఆగమాగమయింది. తెలుసుగదా... వాళ్లు రెడ్డిలు. పేరెంట్స్ ఒప్పుకోలేదు. అందరిని ఎదిరించి చేసుకున్నాను. ఆ తొందరలో చాలామందిని మిస్సయ్యాను. సారీరా..” అన్నాడు.

బూదయ్య మనవడి వైపు గర్వంగా చూస్తూ ‘అగో.. అయ్యగారొచ్చినట్టున్నదు. కలువక చాలా రోజులాయె. మీరు మాట్లాడుకోండి. నేను కలిసివత్త..’ అంటూ దత్తయ్య వైపు నడిచాడు.

మిత్రులిద్దరు నడుస్తూ చెట్టు కిందికి చేరుకున్నారు. రవిచంద్రను ఏడాది కింద చూసాడు ప్రదీప్. అప్పటికి ఇప్పటికి అతనిలో ఎంతో మార్పు. నాలుగు వేళ్లకు

నాలుగు ఉంగరాలు. చేతికి బ్రాస్లెట్. మెడలో గొలుసు. ఖరీదైన బట్టలు. తనను తాను చూసుకుని సిగ్గు పడ్డాడు.

ఇద్దరూ కొద్దిసేపు పాత సంగతులు ఊరి సంగతులు మాట్లాడుకున్నారు. ఎలా మొదలుపెట్టాలో తెలియడంలేదు కాని చెప్పాల్సిన సంగతులు నూటిగా చెప్పాలనుకున్నాడు ప్రదీప్..

కొంత సేవటి తర్వాత “ఏం రాయితొచ్చినవు? అప్లయ్ చేయడానికేనా...” ఆరా తీస్తున్నట్టుగా అడిగాడు. “అవునురా... నాకు నిన్ననే తెలిసింది. మరి నువ్వు...” అడిగాడు రవిచంద్ర.

ప్రదీప్‌లో ఏ మూలనో దాగివున్న ఆశ ఆడుగంటి పోయింది. నిరాశగా “అందుకేరా... కాని ఏం లాభం? మా చదువులు మా చేతుల్లో వున్నాయి కాని కొలువులు మా చేతుల్లో లేవ్వకదా. మహా అయితే అనుకున్న ర్యాంకును కొట్టగలం కాని అనుకున్న కులంలో పుట్టలేం కదా...” అన్నాడు.

రవిచంద్రకు తాకాల్సిన చోటనే తాకినట్టుంది. వెుహంలో రంగులు మారాయి. “ఎందుకురా..” అన్నాడు.

ప్రదీప్ కు కోపం వచ్చింది. “ఎందుకేంటిరా... తెలియదా... ఇది ఎస్సీ పోస్టట. మార్కులు, తెలివితో సంబంధం లేకుండా మీకే ఇస్తారట. మీరు లేకపోతే మాకట. చదువు చెప్పడానికి తెలివితో పనిలేదట. కులంతోనే పనట” అన్నాడు వెటకారంగా.

రవిచంద్ర నొచ్చుకున్నట్టుగా “మాలాంటి పేదవాళ్లు సామాజికంగా ఎదగడానికి పెట్టిన రిజర్వేషన్‌రా ఇది. మేమెప్పుడూ అడుక్కుతినే బతకాలా... అభివృద్ధి చెందకూడదా... ఉద్యోగాలు చేసి మీ స్థాయికి ఎదగకూడదా... ఎందుకురా ఇంత కడుపుమంట... మీరు తరతరాలుగా ఎదిగిన కుటుంబాలు. చదువుకునే అవకాశాలు మీకు వున్నట్టు మాకు ఎక్కడివి చెప్పు? మీతో పోటీపడి

చదవమంటే మేం చదవగలమా...” అన్నాడు ప్రదీప్ కు మంచి పాయింటు దొరికినట్టుయింది. వాదనకు దిగుతూ “రవీ.. పేదలకు రిజర్వేషన్ అంటే ఒప్పుకుంటాను. మాతాత కంటే మీ తాత పేదవాడు. అందుకే మీనాన్నకు చదువుకునే అవకాశం లేకపోయింది. మానాన్నతో పోటీ పడలేకపోయాడు. రిజర్వేషన్ ఉపయోగించుకుని ఉద్యోగం పొందాడు. అంతవరకు ఓకే. మీనాన్నకంటే మానాన్నకు ఏమెక్కువంది చెప్పు? మీకు సిరిసిల్లలో పెద్ద ఇల్లుంది. మాకు గజం జాగా కూడా లేదు. మీకు ఊర్లో పొలాలున్నాయి. మేము ఉన్నదే అమ్ముకున్నాం. మీకు నగలు నగదు వుంటే మాకు అప్పులు తిప్పలున్నాయి. నువ్వొక ప్రొఫెసర్ కొడుకువు. నేను ఓ పూజారి కొడుకును. ఈ తరంలో నాకంటే నీకే చదువుకునే అవకాశాలు ఎక్కువ. ఇప్పుడు కూడా నువ్వు రిజర్వేషన్ అడగడం

న్యాయమా చెప్పు...” అన్నాడు.

రవిచంద్ర బిత్తరపోయి చూసాడు. ఏదో మాట్లాడాలని. “కులం రా....మాది చిన్నకులం కదా.... అందుకని...” అన్నాడు.

ప్రదీప్ కు నవ్వొచ్చింది. “రవీ... ఈ కాలంలో కులమేందిరా... మన తాతలనాడు వుందను, ఒప్పుకుంటాను. తండ్రులనాడు వుందను ఒప్పుకుంటాను. ఈ కాలంలో ఎక్కడిదిరా... నువ్వు నేనూ పక్క పక్కనే కూర్చుండి చదువుకున్నాం. ఒరేయ్ అంటే ఒరేయ్ అనుకుంటున్నాం. ఇప్పుడు కులం అంటే ఒక నెపం మాత్రమే. కులంను వదులుకోవడానికి మేం సిద్ధంగా వున్నాం కాని మీరే సిద్ధంగా లేరు. దానితో లబ్ధి పొందాలని చూస్తున్నారు గదా...” అన్నాడు. అతని మాటల్లో కోపంలేదు. అసహాయత వుంది. ఒక నిజాన్ని విప్పి చెబుతున్నప్పటి నిర్భయం వుంది. అంతకుమించి ఎన్నో ఏండ్లుగా నలిగిపోతున్న ఆవేదన మసిలీ మసిలీ ఒక్కసారిగా బయటకు వచ్చినట్టు ఒక తెగింపు వుంది.

ఏమనుకున్నాడో రవిచంద్రుడు కొద్దిసేపు ఆలోచించి “అరవై యేండ్లే కదరా... అయింది. ఆరువేల యేండ్లు మమ్మల్ని మనుషుల్లానే చూడలేదు మీరు. మా నీడ కూడా పారనియ్యలేదు. చేతుల ముంత నడుముకు తాటాకులు కట్టుకుని కుక్కలకంటే హీనంగా బతికినం. ఆ లెక్కలు తీద్దామా మరి. మీరిప్పుడు అలానే బతుకుతున్నారా మరి” అన్నాడు.

ప్రదీప్ నవ్వుతూ “ఎందుకురా.... లేనిపోనియి ఆపాదిస్తావు? ఆ జీవితం అనుభవించింది నువ్వు కాదు. అందుకు కారణం నేనూ కాదు. అదెప్పుడో జరిగిపోయింది. అప్పుడు ఆంగ్లేయులు మన నంపదను దోచుకున్నారని ఇప్పుడు ఇంగ్లాండ్ మీద యుద్ధం ప్రకటించలేం కదా? అయినా అందుకేగదా... ఇన్ని రోజులు మీకు రిజర్వేషన్ ఇచ్చింది. రాజ్యాంగం రాసినప్పుడు అంబేద్కర్ కూడా ఎల్లకాలం ఇది ఉండాలని కోరుకోలేదు. కేవలం ఓ పది ఇరవై ఏళ్లు ఒక తరానికి ఇస్తే చాలు. తరువాత తరం ఎదిగి ఆవకాశాలను అందుకుంటుందన్నాడు. కాని ఇప్పుడు ఏం జరుగుతుంది? ఇచ్చిన రిజర్వేషన్ మళ్ళీ మళ్ళీ తరతరాలుగా ఉపయోగించుకుంటున్నారు. మేము మరింత పేదరికంలో మగ్గిపోతున్నాం” అన్నాడు.

రవిచంద్రుడు సమాధానం దొరకలేదు. మిత్రునివైపు కోపంగా చూసాడు.

ప్రదీప్ కి మాత్రం మనసులోని బాధను చెప్పినందుకు కొంతా తేలికపడినా అవకాశం పోతున్నందుకు బాధగా వుంది. అదే బాధతో ఏదో చెప్పబోయాడు. అతడిని ఆగమంటూ “ఇది నువ్వు నేనూ చెట్టుకింద కూర్చుండి చర్చిస్తే పరిష్కారం దొరికే సమస్య కాదు కాని... ఇంతకు నువ్వు ఏమంటావురా...” అన్నాడు.

“ ఏమంటానురా... న్యాయబద్ధంగా కాకుండా ధర్మబద్ధంగా నడుచుకొమ్మంటున్నాను. రిజర్వేషన్ ఉంది కాబట్టి న్యాయంగా నీకు చెందవచ్చు కాని నీకంటే

పేదవాడ్ని ప్రతిభావంతున్ని కాబట్టి ధర్మంగా ఆ ఉద్యోగం నాకు చెందాలి. అయినా విద్య వైద్యంలో ప్రతిభను చూడాలి కాని కులం చూస్తే ఎట్లా? రోగికి ఆపరేషన్ చేసేటప్పుడో తరగతి గదిలో పాఠం చెప్పేటప్పుడో కత్తులకో చాక్ పీస్లకో తెలియవుకదా... ఇతడు తెలివితో కాకుండా కులంతో వచ్చాడని...”

రవిచంద్రుడు అసహనంగా వుంది. ప్రదీప్ చెప్పుకుపోతుంటే ఆపి “అయితే నువ్వు పేదోడివి కాబట్టి దీన్ని నీకు విడిచిపెట్టమంటవు. అప్పుడు మాత్రమే ధర్మం నాలుగు పాదాల మీద నిలబడుతుందంటవు అవునా” అడిగాడు.

ప్రదీప్ మిత్రుని వైపు స్థిరంగా చూసాడు. “నో... దయతలిచి వదిలిపెట్టమనడం లేదు. దయచేసి కులం కార్డు వదిలి ఇంటర్వ్యూకు రమ్మంటున్నాను. మన చదువులు సమానమే కదా! అది డెమో అయినా, రాత పరీక్షయినా, మౌఖిక పరీక్షయినా నాతో ఓపెన్ లో పోటీ పడి గెలుచుకొమ్మంటున్నాను. ఆ దమ్ము నీకుండా లేదా అన్నది నీకే వదిలిపెడుతున్నాను” అన్నాడు.

మనవడు ఎక్కడ నోరు జారుతాడో అని భయంతో వున్నాడు దత్తయ్య. బూదయ్యతో మాట్లాడుతున్నా అతని మనసంతా ఇటువైపే వుంది. ఇద్దరికి మాటా మాటా పెరిగినట్టుగా అనిపించి వెంటనే చెట్టుకిందికి వచ్చి రవిచంద్రుని పలకరిస్తూ “ప్రదీప్... వెల్దామా” అన్నాడు మనవడితో.

ప్రదీప్ తల వూపుతూ సమాధానం కోసం అన్నట్టుగా రవిచంద్రునివైపు చూసాడు. రవిచంద్రుడు రేపు చూద్దాం అన్నట్టుగా తలవూపాడు. ప్రదీప్ అక్కడి నుంచి మెల్లిగా ముందుకు కదిలాడు. రవిచంద్రుడు తాతతో బండిమీద వెళ్లిపోయాడు.

“ఏమన్నాడురా... వాడినేం గెలకలేదు కదా..” భయంగా అడిగాడు మనవడిని దత్తయ్య.

“గెలకడం కాదు... చుక్కలు చూపించాను కొడుక్కి. లేకుంటే ఏంటి తాతా... ప్రతిభ

లేకుండా పదవుల్లోకి వచ్చి సమాజాన్ని ఏం ఉద్ధరిస్తారు? ఇలాగే వదిలితే రేపు వీళ్లు మేం దళితులం... మాకు ఒలంపిక్స్ లో రిజర్వేషన్ ఇచ్చి యాభయి మీటర్లు తగ్గించాలే... యాభయి కిలోలు ఎత్తితేనే గోల్డు మెడలు ఇయ్యాలే. క్రికెట్లో ఫోర్ కొడితే ఆరు రన్నులియ్యాలని ఉద్యమాలు చేసినా చేత్తరు..”

చెప్పాడు ప్రదీప్.

దత్తయ్యకు మరింత భయమయింది. “ఇంతకీ వాడినేం అనలేదు కదా...” అన్నాడు అనుమానంగా.

తాత భయపడుతున్నట్టుగా అనిపించింది ప్రదీప్ కి. ధైర్యం చెబుతున్నట్టుగా “ఏమనలేదు తాతీ... నాతో ఓపెన్ లో పోటీ పడమన్నాను. రేపు ఇంటర్వ్యూకు కులాన్ని వదిలిపెట్టి రవిచంద్రునిగా రమ్మన్నాను” అన్నాడు.

“మరి వాడేమన్నాడూరా.. ఒప్పుకున్నాడా..” అడిగాడు.

“ఒప్పుకున్నట్టే కనిపించింది... నాకు చూడ రేపు వాడు రానే రాదనిపిస్తుంది..” అన్నాడు. దత్తయ్య ఆశగా “అంతా ఆ దేవుని దయ. వాడు రాకుంటే ఎంత బాగుండు...” అన్నాడు.

ఇద్దరూ ఇల్లు చేరుకున్నారు. ఆ రోజంతా కలవరంగానే ఉన్నాడు ప్రదీప్. రెండుమూడు సార్లు రవిచంద్రుని పోన్లో బ్రై చేసాడు. కవరేజ్ ఏరియాలో లేదని వచ్చింది. వీడు నలుగురిని వెంటేసుకుని ఇంటిమీదికయితే రాడుగదా... అని భయంగా కూడా అనిపించింది.

“వస్తే రాని... నేనేం తప్పుమాట్లాడిన్నా... అగ్రవర్ణాల పేరుతో నలిగిపోతున్న పేదల వైపు నుంచి మాట్లాడిన. అయినా ఎప్పుడో ఒకప్పుడు, ఎక్కడో ఒక చోట, ఎవరో ఒకరు నిలబడి నిశ్శబ్దాన్ని బద్దలు కొట్టాల్సిందే కదా! చూస్తూ కూర్చుంటే తరాలు గడిచి పోతాయి. చూద్దాం రేపు..” అనుకున్నాడు. పొద్దుగూకుతుండగా రవిచంద్రుని పోన్ వచ్చింది. ఆత్రుతగా ఎత్తాడు ప్రదీప్.

“అలోచిస్తే నువ్వన్నదే నిజమనిపిస్తుందిరా... మీకు తిండికి గడవడమే కష్టంగా వుందటగదా తాతయ్య చెప్పింది... నిజానికి నాకంటే ఈ ఉద్యోగం నీకే ఎక్కువ అవసరం...” అన్నాడు జాలిగా.

ప్రదీప్ కు వెయ్యేనుగుల బలం వచ్చింది. ఉత్సాహంగా “నా ఒక్కడి విషయం కాదురా... ఇది ఎంతోమంది విషయం. వ్యవస్థ మారాలి. కులం ఏదయినా కాని నిజమయిన పేదలకు రిజర్వేషన్ ఫలితాలు అందాలి. వాళ్ల బతుకు మారాలి. దానికి నీలాంటివాళ్లు ముందుండి ఉద్యమాన్ని నడుపాలి. నిజాన్ని గుర్తించినందుకు థ్యాంక్స్ రా...” అన్నాడు.

“నిజమేరా... ఈ మార్పు ఎక్కడో ఒక చోట మొదలుకావాలి... కులరహిత సమాజం కావాలి. దానికి నీలాంటివాళ్లు కూడా ముందుకు రావాలి. సరే కాని ఫ్రీగా వుంటే ఇప్పుడు మా ఇంటికి రారా మాట్లాడుకుందాం... వీలయితే తాతను నానమ్మను కూడా తీసుకురా” అన్నాడు.

రవిచంద్రలోని మార్పును చూసి ఎగిరి గంతేసాడు ప్రదీప్. తనకు ఉద్యోగం ఖాయమని తెలిసిపోయింది. “సరేరా... ఇప్పుడే వస్తా...” అంటూ ఫోన్ పెట్టేసి జరిగినదంతా తాతకు చెప్పాడు. మనవడికి ఉద్యోగం వస్తున్నందుకు దత్తయ్య కూడా సంతోషించాడు. నానమ్మ ఎలాగూ రాదని తెలుసు. తాతను ఒకసారి అడిగి చూసాడు. నేను వాళ్లింటికి రావడమేమిటిరా అని విసుక్కున్నాడు దత్తయ్య.

అంటు ముట్టు అంటూ తినడం తాగడం విషయంలో చాలా జాగ్రత్తలు చెప్పింది నానమ్మ. అన్నింటికి తలూపి బయలుదేరాడు ప్రదీప్. మిత్రులిద్దరిని ఇంట్లో మంచం వేసి కూర్చోబెట్టి సకల మర్యాదలు చేసారు బూదమ్మ బూదయ్యలు. కంకులు కాల్చి తెచ్చారు. చిక్కటి పాలు వేడి చేసి పోసారు. ఏం కావాలో అడిగి మరీ చేస్తున్నారు. నానమ్మ దగ్గర తలూపాడు కాని రవిచంద్ర ఇంట్లో

మనిషిలా కలిసిపోయాడు ప్రదీప్. ఇల్లంతా తిరిగాడు. ఇద్దరు మిత్రులు చాలాసేపు చాలా విషయాలమీద మాట్లాడుకున్నారు. ముఖ్యంగా రిజర్వేషన్ల మీద.

రేపు ఇంటర్వ్యూకు రావడం రాకపోవడం గురించి చెబుతాడని ఎదురుచూసాడు ప్రదీప్. ఎన్ని విషయాలు మాట్లాడినా ఆ విషయం మాత్రం చెప్పడంలేదు రవిచంద్ర. ప్రదీప్ లో మళ్లీ అనుమానం మొదలయింది. చివరగా మాటమీద మాట “ఏం రా... రేపటి సంగతేంటి... ఒప్పుకున్నట్టే కదా...” అన్నాడు.

“ఏ విషయం రేపు పొద్దున చెబుతారా...” అన్నాడు రవిచంద్ర. కొంత నిరుత్సాహంగా అనిపించింది ప్రదీప్ కి. నీరసంగా ఇంటికి వచ్చి పడుకున్నాడు. పొద్దున లేవగానే ఇంటికి వస్తున్నానని రవిచంద్ర నుండి ఫోన్. పావుగంటలో తాత మనవలిద్దరు బుల్లెట్ మీద వచ్చారు. బయట వసారాలో కుర్చీలు వేసాడు ప్రదీప్. ముగ్గురూ కూర్చున్నారు. చాలాసేపటి తర్వాత ప్రదీప్ లోపలికి వెళ్లి రెండు సత్తుగ్లాసుల్లో టీ తెచ్చి ఇచ్చాడు. దత్తయ్య ఒకటి రెండు సార్లు వచ్చి తొంగి చూసి పోయాడు.

మాటల మధ్యలో ఊరి బడి పెద్ద సారు గోవిందరావు వచ్చాడు. బూదయ్యను చూసి “నీకోసమే ఇంటికి పోయిన. ఇక్కడున్నవని చెప్పింద్రు. మనకొక స్కావెంజర్ పోస్ట్ వచ్చింది. ఒక మనిషి కావాలి. ఏజ్డ్ వాళ్లయితే మరీ మంచిది. మీ కాలనీలో ఎవరన్నా ఉంటే వట్టుకరా... ఈ రోజే ఆపాయింట్ మెంట్ చేసి రిపోర్ట్ పంపాలి” అన్నాడు.

గోవిందరావు మాట విని పరుగు పరుగున ఇంట్లోంచి వచ్చాడు దత్తయ్య. అతని భార్య కూడా వచ్చి యోగ క్షేమాలడిగింది. ఇంట్లోకి ఆహ్వానించి కూర్చోబెడుతూ “ఆ పోస్ట్ డో నాకు ఇవ్వరాదండి...” అన్నాడు దత్తయ్య

బతిమాలుతున్నట్టుగా.

ఏదో వినరాని మాట విన్నట్టుగా నొచ్చుకుంటూ “అయ్యో అయ్యగారు... మీలాంటోళ్లు చేసే పనికాదండీ..” అంటూ మనిషిని తీసుకురమ్మని బూదయ్యకు చెప్పి పోయాడు గోవిందరావు. రవిచంద్ర గుండె కలుక్కుమంది.

కొద్దిసేపు మాట్లాడి లేచాడు రవిచంద్ర. అతనితోపాటే బూదయ్యకూడా లేచాడు. వెళ్లబోతుంటే ఆపి రవీ... కులాన్ని వదిలి వస్తున్నావా లేక వెంట తెచ్చుకుంటున్నావా...” అడిగాడు ప్రదీప్.

రవిచంద్ర విరక్తిగా నవ్వాడు. నవ్వి సూటిగా చూస్తూ “నీకింకా అర్థం కాలేదా” అన్నాడు.

ఏమిటన్నట్టు అయోమయంగా చూసాడు ప్రదీప్. ముగ్గురూ వసారాలోంచి బయటకు వచ్చారు. “కులం విడువనిది మీరా మేమా...” బాధగా అడిగాడు రవిచంద్ర. అతని ప్రశ్నలో ఏదో తేడా కనిపించింది. సమాధానం చెప్పేలోపే “మీరు రిజర్వేషన్లను ఆర్థిక కోణంలోంచి చూస్తున్నారు.

వేం సామాజిక కోణంలోంచి చూస్తున్నాం. రిజర్వేషన్ ఇస్తే వేం చదువుకుని మీలా ఎదుగుతామని అప్పుడు ఈ సమాజం మిమ్మల్ని మమ్మల్ని సమానంగా చూస్తుందని కలలు కన్నాం. కాని మీరెంత పేదవార యినా మేమెంత ధనవంతుల మయినా మీకు సమానంగా మాకు సామజిక హోదా దక్కడంలేదు...” అన్నాడు.

ఇంతవరకు తనను ఊరించి ఇప్పుడు ఇలా మాట్లాడడంతో ప్రదీప్ కు కోపం వచ్చింది. “నీకు నిజాయితీ లేదు. ఏదో ఒక నెపాన్ని వెతుక్కుంటున్నావు” అన్నాడు ఈసడింపుగా.

రవిచంద్ర స్థిరంగా “లేదు... నేను వాస్తవం చెబుతున్నాను. నువ్వు ఈ కాలంలో కులం లేదన్నావు. నేను అది బలంగా వుందంటున్నాను. ఒక్కసారి మీ అమ్మ మా

వాడకు వచ్చిందనుకో. అయ్యోరోళ్ల అమ్మ వచ్చిందని నడింట్ల కుర్చి వేసి కూసోబెడుతరు. కాని మా గడప తొక్కడానికే మీకు మనసొప్పది. మా అమ్మ మీ వాడకొచ్చిందనుకో.... పోషి వచ్చిందని కొన వాకిట్ల నిలబెడుతరు. గడపలోకి పిలవడానికే మీకు మనసొప్పది. ఇంతెందుకు... నిన్న మాయింటికి వస్తే నువ్వు ఇల్లంత కలియ తిరిగినవు. నువ్వెంత కలిసిపోతే మేమంత కుషీ అయినం. ఇయ్యల్ల నేను మీ ఇంటికత్తై మమ్మలను ఇవతలి గది దాటనీయ్యలేదు. వేమెంత దూరముంటే మీరంత సంతోషపడ్డరు..." అంటూ బండి దగ్గరికి నడిచాడు.

మాటలు వినిపించడంతో దత్తయ్య ఆయన భార్య కూడా బయటకు వచ్చారు.

ప్రదీప్ రవిచంద్రను విచిత్రంగా చూస్తున్నాడు. బండి ఎక్కబోతూ ఆగి వెనక్కి తిరిగాడు రవిచంద్ర. "ప్రదీప్... నువ్వు పేదవాడివే... ఒప్పుకుంటాను. కాని నీ పేదరికం నిన్ను ఏ గుడిలోకయినా రాకుండా నిలిపిందా... ఎవరి ఇంట్లోకయినా రాకుండా ఆపిందా... జనంలో మర్యాదని తక్కువ చేసిందా... అవమానానికి గురి చేసిందా... అత్యాచారాలకు కారణమయిందా... వెలివేతకు గురయిందా.. రోడ్లు ఊడిపించిందా.. పాణాలతోనే తగలబెట్టి చంపిందా... మరి నాకూ... కులం ఇప్పటికీ ఇవన్నిటికీ కారణమవుతుందిరా..."

ఈ దేశంలో సగం గుళ్లకు సగం ఇళ్లకు మెట్లు తుడవడానికి తప్ప ఎక్కడానికి అర్హత లేదు నాకు. ఇప్పటికీ మా ఆడోళ్లు మీ

ఆడోళ్లతోని వాయినం పంచుకోలేరు వరుసలు కలుపుకోలేరు. ఇంతకుముందే పెద్దసారు మాట విన్నవకదా.. స్కావెంజరు పదవికి మేమే కావాలట... మేమేదో ఈ రిజర్వేషన్లతో బతికిపోతున్నామని మీరేదో అంటున్నారు. మా పోరాటం సామాజిక హోదా కోసం. అది లేక నచ్చి బతుకుతున్నాం... ఇప్పటికీ ఊర్లై నువ్వు అయ్యగారోళ్ల ప్రదీప్ గారివే... నేను మాదిగోళ్ల రవిగాడినే... స్కావెంజర్ పనికి తగినోన్నే... కులం హద్దులను దాటి మీరూ మేమూ వియ్యమందుకున్నాడు మా సర్టిఫికెట్లను మేమే తగులబెట్టుకుంటం... అంటూ బుల్లెట్ బండి ఎక్కాడు.

బండి వేగంగా దూసుకుపోతోంది.

సైన్స్

కష్టాలకు కారణమేమిటి ?

- కోపల్లె కాంతారావు

మా తోడల్లుడు రామారావు మణుగూరులో ఉంటున్నాడు. ఆయనకు ముగ్గురు ఆడపిల్లలు. చిన్నమ్మాయి పేరు దివ్య. కొన్నేళ్ల క్రితం మేము వాళ్లింటికి వెళ్లాం. అప్పుడు దివ్యకు 12 ఏళ్లు. 7వ తరగతి చదువుతోంది. నేను ఒక్కణ్ణి పేపరు చదువుతుంటూ కూర్చుని ఉన్నాను. అప్పుడు దివ్య మెల్లగా వచ్చి నా పక్కన కూచుంది. నేను నవ్వుతూ "ఏం తల్లీ ! బాగా చదువుతున్నావా?" అంటూ పరామర్శించాను. "బాగానే చదువుతున్నాను పెదనాన్నా ! నాకో సందేహం. అడగమంటావా ?" అంది. "అడుగమ్మా" అన్నాను. "మనిషికి డబ్బుకు సంబంధించిన ఇబ్బందులు దేనివలన వస్తాయి ? ఆ ఇంటి యజమాని తాగుబోతు అయినందువల్లనా ? లేక ఆ ఇంటి వాస్తు బాగా లేకనా?" అని అడిగింది దివ్య. నాకు ఆశ్చర్యం, ఆనందం కలిగింది. "నువ్వే చెప్తు తల్లీ" అని ఉత్సాహపరిచాను.

"ఇంటి యజమాని తాగుబోతైతేనే డబ్బుకు ఇబ్బందులు వస్తాయి. దానికి ఇంటి వాస్తేం చేస్తుంది?" అని ప్రశ్నించింది.

"మా వీధిలో సత్యనారాయణ అంకుల్ ఉన్నాడు. ఆయన కూడా మా నాన్నతో సింగరేణి కాలరీస్ లో పనిచేస్తాడు. ఆయితే ఆయన రోజూ బాగా తాగుతాడు. వాళ్లు డబ్బుకు ఇబ్బందులు పడుతుంటారు. ఆయన అప్పులు చేస్తాడు. అప్పులు తీర్చలేక నానా అవస్థలు పడుతుంటాడు. అసలు విషయం ఇదైతే ఎవరో ఆయనతో "నీ ఇల్లు వాస్తు బాగోలేదు. అందుకనే నీకీ కష్టాలు. వాస్తుదోషాలు పోయేట్లుగా ఇంటిలో మార్పులు చేసుకో" అని చెప్పారట. ఇంకేం! ఆయన వాస్తు పండితుణ్ణి ఒకాయన్ను ఇంటికి పిలుచుకువచ్చి ఆయన చెప్పినట్లుగా మార్పులు చేయించాడు. అయినా ఆయన కష్టాలు తీరకపోగా అప్పు పెరిగింది. అయినా ఇప్పటికీ ఆయన తన కష్టాలకు కారణం వాస్తుదోషమేనని, ఇంకో పండితుణ్ణి పిలుచుకొచ్చి ఇల్లు చూపించాలని అనుకుంటున్నాడే గాని తన కష్టాలకు అసలు కారణం తన తాగుడు అని అర్థం చేసుకోలేకపోతున్నాడు పెదనాన్నా" అంది

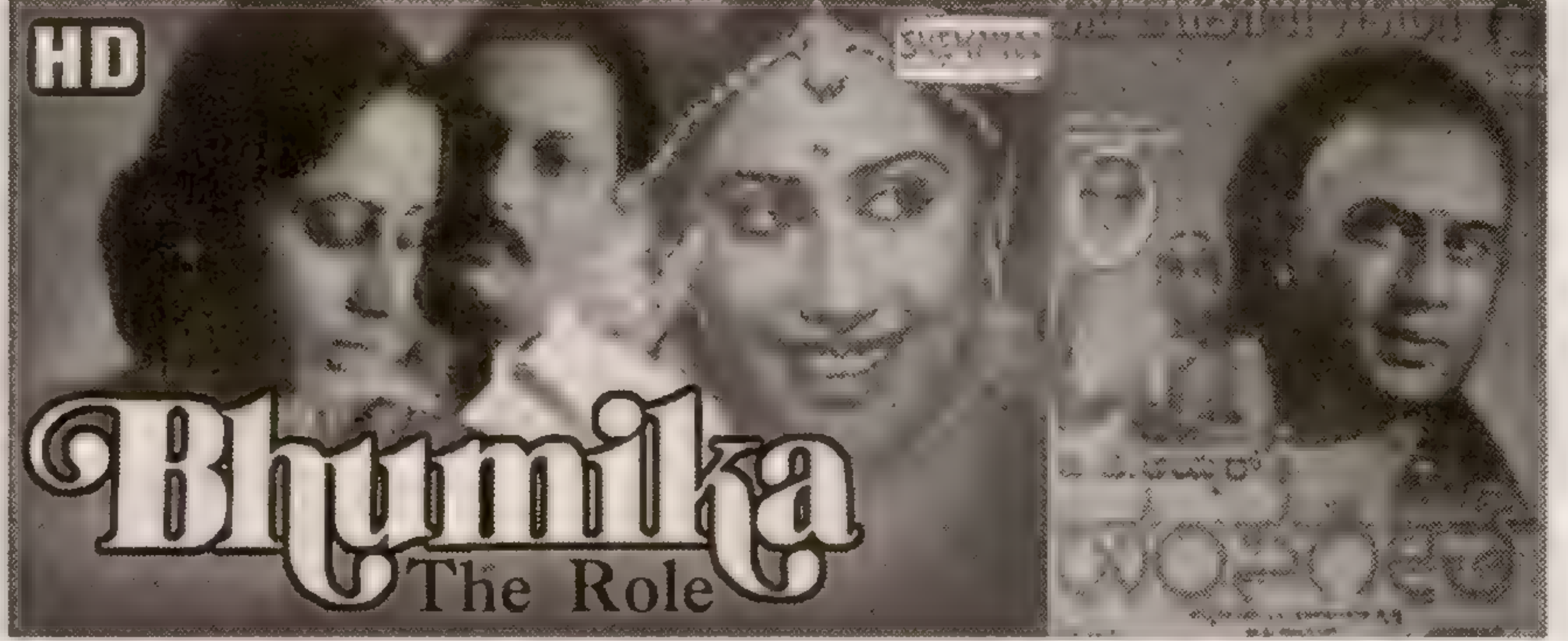
"అమ్మా ! చిన్నదానివైనా చాలా శాస్త్రీయంగా ఆలోచిస్తున్నావురా ! నీకున్నంత శాస్త్రీయ దృక్పథం చాలామంది పెద్దవాళ్లకు లేకపోవడమే మన దేశ దుస్థితికి కారణంరా !" అన్నాను బాధగా.

నా మాటలు తనకర్థమైనట్లుగా ఒక చిరునవ్వు నవ్వి ఇంట్లోకి వెళ్లింది దివ్య.

మహానటి.. ఆ రెండు సినిమాలు..!?

కళాకే జీవితాలు అర్పించిన ఆ కళాకారుల తపనలు ఎలాంటివి? వేదనలు ఎలాంటివి? వారి జీవితాలు ఎందుకు సుగమాలు, సుగమ్యాలు కాలేదు? ఇంతటి శాపాలు వెంటపెట్టుకుని జన్మించిన గంధర్వాది దేవతలా వాళ్ళు !!!

“అభీ న జావో ఛోడ్ కర్--యే దిల్ అభీ భరా నహీ” అంటూ ‘రఫీ’ ఎప్పుడు పాడినా..అంటే ఆయన పాడిన ఆ పాట నేను ఎప్పుడు విన్నా కళ్ళలో నీళ్ళు తిరగకుండా ఉండవు. నాకే కాదు చాలామందికి, మరెంతోమందికి కూడా అంతేనేమో ! ముఖ్యంగా అభీ-అభీ అంటూ రెండుసార్లు వలుకుతాడే అక్కడ మరీనూ..నిజంగా కొద్ది సమయాల్లో గుండె నిండదు. దాని నిండా తపన, దాహం. విన్న మనకే ఇలా ఉంటే, వారి గానంతో, నటనతో రెక్కలు లేకుండానే మనని పై లోకాల్లోకి ఎగరేసి అక్కడే విహరింపజేసే ఆ గాయకులు, నటులు, కళాకారులు వాళ్ళ హృదయాలెంత మెత్తగా ఉంటాయి? వాటి నిండా ఎన్ని ఉద్వేగాలుంటాయి? ఎంత తపన, ఎన్ని దాహాలు ఉంటాయి !!! మనం ఊహించలేము. మనకు వారు ధారపోసిన వారి గానాల వెనక, సృజనాత్మకత వెనక తపనపడి నలిగేవారి ఎగుడుదిగుళ్ళు, ఎత్తుపల్లాల జీవితపు ఆటుపోట్లు మనం అంచనా వేయలేం. అర్థం చేసుకోలేం కూడా. విన్న మాటలను బట్టి తక్కువ రకం అంచనాలతో కొలవడానికి కూడా వెనకాడం. అందుకే గొప్ప దర్శకులు, అటువంటివారి జీవిత కావ్యాలను కళారూపాలుగా మనకందించినప్పుడు ఏమరుపాటులేని తాదాత్మ్యంతో వారి అంతరంగ ప్రపంచాలు దర్శించే పని

చెయ్యాల్సి. చూడడం కళ్ళతో చెయ్యవచ్చేమోగాని దర్శించడం మనసు ద్వారానే సాధ్యం. అలా చాలాసార్లు చూసి, అన్నిసార్లు మనసు పారేసుకున్న రెండు సినిమాలను ఇలా చెప్పడంకోసం వారం రోజుల కాలంలో మళ్ళీ మళ్ళీ చూసాను. మళ్ళీ కొత్తగా, చూస్తున్నంతసేపూ ఒళ్ళు పులకించిపోతూ మనసు ద్రవించిపోతూ శరీరానికి కొత్త నెత్తురు ఎక్కిన జలదరింపు. హంసా వాడ్కర్ అనే మరాఠీ, హిందీ నటి. ఆమె రాసుకున్న ఆత్మకథ ఆధారంగా తీసిన ‘భూమిక’ సినిమా మొదటిది. శ్యాం బెనగళ్, వనరాజ్ భాటియా, గోవింద నిహలానీల నంగమంలో డెబ్బయిలలో వచ్చిన మణిరత్నాలలో ఇదొకటి. ‘సాంగ్గా ఐకా’ అనే మరాఠీ ఆత్మకథకు ‘అస్కో హు యామ్ ఐ’ అనే ఆంగ్ల అనువాదం కూడా ఉందట. అవన్నీ నెట్లో ఉన్నాయి. నేను ఆ వివరాల జోలికిపోను. 1971లో ఆమె చనిపోతే 77లో ఆమె జీవిత కథ అలా అని చెప్పకుండా అంత తొందరగా శ్యాం బెనగళ్ ఎందుకు దృశ్య కావ్యం చేసాడు? మనం మహానటికి ఇంత ఆలస్యం చేసి ఇంత హడావిడి చేసామే !!

‘భూమిక’ హంసా వాడ్కర్ కోసం చూడాలి. స్మితాపాటిల్ కోసం చూడాలి. రెండు కళ్ళు చాలనే భగవంతుడు ఇచ్చినా,

కొన్ని అపురూప సందర్భాలలో చాలవనే అనిపిస్తుంది. భూమిక సినిమా నిండా ప్రతీ డ్రేములోనూ నిండిపోయిన స్మితా మనోనేత్రాన్ని కూడా విప్పుకుని చూసే అవసరం కల్పించింది. సంగీతంతో రాణించే దేవదాసీ కుటుంబం నుంచి వచ్చిన బాలిక కథ ఇది. తల్లి ఎలాగో కుటుంబ జీవితం వైపుకు వచ్చినా కూతురికి కుటుంబ జీవనమాధుర్యం అలా ఉంచే భరోసా కూడా దక్కలేదు. అందం, కళాకౌశలం కలగలిసిన స్త్రీ హృదయంలో ఎన్ని ఉద్వేగాలు చెలరేగవచ్చు !!! ఎంతమంది దానికి కారణం కావచ్చు !!! ఆమె కుటుంబం అంటే తల్లి, అమ్మమ్మ. చిత్రరంగంలోకి గాయనిగా ప్రవేశించి వారి పోషణ కోసం నటిగా మారు తుంది అసమానమైన నటి. అపురూపంగా ప్రేమించే సహనటుడు. కానీ చిన్నప్పటి నుంచి వెంట తిరిగే శ్రేయోభి లాషిని (అమోల్ పాలేకర్) పెళ్ళాడుతుంది. కేవలం గృహజీవితం కోసం. యవ్వనోద్వేగం కొంత, తల్లిమీద కోపం కొంత. అతనికి దగ్గరై పెళ్లి కాకుండా గర్భవత్తై పెళ్లికి సిద్ధపడుతుంది. సినిమాలకు ఉద్వాసన చెప్పేసానను కుంటుంది. కానీ మొదటి రాత్రే భర్త ఒప్పుకోడు. మృదువుగానే తిరస్కరిస్తాడు. సినిమాల్లోకి ఆమెను అతనే తీసుకెళ్లాడు

మొదట. రుచి మరిగాడు. అందుకే మాన నివ్వడు. ఆమె మొహంలోంచి జారిపోయే సంతోషపు వెలుగుల వెనక నేపథ్యంలో అప్పటిదాకా సైగల్ పాడిన 'ఏక్ బంగల బనేన్యారా' గీతాన్ని ఆపెయ్యడం శ్యాంబె నగల్కే చెల్లింది. ఆమె కలలు కన్న బంగలా మొదటి రాత్రే కూలిపోయింది. సినిమాలు, కీర్తి, కుటుంబం, కూతురు, అనుమానపు భర్త. ఆమె వీటి మధ్య ఇమడాలని చూసింది. సహ నటుడి (అనంతనాగ్) ఆరాధన అలాగే ఉంది. కానీ అతని పట్ల ఆమెకు కలిగింది కేవలం స్నేహ భావమే !

మరొక దర్శకుడు (నసీరుద్దీన్ షా) జీవితంలోకి రాబోయాడు. ఆమె మన స్ఫూర్తిగా అతన్ని ఇష్టపడింది అన్నివిధాలా. కానీ అతను ఇటువంటి బంధాలకు కట్టుబడి ఉండే స్వభావం ఉన్నవాడు కాదు. మరొక ఆశాభంగం. అంతకుముందే రెండవసారి గర్భం ధరించింది. ఆమె దాన్ని ఆనందంగా ఆహ్వానించబోయింది. కానీ భర్త కేవలం తన అనంగీకారంతో తీయించేశాడు. అయినాక హాస్పిటల్ మెట్ల మీంచి కిందకి ఆమెను దింపుకుంటూ వెళ్ళే సన్నివేశం దర్శకుడు చాలాసేపు మెట్లపై నుంచి చూపిస్తాడు. భర్త ఆమెను పాతాళంలోకి తీసుకుపోతున్నట్టుంటుంది. అనుమానించే భర్త నుంచి కూతుర్ని కూడా తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో వదిలేసి ఇల్లు వదిలి హోటల్ లో ఉంటుంది. అయినా వెంటపడే భర్త నుంచి తప్పించుకో లేకపోతూ ఉంటుంది. అక్కడ ఆ హోటల్ లో ఒక జమీందారు పరిచయమవుతాడు. అతని గాంభీర్య మృదుత్వాలు కలయిక ఆమెకు నచ్చుతుంది. అతని కోరిక మీద అతని రెండవ భార్యగా అతని ఊరికి పెద్ద దేవిదీలాంటి ఇంటికి వెళ్ళిపోతుంది. అక్కడ ఉత్తమ ఇల్లాలి భూమికలోకి ఒదిగే ప్రయత్నం చేస్తుంది. కానీ ఎన్ని ఉన్నా స్వేచ్ఛ లేదు. ఇల్లు దాటి చనిపోయిన తర్వాత మాత్రమే బయటికి వెళ్ళే నియమం అక్కడ. ప్రశ్నిస్తే

అంత సున్నితమైన మనిషిలోంచి కఠినమైన దౌర్జన్యం చూస్తుంది. ఆమె అలాంటి శృంఖలాల్లో నలిగే మనిషి కాదు. ఆ ఇంట్లోంచి బయటపడింది. బయట ప్రపంచంలోనూ పడింది. ఆమెకు ఒదగడానికి ఏ పాత్రా మిగలలేదు. కానీ ధరించడానికి, నటించడానికి లెక్కలేనన్ని పాత్రలు ఇంకా సినీరంగంలో ఎదురుచూస్తున్నాయి. అక్కడ సినీమా ఆగిపోయింది. ఒక కళాకారిణి జీవితం సాధారణ గృహిణి జీవితంలా ఎందుకు సాగదో...మన బరువైన గుండెకు అందుతుంది. ఆమె జీవితంలో కోరుకునే ఇల్లు గానీ, ఒక మంచి తోడు కానీ ఆమెదైన పెద్ద ప్రపంచంలో దొరకవు. కానీ ప్రపంచం ఆమెలోని సృజనకు నీరాజనాలిస్తుంది. ఆమె వేదన ఏమిటి, ఆర్తి ఏమిటి, లోటు ఎక్కడ..? ఇవి మనం కొలవలేం. మరో కళాకారుడే చెప్పగలగాలి. సినిమాలోంచి నేను ఏదో కొంత చేజిక్కించుకుని ఇలా అందివ్వాలనుకోవడం కంటే మళ్ళీ మళ్ళీ చూసి నేను పొందినది చాలా ఎక్కువ. అది నా లోపలి ప్రపంచంలోకి నిస్సందేహంగా మరికాస్త వెలుగునీ, ఆ కాంతిలో కొంచెం ఎరుకనీ కూడా పట్టుకొచ్చింది. గొప్ప కళాకారులను విశేషంగా ఆరాధిస్తామేగాని వారిలో గాఢంగా ఒకదానితో ఒకటి పెనవేసుకుపోయిన సృజన దాహాలూ, ప్రేమదాహాల గురించి సహానుభూతి చెందలేం కదా ! కానీ చెందాలి. అందుకు ఇలాంటి కళారూపాలు సహాయం చేస్తాయి.

అలాంటిదే మరొక సినిమా. జి.వి.అయ్యర్ తీసిన 'హంసగీతె' కన్నడ సినిమా. ఇది భూమికకి కాస్త ముందు 75లో వచ్చింది. సంగీతాభిమానులైన మా తరంవాళ్ళకి గుర్తుండే ఉంటుంది. రెండు గంటల నిడివి కూడా లేని ఈ సినిమా అంతా సంగీతమయం. మొత్తం మీద సంభాషణలు వదిలి నిమిషాలకు వింటి ఉండవు. బాలమురళీకృష్ణ సంగీత నిర్వహణలో బి.వి.

కారంతో, ఎం.ఎల్. వసంతకుమారి, పి.బి.శ్రీనివాస్, బెంగుళూరు లతతో మొత్తమంతా సంగీతపు ముద్ద. రెండు గంటలూ అవిరామంగా కరిగి ప్రవహించిన పాదరస ప్రవాహం.

18వ శతాబ్దిలో కర్ణాటకలోని చిత్రదుర్గానికి చెందిన కర్ణాటక సంగీత గాయకుడు కల్లు వెంకటసుబ్బయ్య జీవితమే ఈ చిత్రం. 1952లో ఇది కన్నడంలో నవలగా వచ్చింది. గ్రాడ్యుయేషన్ కోర్స్ లో పాఠ్యభాగంగా కూడా ఉందట. 56లో బసంత బహార్ పేరుతో హిందీలోనూ తర్వాత హంసగీతగా కన్నడంలోనూ ఆయన జీవన సారాన్ని గానం చేసి సినీ దర్శకుల స్థాయిని మించిన కళాతపస్వులు (కె.విశ్వనాథ్ కాదు) నిజమైన తపస్సు చేసినవారు ...వెండితెర విలువ పెంచారు. దాన్ని వెన్నెల తెర చేశారు.

వెంకటసుబ్బయ్యని అతని జీవితం కేవలం సంగీత తృప్తి, ప్రతిభల కారణంగా గగనానికెగయజేసి, లోయలలో దూకించి అతనిని అతలాకుతలం చేసింది. అతనికి పరీక్ష పెట్టిన గురువు అతని ప్రతిభ ముందు ఆగలేక ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు. వెంకయ్యను గురుద్రోహిగా నిందిస్తూ సమాజం మరో గురువును ఇవ్వలేదు. అన్వేషణే ప్రాణంగా కొండకోనల్లో తిరిగి అక్కడే ఒక దేశదిమ్మరిని గురువుగా కనుగొన్నాడు. ఆ గురువు ఒకపట్టాన లొంగలేదు. శిష్యుడిని తీవ్రమైన పరీక్షలకు గురిచేసి చివరికి సొంత రాగాన్ని కనుగొనమని సాధనలోకి దింపి ప్రాణాలు వదిలాడు. వెంకన్న మళ్ళీ లోయల్లో వడి పోయాడు. ఈసారి చిత్రదుర్గ నాయకరాజు ఆదరించి గౌరవించాడు. ఆస్థాన గాయకుడయ్యాడు. సాక్షాత్తు రాజుకే ఆంతరంగిక గాయకుడయ్యాడు. మిన్నముట్టే గర్వంతో ఒళ్ళు మరిచిపోయాడు. గర్వం విద్యను హరిస్తుంది. ప్రజలు చాటుగా విమర్శించుకునే సమయంలో ఒక కచేరీలో బాలమార్దంగికుడి దగ్గర తాళం తప్పేడు.

ఫోరావమానం. గర్వం దిగిపోయింది. రాజును వేడుకుని కొలువు వదిలేసాడు. మళ్ళీ చిత్రదుర్గ కొండలు, సాధన. ఈసారి నాట్యగత్తె, కళాకారిణి అయిన స్త్రీ జీవితంలోకి వచ్చింది. ఆమె కోసం వేశ్యమాతకు వెయ్యి వరహాలు సమర్పించడానికి భైరవి రాగం అమ్ముకున్నాడు. కానీ ఈ సంగతి ప్రేయసికి తెలియదు. ఆమె అతన్ని భక్తితో ఆరాధిస్తూ ఉంటుంది. ఆమెతో అతని జీవితమంతా జయదేవుడి అష్టపదులమయం. అతని అన్ని అవస్థలలోనూ అండగా ఉండే మేనమామ ఆమెకు ఈ రహస్యం చెప్పి, ఆ రాగాలను విడిపించేలా చేస్తాడు. ఆమె నన్నైనా వదిలిపెట్టుగానీ సంగీతం వదలవద్దని ఏడుస్తుంది. తల్లి దగ్గరకు వెళ్ళమంటుంది. మొహం చెల్లక వెళ్ళడు. ప్రేయసిని వదిలి మళ్ళీ చిత్రదుర్గ అమ్మ కోసం, అంబ కోసం అనుగ్రహం కోసం సాధన. ఏళ్ళు గడిచాయి. టిప్పుసుల్తాన్ చిత్రదుర్గ ఆక్రమించుకున్నాడు. తన ఎదురుగా వెంకన్నని పాదమని అడిగాడు. వెంకన్న తిరస్కరించాడు. నాలుక కత్తిరించమని రాజాజ్ఞ. ఇదీ కథ. ఇది జి.వి. అయ్యర్ సంగీతాన్ని ఛోటోగ్రఫీతో కలగలిపి

దృశ్యమానం చేస్తుంటే ఒళ్ళు నిమిష నిమిషమూ గగుర్పాటుకు గురవుతూనే ఉంటుంది. ప్రతి భావమూ సంగీతంలోంచే చెప్పారు బాలమురళీ, అయ్యర్ ఏకమై. అన్ని రసాలూ సంగీత వాయిద్యాల ద్వారా సరిగమల ద్వారా ఒలికించి వరదలు కట్టించారు. గగుర్పాటు, పులకింత, జలదరింత అన్నీ ఏకకాలంలో శరీరం, మనసూ, హృదయమూ అనుభవించేలా వెంకటసుబ్బయ్య జీవితసారాన్ని మన లోపలికి పారబోసారు.

వెంకటసుబ్బయ్యతో పాటు అనంతనాగ్ అనే కళాకారుడి విశ్వరూపమూ చూస్తాం.

ఇక ఈ రెండు సినిమాల నిర్మాణ ప్రతిభల గురించి మాట్లాడాల్సి వస్తే అవి మళ్ళీ అనేక శేఫాలికలవుతాయి. కనుక నేను వాటి జోలికి పోవడం లేదు. ఇద్దరు కళాకారుల జీవిత కథల వరకే నేను వీటిని పరిమితం చేశాను. నిజానికి హంసగీతే సినిమాలో ఆ చిత్రదుర్గ కొండల మీది గాలులు మనకు కూడా తగిలేనా అనిపించేలా షవుట్ చెయ్యడమే ఎంతో అద్భుతం. మనం విని పరవశించే గొప్ప గొప్ప సంగీతాలు,

చూసి మనసు పాడుచేసుకునే శిల్పాలు, చిత్రాలు, నాట్యాలు, నటనలు, మానవ జీవితాలను నంన్కృతీమయం, సంస్కారవంతం చేయగల దివ్య సాధనాలు. వాటికి జీవితాలు అర్పించిన ఆ కళాకారుల తవనలు ఎలాంటివి ? వేదనలు ఎలాంటివి? వారి జీవితాలు ఎందుకు సుగమాలు, సుగమ్యాలు కాలేదు? ఇంతటి శాపాలు వెంటపెట్టుకుని జన్మించిన గంధర్వాది దేవతలా వాళ్ళు !!!

ఇలా మనసు వేసే ప్రశ్నలకు జవాబులు లాంటి చిత్రాలివి. ఆ జవాబులు మనని వారి కళల ముందే కాకుండా జీవితాల ముందు కూడా మోకరిల్లేలా చేస్తాయి. వారితో మమేకమైపోతాము. అందుకే వారు స్త్రీలైనా, పురుషులైనా మరీ ముఖ్యంగా స్త్రీల గురించి వారి ప్రేమ సంబంధాల గురించి, లేదా మోహ సంబంధాల గురించి ఎంత తక్కువ విని, ఎంత తక్కువ మాట్లాడితే అంత మంచిది. మనం ఇలాంటి సినిమాలు చూసి అంతటి యోగ్యులుగా మారడమే వాటికి ఫలశ్రుతి లేదా ఫలదర్శనం. అనుకుంటాను.

నానీలు

ఏమిటో...మనకి

అభినందించడంకన్నా

అనునయించడంలోనే

ఆనందం!

కత్తెర విడదీస్తుంది

అంటారుగానీ...

అది

ఆందంగా అమర్చడానికే!

ఆరాటం - అత్యాశ

తేలేవు అవార్డులు

అభ్యాసం - కృషి

వాటికి రహదార్లు

లేదని వేళ

చాలా మంచిది ..

ఈ రోజు

పనిమనిషి వచ్చింది!

కల్పవృక్షమైతే

కోరుతాం

కోరిక తీర్చమని

కలిసే శిలని కాదుగా!

జనాభా తగ్గింపునకు

- కోపూరి పుష్పాదేవి

ఫోన్: 9440766375

కుటుంబ నియంత్రణ...

మరియు బార్లు, పబ్బులు!

ఎన్నో కనుక్కున్న మనిషి

కనిపెట్టలేనిది

చావు తర్వాత

ఏమిటని?

ఆ దూరం ఎన్నేళ్లు..?

ఏమిటి! తిన్న తరువాత ఫ్లేట్ కడిగావా..? చీచీ... అన్నలు నీట్ నెస్ లేదు అని విసుక్కున్నాడు రవి. పనంతా క్లీన్ చేసి రూంలోకి వచ్చి పడుకుంది రాధ. చెమట కంపు. చీచీచీ. స్నానం చేయలేదా..! అన్నలు శుభ్రత లేదు. నివ్వెరపోయి చూసింది రవిని. వెంటనే తయారై బయటికి వెళ్లిపోయాడు రవి. అప్పుడు టైం 11 గంటలైంది. ఉదయాన్నే వచ్చి స్నానం చేసి టిఫిన్ తిని బయటికెళ్లిపోయాడు. రాత్రి మళ్లీ యథా ప్రకారం. ఆదివారం ఐతే ఇంక నరకమే. నీకు బాగా పొగరు. చదువుకున్నావని గర్వం. అందుకే నువ్వంటే అసహ్యం. ఇవన్నీ రాధకు భర్త నుంచి వచ్చే కితాబులు. ఆమెకు తన పరిస్థితి ఏమిటో అర్థం కావట్లేదు. తన బాధ ఎవరికి చెప్పాలో తెలియట్లేదు.

రెండు నెలలు గడిచాయి. క్రమంగా మనోధైర్యం సన్నగిల్లుతోంది. అసలు ఎంగేజ్ మెంట్ సమయంలోనే ఎవరో ఫ్రెండ్స్ తో మాట్లాడుతూ గలగలా నవ్వుతుంటే సీరియస్ గా చూశాడు. ఏంటా నవ్వు..? ఫోన్ లో మాట్లాడుతున్నా కనిపించడం లేదా..? అన్నాడు సీరియస్ గా. కొత్త పెళ్లికూతురు సిగ్గుపడి తలవంచుకుంది. మళ్లీ ఆమె ఎవరితో మాట్లాడే ధైర్యం చేయలేదు. మర్రాడే రవి వాళ్ల అక్క ఫోన్ చేసింది. నీకు మా తమ్ముడు అంటే ఇష్టంలేదా..? నిన్నంతా మౌనంగా ఉన్నావ్..? వాడు చాలా బాధపడుతున్నాడు అని అడిగింది. అదేమీ లేదు నాకు ఇష్టమే అని చెప్పింది. అంతలోనే ఆ మాటల్ని వింటున్న రాధ అక్క సరిత ఫోన్ తీసుకుని అయ్యో అదేమీ లేదండీ. మీ తమ్ముడంటే మా కుటుంబసభ్యులందరికీ ఇష్టమే అని చెప్పి అక్కడితో ఎలాంటి సమస్య రాకుండా సర్ది చెప్పింది. చూస్తుండగానే పెళ్లిపోయింది. మొదటి రాత్రి భర్త రాధతో ఇలా అన్నాడు..! ఎంగేజ్ మెంట్ కి ముందే

ఆఫీసులో గొడవలు జరిగినా ఉద్యోగం పోయింది. మళ్లీ ఇంకోటి చూసుకోవాలి. మరొకటి దొరికేవరకూ మనిద్దరం దూరంగానే ఉందాం. ఈలోపు నేను నిన్ను ఏమన్నా విసుక్కున్నా నువ్వు సీరియస్ గా తీసుకోకు. ఉద్యోగం విషయం ముందస్తుగా చెప్పనందుకు మనసులో బాధపడినా తమాయించుకుంది. తరువాత రవి వేరే ఊరు వెళ్లిపోయాడు. రాధ అత్తవారింటికి వెళ్లి మళ్లీ పుట్టింటికి వచ్చింది. పది రోజులయ్యాక అత్తారింటికి రమ్మని అడిగాడు రవి. ఒక వారం రోజుల్లోనే వస్తాను. మనం కాపురానికి అక్కడి నుంచే బయల్దేరుదాం అన్నాడు రవి. ఎంతో మురిసిపోయిందామె. రవి రాలేదు. అలా చాలాసార్లు జరిగాక పుట్టింటికి వచ్చేసింది. అక్కడు ఉన్నంత కాలం రెండు జతల బట్టలతోనే గడిపింది. అత్త గాని, అడపడుచు కాని పట్టించుకోలేదు. ఇలా 9 నెలలు గడిచాయి. రాధ తల్లిదండ్రులు గొడవ చేస్తే ఆమెను కాపురానికి తీసుకెళ్లాడు చివరకు. అప్పటినుంచి ఇదే పరిస్థితి. ఆమెలో సహనం అడుగంటిపోయి ఎదురుచెప్పిందో రోజు. నీకు భార్య అవసరం లేదు.

ఇప్పటివరకూ నన్ను తాకనన్నా లేదు. ఈ అనవసరపు సోది ఆపు అంది. అంతే నోటికొచ్చినట్టు “నీకు మదపిచ్చి అన్నాడు. అడదానివై అలా మాట్లాడానికి నీకు సిగ్గునిపించడంలేదా..? అప్పటికీ ఆమెకు రవిపై అనుమానం వచ్చింది. 14 నెలల తర్వాత ఈ విషయం పెద్దలముందు ఉంచింది. అప్పుడు ఆమె అక్క ఆమె కలిసి ఐదా పెద్దలను కలిశారు. కేసు పెట్టిందామె. చదువుకుంది. కొన్నాళ్లు ఉద్యోగం చేసింది. తెలివైంది. మంచిది. అందమైనది. వీరిద్దరి దాంపత్యం ఏమిటో ఐదా బాధ్యులకు అర్థం కాలేదు. ఆమె భర్తను పిలిపించారు. ఆమె చెప్పేవన్నీ అబద్ధాలు. ఎంతటి పెద్దవాళ్లైనా ఎదిరిస్తుంది. చదువుకున్నానని పొగరు అన్నాడు రవి. మీ భార్యభర్తల మధ్య సరైన బంధం లేదు. ఒకరిపై ఒకరికి అవగాహన లేదు. 14 నెలలు నువ్వు ఆమెను పట్టించుకోకపోయినా ఆమె సహించింది. వేరొకరైతే ఎప్పుడో బయటపెట్టేవారు. సాయంత్రం ఉదయం స్నానం చేసి దేవుని పూజ చేసుకుంటానని ఆమె చెప్పింది. నీ దృష్టిలో శుభ్రం అంటే ఏమిటి..? అని

అడిగారు. అంటే ఏమిటి మీ ఉద్దేశం? నేను సంసారానికి పనికిరానా..? ఇదే ఆమె అభిప్రాయం ఐతే నేను ఆమెకు విడాకులు ఇచ్చేస్తాను. నేనేం అసమర్థుడిని కాను. డాక్టర్ రిపోర్ట్ ఉంది అన్నాడు. ఆమె అహంకారం వల్లే నేను ఆమెకు దగ్గర కాలేకపోతున్నాను. రవి తల్లి కొడుకుతో ఇలా అంది. మీరిద్దరూ కొన్నాళ్లు విడిగా ఉండండి. వేం అప్పుడప్పుడు వస్తుంటాం. విడాకులు అవేవీ వద్దు. డాక్టర్ గారి చేత కౌన్సెలింగ్ చేయిస్తారు. నీకేమన్నా సమస్య ఉన్నా పరిష్కారమౌతుంది అని కొడుకును బతిమాలింది. నీకేమన్నా పిచ్చా..? నాకేం సమస్య ఉంది? అని వాళ్లమ్మను తిట్టాడు. ఐదవ బాధ్యులు రవికి ఎంతో నచ్చజెప్పారు. మీ ఇద్దరికీ కౌన్సెలింగ్

చేయిస్తాం. హాయిగా కాపురం చేసుకోండి. అనవసరంగా ఏవేవో ఊహించుకోవద్దు. ఆమెతో ప్రేమగా మసలుకో. పరిస్థితి అదే చక్కబడుతుంది అని చెప్పారు. రవి తోక తొక్కిన తాచులా లేచాడు. నాకే కౌన్సెలింగ్ లు అక్కరలేదు. నేనామెకు విడాకులు ఇచ్చేస్తానన్నాడు. ఐదవ బాధ్యులు ఆమె ఇచ్చిన కట్నానికి రెట్టింపు ఇచ్చేసి విడాకులు ఇచ్చేయమన్నారు. అప్పుడు అబ్బాయి తల్లి అమ్మా..! ఆ డబ్బేదో నేనే ఇస్తాను. కాని అంత నేను ఇచ్చుకోలేను. కొంచెం తగ్గించి సెటిల్ చేయండి అని అడిగింది. రాధను వాళ్ల అక్కను పిలిచి ఆమె అడిగింది చెప్పారు. వాళ్లు పెద్ద మనస్సుతో మేం ఇచ్చిన డబ్బు, బంగారం మాకు ఇచ్చేయమనండి అన్నారు.

ఇద్దరూ ఒప్పందం మీద సంతకాలు చేశారు. రవి తల్లి నా సమస్యను పరిష్కరించారు. నాకు తెలిక వీల్లిద్దరికీ పెళ్లి చేశాను. ఇప్పుడు ఆమె వేరే పెళ్లి చేసుకోవచ్చు అందామె. బంగారం ఇచ్చేసి ఆరు నెలల్లోగా డబ్బిస్తానంది. సరేనన్నారు. ఇంతకీ ఇద్దరి మధ్యన ఉన్న సమస్యేంటి..? ఎవరికి వారే ఊహించుకోవచ్చు. తరువాత రాధ వెక్కివెక్కి ఏడుస్తుంటే ఐదవ పెద్దలు ఆమెకు దగ్గరకు తీసుకుని ధైర్యం చెప్పారు. ఎందుకు రాధ నువ్వు ఏడుస్తావ్..? ఒక నరకం నుంచి తప్పించుకున్నావ్. ఆ విడాకులేవో పూర్తైతే నీకు నచ్చినవాణ్ని పెళ్లి చేసుకో. ఉద్యోగం చేసుకో. నీకు మంచి రోజులు వచ్చాయ్ అని ధైర్యం చెప్పి ఆమెను పంపించారు.

లైంగిక స్వేచ్ఛ మూకూ కావాలి

- మానవి టీం

స్త్రీని అనేక విధాలుగా అణిచివేతకు గురిచేసి సమాజం ఆమెను బానిసను చేసింది. నిజానికి ఆమె శారీరకంగా మానసికంగా పురుషునితో సమానమే. కాని సాంప్రదాయం పేరుతో, మతాచారాల పేరుతో ఆమెను అబలను చేశారు. ఈ నేపథ్యంలోనే ఆమెకు ఇంటా, బయటా దౌర్జన్యాలు అణిచివేతలు.

స్త్రీ పట్ల సామాజిక దృక్పథం మారాలి. ఆమె శరీరం ఆమె ఇష్టం. ఆమె శరీరంపై ఎవరికీ తాళి కట్టినంత మాత్రాన భర్తకు కూడా సర్వహక్కులూ ఉండాలన్న రూలేం లేదు. ఆమెకు హృదయం ఉంది. జ్ఞానం కూడా ఉంది. ఆలోచన ఆమె హక్కు. భర్తతో ఐనా లైంగిక చర్యలో పాల్గొనాలా వద్దా అనే విషయంపై పూర్తి స్వేచ్ఛ ఆమెదే. కాని దీనికి భిన్నంగా భర్త వైవాహిక అత్యాచారం చేస్తాడు. దీనికి ఆమె హృదయం ఎంత క్షోభిస్తుందో ఎవరికీ తెలుసు? స్త్రీకి లైంగిక స్వేచ్ఛనివ్వడమే ఆమెకు చేసే సహాయం. భార్య అనుమతి లేకుండా ఆమె ఇష్టంతో

ప్రమేయం లేకుండా బలవంతపు దాంపత్యం. కాని ఇది తప్పని గుజరాత్ హైకోర్టు తీర్పు ఇచ్చింది. తన భర్త తనపై అత్యాచారం చేసాడని, హింసించాడని ఒక మహిళ దాఖలు చేసిన పిటిషన్ ను కోర్టు విచారించి ఆమె పిటిషన్ ను తిరస్కరించి భర్త పై అలాంటి ఆరోపణపై విచారణ కుదరదని తీర్పిచ్చింది.

భార్య అనేది భర్త సంపద కాదని, ఎప్పుడు అవసరమైతే అప్పుడు వాడుకోవడానికి ఆమె ఒక వస్తువులాంటిది కాదని కోర్టు తీర్పిచ్చాలి. కాని అలా ఇవ్వలేదు. వేరొక స్త్రీ నాకు ఇష్టంలేదని ఎంత మొత్తుకున్నా తనింటో తన దగ్గరే ఉండి తనకనుగుణంగా మనలుకోవాలని క్రూరమైన చర్యలకు దిగుతున్నాడని భర్తపై ఆరోపణ చేసింది. వేరొక కేసులో భార్యకు మత్తుమందిచ్చి రిజిస్టర్ ఆఫీసుకు తీసుకెళ్లి అక్కడ రిజిస్ట్రేషన్ పత్రాలు తీసుకుని ఆమెపై లైంగిక చర్యకు పాల్గొని తర్వాత ఆమెను వదిలేశాడు. ఆమె ఢిల్లీలోని ఒక

పోలీస్ స్టేషన్ లో కేసు నమోదు చేసింది. ఇరువురి వాదనలూ విన్న న్యాయస్థానం ఇది అత్యాచారంకింద రాదు అని తీర్పునిచ్చింది. సమాజంలో సమన్వయం కరువే. సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులకు, హైకోర్టులో న్యాయమూర్తులకు న్యాయం చెప్పడంలో చాలా తేడాలు కనిపిస్తున్నాయి. మారిటల్ రేప్ అనే విషయానికి సంబంధించి సుప్రీంకోర్టు, జస్టిస్ వర్మ కమిషన్ మహిళలకు మద్దతు ప్రకటించింది. కాని దాన్ని చట్టం చేయలేమని బీజేపీ మంత్రి ఒకరు ప్రకటించారు. కారణమేమిటంటే భార్యకు ఇష్టం లేకపోయినా లైంగిక చర్య జరపడం భారతీయ సంప్రదాయమట. దీనిపై చట్టం చేస్తే కుటుంబ వ్యవస్థ కూలిపోతుందని ఆయన సెలవిచ్చారు.

వివాహం కాగానే స్త్రీ భర్త తాలూకా అస్తిగా మిగిలిపోతుందా..? సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చే తీర్పులను కింది కోర్టులు పట్టించుకోక పోయినా కారణాలడిగే పరిస్థితులు కూడా లేవు. ప్రస్తుతం మారిటల్ రేప్ గురించిన కేసు సుప్రీం కోర్టులో విచారణలో వుంది.

కాలా

అసలు సినీలైన సినిమా. రావలసిన కాలంలో వచ్చిన సినిమా. ఎటువైపు వుండాలో అటువైపు వున్న సినిమా. ఏం చెప్పాలో అదే చెప్పిన సినిమా. ఎవరివైపు నిలబడాలో వారివైపు నిలబడి గొంతు విప్పిన సినిమా. ఇన్నాళ్ళకు కాలా...నల్లని సినిమా. నల్లని వారి సినిమా. ప్రధాన స్రవంతి సినిమా పట్టించుకోని ప్రధానమైన మనుషుల గురించి చెప్పిన సినిమా. స్వచ్ఛభారత్ అర్థమేంటో తెలియచెప్పిన సినిమా.

పా.రంజిత్ నార్త్ చెన్నై మురికివాడలో పుట్టి పెరిగినోడు. అందుకే అంత బాగా తియ్యగలిగాడు. సమాజంలో ఒక స్థాయికి రాగానే ఆధిపత్య జీవన విధానానికి అలవాటు పడి మూలాలను మర్చిపోయే బాపతు కాదు ఇతను. ఇతని ప్రతి సినిమాలో వీలైనంత వరకు తను పుట్టి పెరిగిన జీవితాన్నో లేదా అణగారిన వర్గాల బతుకులనో చిత్రించే ప్రయత్నం చేస్తాడు. రంజిత్ తీసిన మద్రాస్, కబాలి దీనికి ఉదాహరణ. రాజకీయాలు, అణగారినవర్గాలే ఇతని సినిమాలకు ప్రధాన వస్తువులు. మానవ జీవితాన్ని సౌకర్యవంతం చేసే దారి చూపిన కమ్యూనిజం మీద పా.రంజిత్కి చాలా గౌరవం. కాలా సినిమాలో కాలా చిన్న కొడుకు పేరు లెనిన్. ఒక సందర్భంలో “ఒరే! ఆ మహనుభావుడి పేరు పెట్టుకున్నాను, తిట్టాలన్నా తిట్టలేక పోతున్నాను” అనిపిస్తాడు కాలాతో. అప్పుడు పా.రంజిత్ని మనం ప్రేమించకుండా వుండలేం. లాల్, నీల్ కలవాలని సింబాలిక్ గా చెప్తాడు కాలా సినిమా చివరిలో రంజిత్.

రంజిత్ సినిమాలో అసలు సినీలు మనుషులు వుంటారు. రక్తమాంసాలున్న పాత్రలు వుంటాయి. ఆ పాత్రలు వారితో పాటు మనలను వేలుపట్టుకుని నడిపించుకు పోతాయి. ముఖ్యంగా స్త్రీ పాత్రల చిత్రణ అద్భుతంగా వుంటుంది. ఆత్మవిశ్వాసంతో అత్యంత సహజంగా వుంటారు ఆ స్త్రీలు. ఆ

పాత్రలు నేల విడిచి సాము చెయ్యవు. సామాజిక పరిణామ క్రమంలో స్త్రీలు పొషించిన పాత్ర పట్ల, వారు పురుషులకంటే ఏ విధంగానూ తక్కువ కాదు అన్న గొప్ప నమ్మికతో, గౌరవంతో ఆయా పాత్రలను తీర్చిదిద్దుతాడు రంజిత్. మద్రాస్, కబాలి సినిమాల్లో ఇలాంటి పాత్రలను మనం చూడవచ్చు.

రంజిత్ సినిమాలు సింబాలిక్ గా వుంటాయి. “అలా లేకపోతేనా సినిమా సెన్సార్ నుంచి బయటకురాదు” అంటాడు రంజిత్. శ్రామిక, దళిత, బహుజనల సినిమా తీస్తూ, అధికార భావజాలాన్నీ, స్వభావాన్ని ఎండగడుతున్నప్పుడు ఆ సినిమాను ప్రేక్షకులకు చేరవేయాలంటే ఆ మాత్రం జాగ్రత్త అవసరమేమో అని మనకు కూడా కాలా చూసిన తరువాత అనిపిస్తుంది.

కాలా కథ గురించి

మద్రాస్ నుంచి రెండు తరాలకు ముందు వలసవచ్చిన ఈరినాయుడి కొడుకే కాలా. దేశం నలుమూలల నుంచి వలస వచ్చిన వారంతా కలిసి ముంబైకి దూరంగా ధారవి అనే ఒక వాడను నిర్మించుకుంటారు. అలా వలస వచ్చేవారికి ఈరినాయుడు అండగా వుంటాడు. తరువాత కాలంలో ఈరినాయుడి స్థానాన్ని అతని కొడుకు కాలా భర్తీ చేస్తాడు. క్రమంగా ముంబై నగరం ధారవి చుట్టూ

పెరగటం, నేల విలువ అనూహ్యంగా పెరగటంతో హరిదాదా అనే రాజకీయ నాయకుడి కళ్ళు దానిపైన బడడం, దానిని ఆక్రమించుకోవడానికి స్వచ్ఛ ముంబై అనే కార్యక్రమాన్ని మొదలుపెట్టటం, కాలా దీనిని ఎదుర్కుని ధారవిని కాపాడటం. అదే ఈ సినిమా. చిన్న పాయింట్. కాని పెద్ద విషయాన్ని చెప్పాడు రంజిత్ ఈ సినిమాలో. సమకాలీన రాజకీయాలు కళ్ళకు కట్టినట్టు తీసాడు.

నేల, నేలచుట్టూ అల్లుకున్న రాజకీయాలు, ప్రభుత్వ పథకాల వెనుక వున్న కుట్రలు, తిండి, ఆహార్యం మీద ఆధిపత్య వర్గాలు చెలాయిస్తున్న పెత్తనాలు, ఆధిపత్య వర్గాలకు స్త్రీల పట్ల వుండే చిన్న చూపు... ఒకటా రెండో ఎన్నో విషయాలను ఈ సినిమా చర్చిస్తూ ఏ మార్గం సరైనదో చెప్పింది. సంక్షుభిత కాలంలో ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయాలను ఈ సినిమా ముందుకు తెచ్చింది. ధనిక అగ్రకుల-పేద మధ్య తరగతి మధ్య వుండే తేడాలని బహిర్గతం చేసింది ఈ సినిమా. అన్ని సినిమాల్లో కనిపించే శుభ్రమైన, తెల్లటి సోఫాలు, తెల్లటి బట్టలు, తెల్లటి చర్మాలు, పరదాల మాటున వుండే ఆడవాళ్ళను ఒక వైపు చూపిస్తూ, ఇరుకువాడల్లో వుండే సమిష్టితత్వం, వారి సహజమైన సంబంధాలు,

కుటుంబాలలో ఆడవాళ్ళకు వున్న ప్రాముఖ్యతని పోల్చి చూపిస్తాడు రంజిత్ ఈ సినిమాలో.

స్త్రీ పాత్రలు గొప్ప ఆత్మగౌరవంతో వుంటాయి. ఏ స్త్రీ పాత్ర కూడా జీవం లేకుండా బొమ్మలా కనబడదు ఈ సినిమాలో. మహిళ మానాన్ని ముఖ్యమైనదిగా మార్చి, దాన్ని హరించటమే ఆమెకు, ఆమె కుటుంబానికి చేయగల గొప్ప హానిగా గల నమాజంలో, అందుబాటులో వున్న గుడ్డముక్కని కాక దుడ్డుకర్ర అందుకుని అవమానించినవారిని బడితతో బాదుతుంది ఒక స్త్రీ. మీరేనా మాజీ ప్రియురాలిని కలిసేది? నాకు కూడా ఒక ప్రేమ వుంది, నేను కూడా అతనిని కలవాలి, మాట్లాడాలి అంటుంది ఒక భార్య. కాళ్ళకు నమస్కరించమంటే షేక్ హ్యాండ్ ఇవ్వండి సార్. అది సమానత్వానికి గుర్తు అని నిలదీస్తుంది మరొక స్త్రీ.

ఈ సినిమాలో ప్రతి పాత్ర తమ అస్తిత్వం నుంచే మాట్లాడతాయి, స్పందిస్తాయి. ఎన్టీవో నుంచి వచ్చి ధారవి ప్రజలను అపార్ట్ మెంట్ కట్టటానికి ఒప్పించటానికి ప్రయత్నం చేసిన జరీనా తరువాత నిజం తెలుసుకుని ప్రజల కోసం నిలబడిందంటే ఆమె అక్కడ పుట్టిన మనిషి కాబట్టి. జరీనాను యవ్వనంలో ఎంతో ప్రేమించిన కాలా, ఆమెకున్న అతి చిన్న ఇష్టాన్ని కూడా గుర్తు పెట్టుకున్న కాలా, తను ప్రేమించింది ఒకప్పటి జరీనానే, ఇప్పుడు తన భార్యే తనకు సర్వస్వం అన్న ఎరుకతో వుంటాడు. అందుకే ఒంటరిగా జరీనాను కలిసినప్పుడు నా భార్య నీ పక్కనే వున్నట్టు వుంది అని అనగలిగాడు.

రాజకీయాలు, రాజకీయ నాయకుల నీచత్వాన్ని ఒక సీన్ లో చూపుతాడు దర్శకుడు. తాగిన కాలా ఒక మినిస్టర్ గురించి పదే పదే ఎవరియన అని అడుగు తుంటాడు. తాగి పిచ్చివాగుడు వాగుతున్నాడు అంటారు అక్కడ వున్నవాళ్ళు. అది తాగి వాగిన వాగుడు కాదు. ప్రజలు, ప్రజల కోసం

ఎన్నుకున్నవాళ్ళు ఎవరికోసం పనిచేస్తున్నారో కాస్త జ్ఞానంతో చూడండి అని మనకు చెబుతున్నట్లుగా వుంటుంది. అయ్యో ఈ సినిమాలో కూడా తాగుడిని గొప్పగా చూపిస్తున్నారే అని మనం అనుకునేలోపే తాగొద్దురా, తాగే నేను నా దళపతిని, భార్యను కోల్పోయాను అని చెప్పిస్తాడు కాలాతో. విందులో “ముక్కేదిరా” అంటూ ఆహారం మీద ఆంక్షలు పెడుతున్నవాళ్ళకు తన ధిక్కార స్వరాన్ని వినిపిస్తాడు.

వ్యక్తిగత హింస కాదు సామూహిక ఉద్యమాలు కావాలంటాడు కాలా. ఒక సందర్భంలో “మా నాన్నను చంపిన తరువాత నేను పగ, ప్రతీకారం అంటూ తిరిగాను, స్వర్ణ నన్ను సరైన దారిలో పెట్టిందంటాడు” కాలా తన భార్య గురించి.

సినిమా అంతా సింబాలిక్ గా సాగు తుంది. హరిదాదా, కాలా ఇల్లు తగల బెడుతున్నప్పుడు పక్కనే హనుమంతుడి విగ్రహం కనిపిస్తుంది. కాలా మీద దాడి జరుగుతున్నప్పుడు హరిదాదా రామాయణంలో యుద్ధ కాండ వింటూ వుంటాడు. ధారవిలో అపార్ట్ మెంట్ కన్స్ట్రక్షన్ కంపెనీ పేరు మను. విల న్లందరూ తెల్లగా, హీరో వైపు వున్నవాళ్ళు నల్లగా వుంటారు. కాలా టేబుల్ పైన అసురుడు పుస్తకం వుంటే, హరిదాదా దాగ్గర రామాయణం వుంటుంది. బుద్ధుడు, అంబేద్కర్ కాలా దగ్గర వుంటే హరిదాదా దగ్గర రాముడు, లక్ష్మణుడు వుంటారు.

సినిమా మొదటి భాగం కొంత హీరోయి జాన్ని చూపించినా సామూహిక ఉద్యమాలకే ప్రాధాన్యతనివ్వడాన్ని మనం గమనించ వచ్చు. నువ్వు చనిపోతే ఎలా కాలా అన్నవాళ్లతో, నేను పోతే మీరందరూ లేరా అంటాడు కాలా. ఒక్కడే వెళ్లి విలన్ల మీద దాడిచేసి కాపాడినట్టు చూపే తెలుగు సినిమాలలా కాకుండా స్ట్రైక్ పిలుపిచ్చి నగర జీవితాన్ని స్తంభించేటట్లు చేస్తారు.

హీరో పెద్ద ఇంట్లో వుండటం, మంచి వెహికల్ వుండటం ఇలాంటి కొన్ని

విమర్శలు ఈ సినిమా మీద వున్నాయి. ఈ సినిమా మొత్తం కంటెంట్ తో పోలిస్తే ఈ లోపాలు పెద్దవిగా అనిపించవు. నేల మా హక్కు అనే నినాదం, రామాయణంని అటు నుండి నిర్వచించే అవసరం.. ఒక స్టార్ హీరో చెప్తేనే ఎక్కువ మందికి చేరుతుంది. సినిమా అనేది పెట్టుబడి. లాభం లేకుండా సినిమా తియ్యడానికి ఎవరూ ముందుకురారు. కులం, వర్గం, రాజకీయాలు అన్నీ వున్న సినిమా రంగంలో దళిత ఐడెంటిటీతో ఒక సినిమా రావటం, కాషాయ నీడలో వున్న రజనీకాంత్ ను ఈ సినిమాకు ఒప్పించటం లోనే రంజిత్ నిబద్ధత తెలుస్తుంది.

ఈ సినిమా పరిపూర్ణంగా అర్థం కావాలంటే ఇప్పటి రాజకీయాలు తెలవాలి, ఏ రంగు ఏం చెప్తుందో తెలియాలి, ఎన్టీవోలు ఎవరికోసం పని చేస్తున్నాయో తెలవాలి. అవన్నీ తెలియకపోయినా సినిమా అర్థమవుతుంది. మురికివాడలంటే ఏంటో, ఎందుకు రాజకీయ నాయకులు స్వచ్ఛభారత్ మొదలుపెడుతున్నారో అర్థమవుతుంది.

అందుకే ఈ సినిమా చూడాలి. ఒక రోమాంచిత అనుభవాన్ని చవిచూడాలంటే ఈ సినిమా చూడాలి. నల్లని, ఎర్రని, నీలపు అనుభవం అవుతుంది ఈ సినిమా చూస్తే. నేల మా జన్మ హక్కురా అని అనంతమైన ఆత్మవిశ్వాసంతో నినదించే మనుషులని చూడాలంటే ఈ సినిమా చూడాలి.

భూమిలో పాదాలు నిక్కబొడిచిన పాత్రలను చూడాలంటే ఈ సినిమా చూడాలి. దుష్ట శిక్షణ, శిష్ట పరిరక్షణ పేరుతో ఇంతకాలం జరిగిన హింసమీద తిరుగుబాటు ఈ సినిమా. ఈ కాలానికి ఏం కావాలో అదే తెరమీద చూపించాడు రంజిత్. లాల్, నీల్ కలవాల్సిన అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పాడు.

రంజిత్... వియ్ లవ్ యూ: పాద నమస్కారాలు వద్దంటాడు రంజిత్. అందుకే చెయ్యలేకపోతున్నాంకాని లేకపోతే రంజిత్ కి వేలవేల నమస్కారాలు పెట్టాలని వుంది.

ఉద్యమాలబాటలో...

ఇంటా, బయటా దాడులకు, వేధింపులకు గురవుతున్న మహిళలను చులకన చేసే విధంగా ఒకటైండు ఘటనలను సాకుగా చూపి పురుష కమిషన్ ను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రకటించిన మహిళా కమిషన్ చైర్పర్సన్ నన్నపనేని రాజకుమారి రాజీనామా చేయాలని అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి డిమాండ్ చేశారు. నన్నపనేని అలా మాట్లాడడం వల్ల మహిళలు వర్సెస్ పురుషులు అనే భావన ఏర్పడడానికి దోహదం చేస్తాయని, ప్రభుత్వమే ఆమెను ఆ పదవి నుంచి తొగించాలని కోరారు. గుంటూరులోని ఐదవ జిల్లా కార్యాలయంలో ప్రజా సంఘాల నాయకులతో కలిసి ఆమె జూన్ 8న మాట్లాడారు. సమావేశంలో వైసీపీ మహిళా విభాగం నాయకులు విజయమాధవి, ఐదవ నాయకులు ఎంతర్ దేవి పాల్గొన్నారు.

ఇదే అంశంపై మే 31న విజయవాడ ప్రెస్ క్లబ్ లో మహిళా సంఘాల ఐక్యవేదిక ఆధ్వర్యంలో ప్రెస్ మీట్ జరిగింది. మహిళలపై దాడులు చేసిన వారికి అండగా ఉంటూ పురుష కమిషన్ ఉండాలనడం మహిళలపై జరిగే అఘాయిత్యాలను, సమస్యను పక్కదారి పట్టించేందుకే అన్నారు. ఈ రెండు నెలల్లో ఒక్క గుంటూరు జిల్లాలోనే 42 మంది మహిళలపై వేధింపు కేసులు నమోదయ్యాయన్నారు. మహిళకు రక్షణగా ఉండేటవంటి చట్టాలను అమలు చేసేందుకు ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తీసుకురావాల్సిన బాధ్యత ఉందన్నారు. యాభై శాతం నేరాలకు ప్రధాన కారణమైన మద్యాన్ని నియంత్రించాలని ఆమె ప్రభుత్వానికి ఎందుకు చెప్పడం లేదని ప్రశ్నించారు. పోర్న్ సైట్లను నిషేధించాలని, ఇంటర్నెట్, టీవీ సీరియల్స్ ను నియంత్రించాలని ఆమె ప్రభుత్వాన్ని ఎందుకు డిమాండ్ చేయడం లేదన్నారు. ప్రగతిశీల మహిళా సంఘం నాయకులు లక్ష్మీ మాట్లాడారు. క్యాబినెట్ హోదాలో ఉంటూ నన్నపనేని ఆ వ్యాఖ్య చేయడం దురదృష్టకరమన్నారు. చిన్నారులపై హత్య, లైంగిక వేధింపు, విశాఖలో అద్దె గర్భాలపై మహిళా కమిషన్ నుంచి ఎలాంటి చర్య తీసుకోలేదని విమర్శించారు. ఎన్ఎఫ్ఐడబ్ల్యూ, నాయకులు భారతి, పీఓడబ్ల్యూ నాయకులు దుర్గాభవాని, పద్మ, దుర్గ, నాగమ్మ, జ్యోతి పాల్గొన్నారు.

ఒంటరి మహిళలకు పింఛన్ ఇవ్వాలని ఐదవ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలు పి.నిర్మల, జిల్లా కార్యదర్శి ఎన్.అలివేలమ్మ డిమాండ్ చేశారు. జూన్ 26న కర్నూలు కలెక్టరేట్ ఎదుట ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ఒంటరి మహిళందరికీ పింఛన్ ఇవ్వాలని ధర్నా చేశారు. చాలా

ప్రాంతాల్లో వితంతువుకు మరణ ధ్రువీకరణ పత్రాలు లేకపోవడంతో ఇబ్బందులు పడుతున్నారన్నారు. ఒంటరి మహిళందరికీ ఆర్థిక సాయం అందించాలన్నారు.

జక్కంపూడి కాలనీలో వ్యభిచార కూపంలో పులువురు మహిళలు మగ్గుతున్నారని, తాను కూడా బాధితురాలినేనని ఖమ్మం జిల్లాకు చెందిన ఒక యువతి జక్కంపూడి కాలనీలోని మహిళల, ఐదవ మహిళా నాయకుల సహాయంతో 2వ పట్టణ పోలీస్ స్టేషన్ లో ఫిర్యాదు చేశారు. ఇక్కడి నుంచి వివిధ ప్రాంతాలకు యువతులను, మహిళలను తరలిస్తోందని ఐదవ, స్థానిక మహిళలు కలిసి ఫిర్యాదు చేయడంతో 2వ పట్టణ పోలీసు జక్కంపూడి కాలనీలోని వ్యభిచార కూపంపై దాడులు చేసి నిర్వాహకురాలు శోభారాణిని, ఆమెకు సహకరిస్తున్న వారిని అదుపులోకి తీసుకున్నారు. ఇది రాష్ట్రం సిగ్గుపడే ఘటన అని, దీన్ని ఖండిస్తున్నట్లు మహిళలకు రక్షణ కల్పించాలని కృష్ణా పశ్చిమ జిల్లా కార్యదర్శి శ్రీదేవి అన్నారు. ఐదవ వెస్ట్ సిటీ కమిటీ అధ్యక్షురాలు, 37వ డివిజన్ కార్పొరేటర్ గాదె ఆదిలక్ష్మి, కార్యదర్శి జి.పావల్లి మాట్లాడారు. అనంతపురంలో ఒంటరి మహిళలకు పెన్షన్లు వెంటనే ఇవ్వాలని ధర్నా చేశారు.

అనంతపురంలో మహిళలపై హింసకు అంతం ఎప్పుడు అనే అంశంపై సెమినార్ జరిగింది. ఈ సెమినార్ లో ఓల్గా తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ఉక్కు సాధన కోసం అఖిలపక్షం ఆధ్వర్యంలో కడపలో స్థానిక అంబేద్కర్ సర్కిల్ వద్ద జరిగిన దీక్షకు జూన్ 26న సీపీఎం నుంచి ఐదవ నాయకులు రాజామణి, రామసుబ్బయ్య, మరియుయ్య, షేక్ ఫాతీమా, దానయ్య, వైసీపీ నుంచి నగర మహిళా అధ్యక్షురాలు తొగుప్పలి వెంకటసుబ్బయ్య, కార్పొరేటర్ బోలా పద్మావతి, డివిజన్ అధ్యక్షురాలు సుశీల, నారాయణయ్య, భాగ్యమ్మ, సీపీఐ నుంచి మహిళా సమాఖ్య నాయకురాలు బషీరున్నీసీ, విజయలక్ష్మి, భాగ్యలక్ష్మి, ధనలక్ష్మి, జనసేనపార్టీ నుంచి జయప్రదరెడ్డి కూర్చున్నారు. వీరికి ఐదవ నాయకులు ఐఎన్.సుబ్బయ్య పూలమాల వేసి మూడవ రోజు దీక్షను ప్రారంభించారు.

కడప ఉక్కు, ఆంధ్రుల హక్కు, ఉక్కు పరిశ్రమ సాధన కోసం అవసరమైతే రాష్ట్ర వ్యాప్త బంద్ కు వెనుకాడబోము అంటూ వామపక్షాలు, జనసేన నేతలు అన్నారు. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా సంఘీభావ ప్రదర్శనలు సాగాయి. పెద్దాపురంలో ఐదవ, సీఐటీయూ కార్యకర్తలు ప్రదర్శన చేశారు.

రాష్ట్రంలో మహిళలు, చిన్నారులపై జరుగుతున్న అత్యాచారాలను అరికట్టడంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విఫలమైందని ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి విమర్శించారు. జూన్ 21న గుంటూరు కలెక్టరేట్ ఎదుట అత్యాచార నిరోధక ఐక్య వేదిక ఆధ్వర్యంలో దాచేపల్లిలో అత్యాచారానికి గురైన బాధిత బాలికతో కలిసి ధర్నా చేశారు. జేసీ-2 విజయ్ చందర్ కు వినతిపత్రం సమర్పించారు. ఇటీవల దాచేపల్లిలో జరిగిన రెండు ఘటనల్లో ఒకరికి ఎక్స్ గ్రేషియా అందించి, టీడీపీ నేత చేత అత్యాచారానికి గురైన బాలికకు నేటికీ న్యాయం చేయలేదన్నారు. ఐదవ పశ్చిమ, తూర్పు జిల్లా కార్యదర్శులు జి.ఉమశ్రీ, ఎంఆర్.దేవి, కాంగ్రెస్, వివిధ ప్రజాసంఘాల నాయకులు పాల్గొన్నారు.

ఆర్.అండ్ బీ శాఖ రాష్ట్ర కార్యాలయంలో జెట్ సోర్సింగ్ మహిళా ఉద్యోగినులపై వేధింపులు అరికట్టి బాధ్యులపై చర్యలు తీసుకోవాలని ఐదవ పశ్చిమ కృష్ణా కార్యదర్శి కె.శ్రీదేవి, శ్రామిక మహిళా సమన్వయ కమిటీ (సీఐటీయూ) పశ్చిమ కృష్ణా కన్వీనర్ ఏ.కమల వేర్వేరు ప్రకటనల్లో ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. రాష్ట్ర రాజధాని విజయవాడలోని ఆర్ అండ్ బీ శాఖలో ఇటువంటి సంఘటన చోటుచేసుకోవడం శోచనీయమని పేర్కొన్నారు. కాంట్రాక్ట్, అవుట్ సోర్సింగ్ పేరుతో ప్రభుత్వం వెట్టిచాకిరి చేయిస్తూ ఇదేమిటని ప్రశ్నించిన ఉద్యోగులను తొలగించటం దుర్మార్గమని పేర్కొన్నారు. లైంగిక వేధింపులపై పని ప్రదేశాలలో గ్రీవెన్స్ కమిటీ వేయాలని, అధికారులపై విచారణ జరిపి విధుల నుంచి తొలగించాలని కోరారు.

మిడ్ డే మీల్స్ వర్కర్ల సమస్యలు పరిష్కరించాలని ముడు రోజులు కాకినాడ కలెక్టరేట్ దగ్గర రిలే నిరాహారదీక్షలు చేయడం జరిగింది. వారికి ఐదవ మద్దతునిచ్చింది. ఆశ వర్కర్ల సమస్య పరిష్కారం చేయాలని ఐదవ డివిజన్ కార్యదర్శి కె.కళావతి కోరారు. జివో 279కి నిరసనగా మున్సిపల్ బొబ్బిలి వర్కర్ల సమ్మె జరిగింది. ఇందిరా, పుణ్యవతి మద్దతిచ్చారు.

విశాఖ, షీలా నగర్ లో 6 సంవత్సరాల బాలిక పై అత్యాచార యత్నం చేసిన నిందితుడిపై నిర్భయ, పోకో కేసు పెట్టాలని డిమాండ్ చేస్తూ గాజువాక పోలీసు స్టేషన్ వద్ద ఐదవ నిరసన తెలిపింది. జగ్గయ్యపాలెం గ్రామంలో మీటింగ్ జరిగింది.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా నరసాపురంలో పి.పూర్ణ గారి అధ్యక్షతన జరిగిన జిల్లాస్థాయి ఐదవ విస్తృత సమావేశం జరిగింది. ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి జెండా ఎగరేసి కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించి అనంతరం జరిగిన సభలో ప్రసంగించారు. ఈ కార్యక్రమానికి 15 మండలాల నుంచి 82 మంది హాజరయ్యారు.

విశాఖ నగర, జిల్లా కమిటీ ఆధ్వర్యంలో జూన్ 12 నుండి మూడు రోజుల పాటు యువతుల శిక్షణా శిబిరం జరిగింది. ఈ సదస్సులో

మహిళలపై అత్యాచారాయత్నం-వర్మ కమిషన్ సిఫార్సులు అనే అంశంపై ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ 'లా' ప్రొఫెసర్ నిర్మల గారు ప్రసంగించారు. “పబ్లిక్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ ప్రొఫెసర్ డాక్టర్ నళిని పాల్గొన్నారు. అలాగే “భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ- మహిళలపై ప్రభావం” పై శ్రీ అజయ్ శర్మగారు బోధించారు. ఇంకా ఈ సదస్సులో మహిళల గైనిక్ సమస్యలు, పరిష్కారాల గురించి ప్రముఖ మహిళా గైనికాలజిస్ట్ డాక్టర్ నిర్మల తన ప్రసంగంలో తెలిపారు. అలాగే మహిళా సంఘం- ఆశయాలను, కర్తవ్యాల గురించి ఐదవ రాష్ట్ర అధ్యక్షురాలు బి.ప్రభావతి మాట్లాడారు. “సెల్ఫ్ డిఫెన్సు” పై శిక్షణా కార్యక్రమం జరిగింది. చివరి రోజు “బీజేపీ, టీడీపీ నాలుగు సంవత్సరాల పాలన - మహిళపై ప్రభావం” అనే అంశంపై ప్రెస్ మీట్ లో ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి ప్రసంగించారు.

అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం ఐదవ 14 వ రాష్ట్ర మహాసభలు అక్టోబర్ 5,6,7 తేదీల్లో రాజమహేంద్రవరంలో

జరగనున్నాయి. దీని నిర్వహణ నిమిత్తం ఆహ్వాన సంఘం సమావేశం వీఎంవీఎ హాల్లో జరిగింది. ఆహ్వానసంఘం గౌరవ అధ్యక్షులుగా నగర మేయర్ పంతం రజనీ శేష సాయి, అధ్యక్షులుగా షెట్టన్ చారిటబుల్ ట్రస్ట్ వైస్ చైర్మన్ శ్రీమతి కొడాలి తనూజ, ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఐద్యా జిల్లా కార్యదర్శి పి.తులసి, ఆర్గనైజింగ్ కార్యదర్శిగా కె.హారిక, కోశాధికారిగా పి.ప్రవంతి. 25 మంది చీఫ్ ప్యాట్రన్స్ గా మరో 50 మంది ప్యాట్రన్స్ గా మొత్తం 125 మందితో ఆహ్వానసంఘం ఏర్పడింది. ఐద్యా రాష్ట్ర అధ్యక్షురాలు బి.ప్రభావతి, రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి డి.రమాదేవి ముఖ్య అతిథులుగా సమావేశానికి విచ్చేసారు.

యర్రగుడి నుండి కర్నూలు వరకూ జరిగిన రైతు సంఘం పాదయాత్ర బృందంకు దళనాయకులుగా ఉన్న ఐద్యా రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలు నిర్మల గారు 175 కిమీ పాదయాత్రలో పాల్గొన్నారు. ఈ దశంలో యర్రగుడి నుండి దేవనకొండ వరకు 3రోజుల పాటు ఐద్యా కర్నూలు నగర అధ్యక్షురాలు ఉమ, నగర కార్యదర్శి అరుణ నాయకురాలు లక్ష్మి, రామిజబీ, రేణుకమ్మ, యలమ్మ పాల్గొన్నారు.

తిరుపతిలో మహిళా కాంట్రాక్ట్ వర్కర్ అన్నపూర్ణమ్మ కార్మికుల సమస్యలపై నిత్యం ప్రశ్నిస్తుంది కాబట్టి పని వేళల్లో పనిచేయకుండా కూర్చుని ఉంది అని నోటీస్ బోర్డులో పెట్టారు. అన్నపూర్ణమ్మను భయభ్రాంతుకు గురిచేయాలనుకున్నారు. దీనిపై ఐద్యా నిరసన సభను నిర్వహించింది.

జూన్ 23 అంతర్జాతీయ విడోస్ దే సందర్భంగా బాలవికాస, వితంతు వివక్ష విముక్తి ఉద్యమ సమాఖ్య ఆధ్వర్యంలో రాష్ట్ర సదస్సు విజయవాడ ఇందిరాగాంధీ స్టేడియంలో జరిగింది. మాట్లాడిన వక్తలు పురుషులకు లేని ఆచారాలను స్త్రీకు మాత్రమే వర్తింపజేయడం బాధాకరమన్నారు. వితంతువు అందరి లాంటి మనుషులే అని వారిని వేరుగా చూడడంపై ఉద్యమించాలన్నారు.

బొబ్బిలి మండలం రంగరాయపురం, చెలారపువలస, కారాడ, అజంగి, పొదుపు సంఘానికి 2,3వ విడత ఋణమాఫీ చేయలేదని, పసుపు కుంకుం రాలేదని 70మందితో కలెక్టర్ కార్యాలయం వద్ద జూలై 9న ఐద్యా ధర్నా చేశారు. ఒంటరి మహిళలకు పింఛను మంజూరు చేయాలని ఒంగోలు మండలం తహశీల్దార్ కు అప్లికేషన్లు ఇచ్చారు.

అమలాపురం వడ్డుగూడెం లేడీస్ హాస్టల్ లో 20 మంది అమ్మాయిలకు ఫుడ్ పాయిజన్ అయితే ఐద్యా, ఎన్ఎఫ్ఐ వాళ్లు వారిని

ఆస్పత్రికి తరలించారు. జూన్ 25వ తేదీన సింగినగర్ ఉదా కాలనీ వద్ద ఐటీఐ విద్యార్థిని పై నలుగురు యువకులు అత్యాచారయత్నాన్ని నిరసిస్తూ ఐద్యా, ఎన్ఎఫ్ఐ ఐద్యా, పీవోడబ్ల్యూ ఆధ్వర్యంలో ప్రకాష్ నగర్ సెంటర్ వద్ద ధర్నా నిర్వహించారు. అమలాపురం బందారులంక గ్రామం ఆరిటిమామిడి తోటలో, నడిపూడి గ్రామం నక్కావారిపేటలో

ఇంటింటికీ తిరిగి ఐద్యా సభ్యత్వంలో చేర్పించారు.

నెల్లూరులో కుట్టు మిషన్లు పంపిణీ చేశారు.

తిరుపతి నగరంలో కళాశాల స్టూడెంట్ మేనేజ్మెంట్ హాస్టల్ లో సీట్లు పెంచాలని వెనుకబడిన తరగతుల అధికారికి వినతిపత్రం ఇచ్చారు. గన్నవరం మండలం లంకగన్నవరం అనే గ్రామంలో దళిత పేటకు ఆనుకుని దొంగ వినాయకరావు అనే భూస్వామి సిసి కెమెరా అమర్చి మహిళలు స్నానాలు చేస్తున్న దృశ్యాన్ని చిత్రీకరించడం జరిగింది. దీనికి వ్యతిరేకంగా సిపిఎం పార్టీ ప్రజాసంఘాల ఆధ్వర్యంలో గ్రామ పర్యటన చేసి పోలీస్ స్టేషన్ ముందు ధర్నా చేయడం జరిగింది. పోరాట ఫలితంగా దొంగ వినాయకరావుపై అట్రాసిటీ కేసు నమోదు చేసారు పోలీసులు.

బీకే పల్లి గ్రామంలో లోకేశ్వరిపై హత్యాచారయత్నం చేసిన గోపీపై కేసు నమోదు చేయాలని ఎస్పీకి విజ్ఞప్తి చేశాము. చికిత్స పొందుతున్న బాధిత బాలికను ఐద్యా అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు ప్రభావతి, రమాదేవి స్థానిక నాయకులు సుమిత్ర, ప్రియాంక పరామర్శించారు. ఈ ఘటనపై వెంటనే స్పందించని స్థానిక పోలీసుపై కేసు నమోదు చేయాలని డిమాండ్ చేశారు. ఐద్యా జోక్యంతో లోకేశ్వరికి ప్రస్తుతం వైద్య ఖర్చును ప్రభుత్వమే భరించడానికి సిద్ధమైంది. బాలిక సోదరిని అశ్లీలంగా చిత్రించే ఘటనపై ప్రశ్నించినందుకు ఆ అమ్మాయిపై దాడి చేసి చంపడానికి ప్రయత్నం చేయడం దుర్మార్గమని మహిళపై జరుగుతున్న అఘాయిత్యాలను అరికట్టే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాని ఐద్యా రాష్ట్ర

అధ్యక్షురాలు బి.ప్రభావతి డిమాండ్ చేశారు. జూన్ 29న కోటవరట్ల మండల పరిషత్ సమావేశ మందిరంలో ఆమె మండలంలో ఉన్న వివిధ సంఘాల నాయకులు, మహిళతో ఏర్పాటు చేసిన సమావేశంలో మాట్లాడారు. బాలిక ఆరోగ్య పరిస్థితి పూర్తిగా దెబ్బతిందని, ఉద్యోగ అవకాశం కల్పిస్తామని ప్రభుత్వం హామీ ఇవ్వాలన్నారు. సీపీఎం మండల కార్యదర్శి డేవిడ్ రాజు, మహిళా సంఘం సభ్యులు, మధ్యాహ్న భోజన పథకం నిర్వాహకులు పాల్గొన్నారు.

విజయనగరంలో మహాసభల సందర్భంగా కోలాటం శిక్షణ ఇచ్చారు.

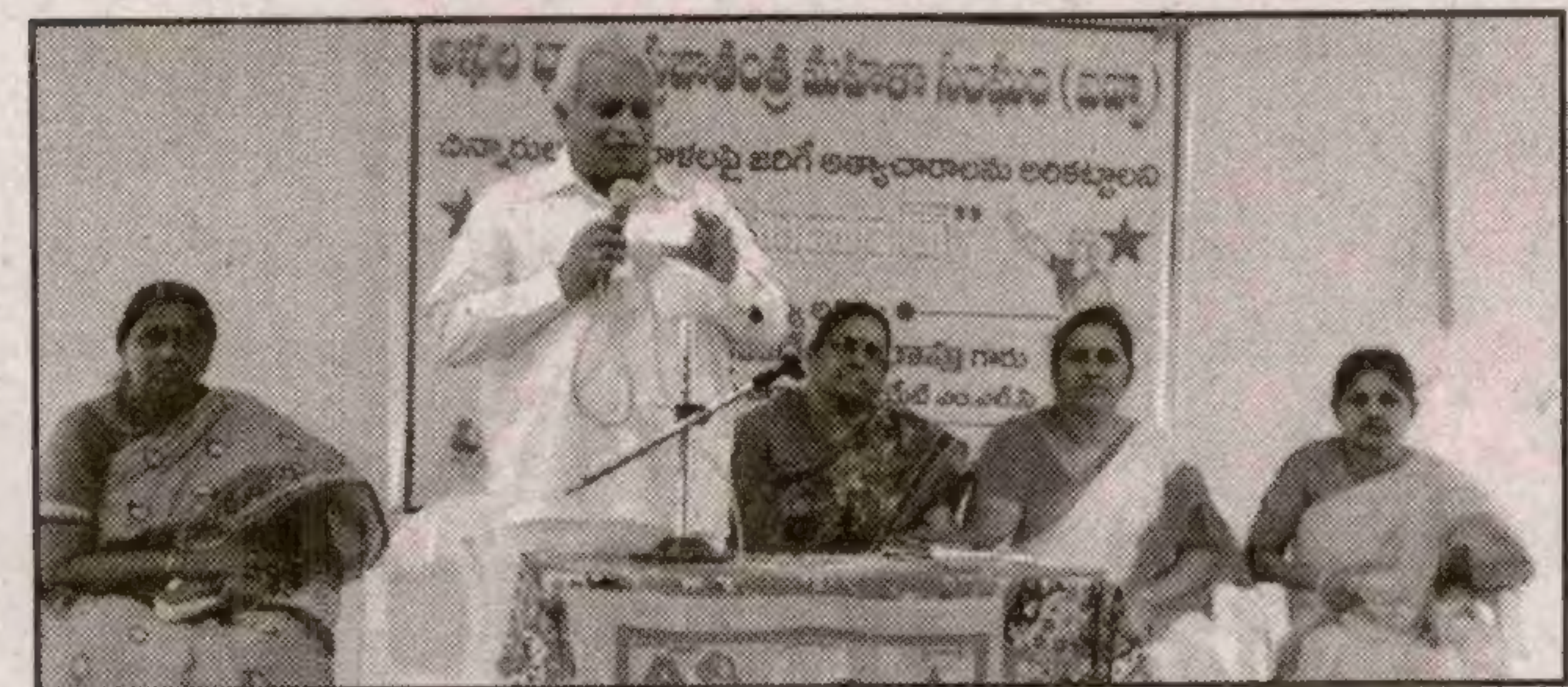
విజయవాడలో వెలుగు కార్యకర్తలు తమ సమస్యలు పరిష్కరించాలని సిఐటియు ఆధ్వర్యంలో ప్రదర్శన చేశారు.

తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాకినాడ సంజయ్ నగర్లో డంపింగ్ యార్డ్ సమస్యపై ఐదవ ఆధ్వర్యంలో రాస్తారోకో చేయడం జరిగింది.

విశాఖ పరవాడలో మధ్యాహ్న భోజన ఏజెన్సీను ప్రైవేటు సంస్థకు అప్పగించరాదని జరిగిన రౌండ్ టేబుల్ సమావేశంలో 22 విశాఖ జిల్లా ఉపాధ్యక్షురాలు పి.మాణిక్యం పాల్గొని మద్దతు తెలిపారు.

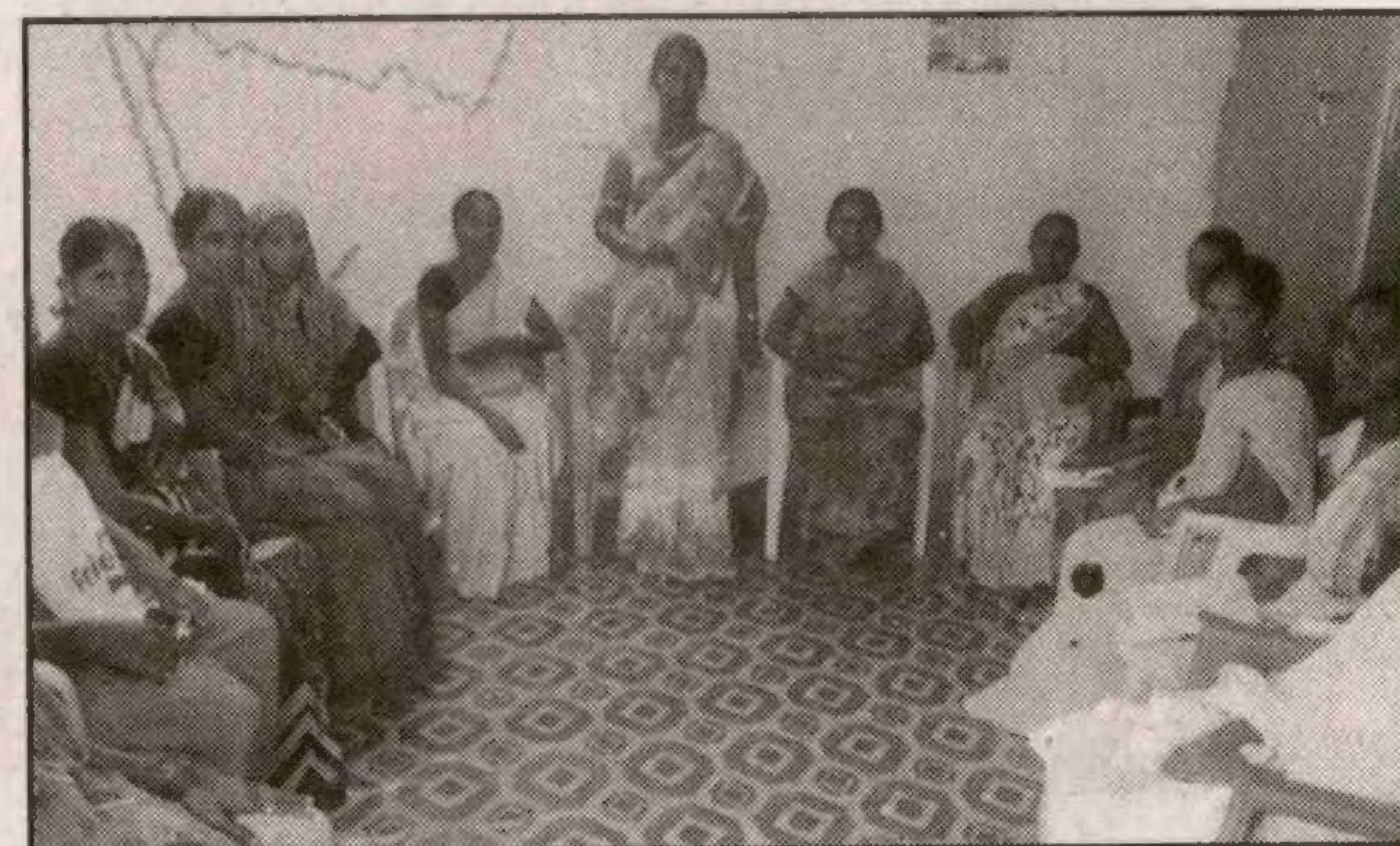
శ్రీకాళహస్తిలో సోషల్ వెల్ఫేర్ అసోసియేషన్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ స్వచ్ఛంద సంస్థ ఆధ్వర్యంలో మహిళలకు బ్యూటీషియన్ టైలరింగ్ నేర్పించబడుతుంది. దాని నిర్వాహకుడు స్త్రీలను లోబరుచుకొని తనకు అన్యాయం చేస్తున్నాడని కార్యాలయం ముందు నిరసన చేయగా ఐదవ మద్దతు తెలియజేసింది.

సత్తెనపల్లిలో పట్టణ మహాసభ జరిగింది. బొడ్డునాగేశ్వరరావుగారు ముఖ్య అతిథిగా హాజరయ్యారు.

ప్రేమించి పెళ్లి చేసుకున్న జంటను కులం పేరుతో విడదీయటాన్ని నిరసిస్తూ కాకినాడలో ప్రెస్ మీట్ నిర్వహించారు. మేజర్ గా శ్రీవాణి ఇష్టప్రకారం వ్యవహరించాల్సిన అధికారులు ఆమెను ఐసీడిఎస్ ఆధ్వర్యంలోని స్త్రీ సదన్ లో బంధించారు. ఆమె ఇష్టప్రకారం అత్తవారి ఇంటికి పంపించాని ఐదవ డిమాండ్ చేసింది.

బీహార్ లో ఒక బాలికపై 18 మంది కామాంధులు ఏడు నెలల పాటు అత్యాచారం చేసిన ఘటనను ఖండిస్తూ జులై 7న ఐదవ పశ్చిమ కమిటీ, డీవైఎఫ్ఐ ఆధ్వర్యంలో నిరసన చేపట్టారు. ఐదవ అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు గర్రె పాలవల్లి, గాదె ఆదిలక్ష్మి మాట్లాడారు. ప్రిన్సిపల్, టీచర్లు, తోటి విద్యార్థులు బాలికను భయపెట్టి అత్యాచారం చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ నాయకులు వరలక్ష్మి, కృష్ణవేణి, కవితా, అరుణ పాల్గొన్నారు.

34వ డివిజనులో స్థానిక సమస్యలు పరిష్కరించాలని కోరుతూ విజయవాడ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ అధికారులకు మహిళలు వినతిపత్రం ఇచ్చారు.

మార్కాపురం డివిజన్ డోర్నాల మండల సమావేశంలో మహిళా సమస్యలపై డివిజన్ కార్యదర్శి కె. కళావతి మాట్లాడారు.

అత్యాచారాలపై కాకినాడలో పాదయాత్ర, ప్రదర్శన

ఎర్రగూడెం నుండి కర్నూలు కరకు రైతు సంఘం పాదయాత్ర

అత్యాచారాలను అరికట్టాలని పెందుర్తిలో మానవాహారం

తిరుపతిలో కార్మికులతో మాట్లాడుతున్న సాయిలక్ష్మి

పరవాడ మండలం మధ్యాహ్న భోజన పథకం రౌండ్ టేబుల్ సమావేశంలో మాట్లాడుతున్న మాజీకృం

మధ్యాహ్న నియంత్రించాలని సింగసగర్లో ధర్నా

కొయ్యూరు డ్వాక్రా సదస్సులో మాట్లాడుతున్న ప్రభావతి

వెస్ట్ గోదావరిలో విస్తృత సమావేశం

ఒంటరి మహిళలకు పింఛన్ ఇవ్వాలని తమిళనాడులో ధర్నా

ద్వాక్తా రుణమాఫీ చేయాలని విజయనగరం కలక్టరేట్ వద్ద ధర్నా

విజయవాడలో అంతర్జాతీయ విడోస్ డే సందర్భంగా పోస్టర్ ఆవిష్కరణ

ఒంటరి మహిళలకు పింఛన్ ఇప్పించాలని తహసీల్దారుకు అప్లికేషన్

కర్నూలులో ఒంటరి మహిళలకు పింఛన్ ఇప్పించాలని ఎంఆర్ డిఆర్ అప్లికేషన్...

బాధితురాలికి నష్టపరిహారం ఇవ్వాలని గుంటూరులో నిరసన

బహిర్ ఘటనకు నిరసనగా నిందితుల్ని శిక్షించాలని విజయవాడలో నిరసన

డంపింగ్ యార్డ్ సమస్యలపై కాకినాడలో రాష్ట్రాంతరీక్ష

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	CMV01 A / 72
పుస్తకం పేరు	చైతన్య మార్గం
తారీఖు	21/8/23
మొందు లభి	Yes
వెతుక లభి	Yes
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
భాక పేజీలు	No
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	Sandhya
పేజీలు విడదీసినది	Sandhya
స్కాన్ చేసినది	Sandhya
పరీక్ష చేసినది	RAMYA
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	good